

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat

EU's krisehåndteringsdirektiv for forsikring

Forslag til gjennomføring av IRRD
11. mars 2026

Innhold

1. Innledning	6
1.1. Bakgrunn og oppdraget.....	6
1.2. Oversikt over krisehåndteringsdirektivet	6
1.3. Om begrepsbruk og henvisninger	8
1.4. Bestemmelser i direktivet som det ikke er nødvendig å gjennomføre.....	8
1.5. Utfyllende kommisjonsforordninger og retningslinjer fra EIOPA	8
1.6. Adgangen til å vedta strengere eller ytterligere regler	8
2. Lovstruktur og virkeområde	10
2.1. Lovstruktur	10
2.2. Virkeområde.....	10
2.2.1. Gjeldende rett	10
2.2.2. Forventet EØS-rett	10
2.2.3. Finanstilsynets vurdering.....	11
3. Myndigheter og oppgavefordeling	12
3.1. Gjeldende rett	12
3.2. Forventet EØS-rett	12
3.2.1. Tilsynsmyndighet	12
3.2.2. Krisehåndteringsmyndighet	12
3.2.3. Ansvarlig departement.....	12
3.2.4. Sentralbanker.....	13
3.2.5. Garantiordningen for skadeforsikring	13
3.3. Fremmed rett	13
3.4. Finanstilsynets vurdering	13
4. Beredskap	15
4.1. Innledning.....	15
4.2. Forholdsmessighet.....	15
4.2.1. Innledning	15
4.2.2. Gjeldende rett	15
4.2.3. Forventet EØS-rett	16
4.2.4. Finanstilsynets vurdering.....	17
4.3. Forebyggende gjenopprettingsplaner	17
4.3.1. Gjeldende rett	17
4.3.2. Forventet EØS-rett	17
4.3.3. Finanstilsynets vurdering.....	19
4.4. Krisetiltaksplaner	19
4.4.1. Innledning	19
4.4.2. Gjeldende rett	19
4.4.3. Forventet EØS-rett	20
4.4.4. Finanstilsynets vurdering.....	21
4.5. Krisehåndterbarhet.....	22
4.5.1. Innledning	22

4.5.2.	Gjeldende rett	22
4.5.3.	Forventet EØS-rett	23
4.5.4.	Finanstilsynets vurdering	25
5.	Krisehåndtering	26
5.1.	Krisehåndteringsmål	26
5.1.1.	Gjeldende rett	26
5.1.2.	Forventet EØS-rett	26
5.1.3.	Fremmed rett	26
5.1.4.	Finanstilsynets vurdering	26
5.2.	Vilkår for krisehåndtering	27
5.2.1.	Gjeldende rett	27
5.2.2.	Forventet EØS-rett	27
5.2.3.	Finanstilsynets vurdering	28
5.3.	Krisetiltak	28
5.3.1.	Gjeldende rett	28
5.3.2.	Forventet EØS-rett	29
5.3.3.	Fremmed rett	34
5.3.4.	Finanstilsynets vurdering	34
5.3.5.	Nedskrivning eller konverteringstiltaket	35
6.	Gjennomføring av krisehåndtering	38
6.1.	Alminnelige prinsipper for krisehåndtering	38
6.1.1.	Innledning	38
6.1.2.	Gjeldende rett	38
6.1.3.	Forventet EØS-rett	38
6.1.4.	Finanstilsynets vurdering	38
6.2.	Prosessuelle forpliktelser	38
6.2.1.	Gjeldende rett	38
6.2.2.	Forventet EØS-rett	39
6.2.3.	Finanstilsynets vurdering	39
6.3.	Vedtak om krisehåndtering	40
6.3.1.	Gjeldende rett	40
6.3.2.	Forventet EØS-rett	41
6.3.3.	Finanstilsynets vurdering	41
6.4.	Verdivurdering	42
6.4.1.	Innledning	42
6.4.2.	Gjeldende rett	42
6.4.3.	Forventet EØS-rett	42
6.4.4.	Fremmed rett	44
6.4.5.	Finanstilsynets vurderinger	44
6.5.	Kontraktstingreper, tilleggsbeføyelser	44
6.5.1.	Innledning	44
6.5.2.	Generelle krisehåndteringsfullmakter	45

6.5.3.	Spesielle krisehåndteringsfullmakter	46
6.5.4.	Vern for eiere, kreditorer og motparter	46
6.5.5.	Klage	47
7.	Grensekryssende virksomhet	49
7.1.	Innledning.....	49
7.2.	Gjeldende rett.....	49
7.3.	Forventet EØS-rett	49
7.3.1.	Alminnelige prinsipper for grensekryssende samarbeid	49
7.3.2.	Kriseutvalgets oppgaver	49
7.3.3.	Kriseutvalgets sammensetning.....	49
7.3.4.	Tilsyns- og kriseutvalgenes beslutninger.....	50
7.4.	Finanstilsynets vurdering	52
8.	Finansiering av krisetiltak	53
8.1.	Innledning.....	53
8.2.	Gjeldende rett.....	53
8.3.	Forventet EØS-rett	53
8.4.	Fremmed rett.....	53
8.5.	Finanstilsynets vurdering	54
8.5.1.	Innledning	54
8.5.2.	Delvis forhåndsfinansiert finansieringsordning	54
8.5.3.	Finansieringsordningens størrelse og beregningsgrunnlag.....	56
9.	Samarbeid med tredjelandsmyndigheter og krisehåndtering som involverer foretak i tredjeland.....	61
9.1.	Innledning.....	61
9.2.	Gjeldende rett	61
9.2.1.	Finansforetaksloven.....	61
9.2.2.	Finanstilsynsloven og -forskriften	62
9.3.	Forventet EØS-rett	63
9.3.1.	Anvendelsesområde og definisjoner.....	63
9.3.2.	Avtaler med tredjeland	63
9.3.3.	Anerkjennelse og gjennomføring av et tredjelands fremgangsmåte for krisehåndtering	64
9.3.4.	Krisehåndtering av filialer i EØS av tredjelandforetak som ikke er underlagt krisehåndtering i hjemlandet eller hvor artikkel 77 kommer til anvendelse.....	65
9.3.5.	Samarbeid med tredjelandsmyndigheter	66
9.3.6.	Utveksling av fortrolige opplysninger	66
9.4.	Finanstilsynets vurderinger	67
9.4.1.	Samarbeidsavtaler med tredjeland	67
9.4.2.	Anerkjennelse og gjennomføring av et tredjelands fremgangsmåte for krisehåndtering	67
9.4.3.	Krisehåndtering av filialer i EØS av tredjelandforetak som ikke er underlagt krisehåndtering i hjemlandet eller hvor artikkel 77 kommer til anvendelse.....	69
9.4.4.	Samarbeid med tredjelandsmyndigheter	69
9.4.5.	Utveksling av fortrolig informasjon	70
9.4.6.	Finansforetaksloven § 5-6	70

10. Behandling av foretak som ikke er gjenstand for krisehåndtering (nasjonale prosedyrer som sikrer ordnet utreden fra markedet)	71
10.1. Gjeldende rett.....	71
10.2. Forventet EØS-rett	71
10.3. Finanstilsynets vurdering	71
11. Sanksjoner og forvaltningstiltak	73
11.1. Gjeldende rett.....	73
11.1.1. Overtredelsesgebyr	73
11.1.2. Forbud mot å ha ledelsesfunksjoner (ledelseskarantene).....	73
11.1.3. Pålegg om retting og pålegg om stans av virksomhet.....	73
11.1.4. Tvangsmulkt	74
11.1.5. Straff	74
11.1.6. Offentliggjøring og taushetsplikt ved vedtak om administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak	74
11.2. Forventet EØS-rett	75
11.2.1. Generelt.....	75
11.2.2. Overtredelser som skal kunne sanksjoneres.....	76
11.2.3. Virkemidler.....	76
11.2.4. Offentliggjøring av administrative sanksjoner eller andre forvaltningstiltak	76
11.2.5. Utmålingsmomenter	77
11.3. Finanstilsynets vurdering	77
11.3.1. Overtredelsesgebyr	77
11.3.2. Utmålingsmomenter	81
11.3.3. Forbud mot å ha ledelsesfunksjon (ledelseskarantene)	82
11.3.4. Offentliggjøring og taushetsplikt	83
12. Garantiordningen for skadeforsikring	84
12.1. Innledning.....	84
12.2. Gjeldende rett.....	84
12.3. Forventet EØS-rett	84
12.4. Finanstilsynets vurdering	85
13. Økonomiske og administrative konsekvenser	86
13.1. Innledning.....	86
13.2. Konsekvenser for norsk økonomi.....	86
13.3. Konsekvenser for forsikringsforetakenes kunder	86
13.4. Konsekvenser for forsikringsforetakenes eiere	86
13.5. Konsekvenser for forsikringsforetakene.....	87
13.6. Konsekvenser for det offentlige.....	87
Forslag til endringer i lov	89

1. Innledning

1.1. Bakgrunn og oppdraget

Europaparlamentet og Rådet for Den europeiske Union vedtok 27. november 2024 direktiv (EU) 2025/1 om fastsettelse av et rammeverk for gjenoppretting og avvikling av forsikrings- og gjenforsikringselskaper og endring av direktiv 2002/47/EF, 2004/25/EF, 2007/36/EF, 2014/59/EU og (EU) 2017/1132 og forordning (EU) nr. 1094/2010, (EU) nr. 648/2012, (EU) nr. 806/2014 og (EU) 2017/1129¹ (IRRD).

Finansdepartementet ba i brev av 17. september 2025 Finanstilsynet om å utrede norsk gjennomføring av forventede EØS-regler som svarer til endringene i Solvens II-direktivet (Direktiv 2009/138/EF²) og IRRD. Utredning om gjennomføringen av endringene i Solvens II vil bli behandlet i et eget høringsnotat. I dette høringsnotatet vil gjennomføringen av IRRD bli utredet. Finansdepartementet har i tillegg særskilt bedt utredet om og hvordan den eksisterende Garantiordningen for skadeforsikring skal virke sammen med IRRD.

Finanstilsynet har innhentet synspunkter fra næringen og andre berørte ved utarbeidelsen av høringsnotatet.

1.2. Oversikt over krisehåndteringsdirektivet

IRRD pålegger medlemsstatene å etablere et nærmere angitt rammeverk for krisehåndtering av forsikringsforetak som beskytter poliseholdere og sikrer finansiell stabilitet gjennom å gi forsikringsforetak og gjenforsikringsforetak, samt myndighetene, verktøy for å forebygge og håndtere kriser på et tidlig stadium. Sentralt i direktivet er at det ikke er skattebetalere, men forsikringsforetakets investorer og kreditorer som skal bære eventuelle tap ved avvikling.

Forslaget harmoniserer nasjonal lovgivning om krisehåndtering for forsikringsforetak og gjenforsikringsforetak i de medlemsstatene der slik lovgivning eksisterer i nasjonal rett, eller introduserer krav om slikt rammeverk i de medlemsstatene hvor dette ikke allerede eksisterer.

IRRD fastsetter krisehåndteringsregler for forsikrings- og gjenforsikringsforetak etablert i EU som er underlagt nasjonal gjennomføring av Solvens II-rammeverket. Forsikringsforetak vil bli pålagt å utarbeide forebyggende gjenopprettingsplaner (pre-emptive recovery plans) med konkrete og gjennomførbare tiltak for håndtering av finansielle krisesituasjoner basert på flere scenarier. Planene skal gjennomgås og vurderes av tilsynsmyndigheten, som kan pålegge foretaket å foreta endringer i planen.

For å begrense byrden på bransjen er det kun de foretak som til sammen utgjør 60 prosent av skadeforsikringsmarkedet, livsforsikringsmarkedet og gjenforsikringsmarkedet som skal utarbeide forebyggende gjenopprettingsplaner. Alle foretak krisehåndteringsmyndigheten utarbeider krisetiltaksplan for, skal også utarbeide gjenopprettingsplan.

Målene for krisehåndtering av forsikringsforetak kommer frem av artikkel 18 og gjelder blant annet prioritet mellom kreditorer, hensynet til beskyttelse av offentlige midler og finansiell stabilitet.

Det skal opprettes en krisehåndteringsmyndighet, som skal utarbeide krisetiltaksplaner for foretak hjemmehørende i Norge. Krisehåndteringsmyndigheten skal påse at det utarbeides krisetiltaksplaner for minst 40 prosent av markedet for skadeforsikring, livsforsikring og

¹ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2025/1/oj/eng>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex:32009L0138>

gjenforsikring. Planene skal oppdateres annethvert år. Dersom krisehåndteringsmyndigheten, ved utarbeidelsen av krisetiltaksplanene, finner at det foreligger vesentlige hindringer for krisehåndtering, kan krisehåndteringsmyndigheten pålegge forsikringsforetakene å fjerne disse hindringene.

Krisehåndteringsmyndigheten skal ha myndighet til å beslutte hvilke krisetiltak som skal benyttes når et forsikringsforetak er kriserammet. Krisetiltak kan gjennomføres når vilkårene for krisehåndtering er oppfylt. Vilkaene innebærer at foretaket er, eller forventes å bli kriserammet og det ikke er rimelige utsikter til at private tiltak kan forhindre det, samt at krisehåndtering er nødvendig for å ivareta allmenne interesser.

Direktivet lister opp en rekke krisetiltak fra solvent avvikling, bruk av broforetak, skille ut aktiva/passiva i forvaltningsforetak til intern oppkapitalisering. Disse kan brukes samlet eller hver for seg, med unntak for muligheten til å skille ut aktiva/passiva som kun kan benyttes sammen med et annet krisetiltak.

Nedskrivning og konvertering av forsikringskrav bør kun skje som siste utvei, og krisehåndteringsmyndigheten må vurdere konsekvensen av en slik nedskrivning for polisehavere/skadelidte før tiltaket benyttes. Spesielt gjelder dette forsikringsavtaler som er tegnet av fysiske personer, og mikro, små og mellomstore bedrifter. Direkte forsikringskrav vil ha høyere prioritet enn andre krav, jf. Solvens II/finansforetaksloven § 21-18 (2), og dermed vil dette være noe av den siste gjelden som kan nedskrives.

Direktivets del VI åpner for nærmere spesifiserte administrative sanksjoner og forvaltnings tiltak overfor foretak som ikke utarbeider, ikke opprettholder eller oppdaterer den forebyggende gjenopprettingsplanen, ikke utveksler nødvendig informasjon med krisehåndteringsmyndigheten eller ikke varsler tilsynsmyndigheten om at foretaket er kriserammet

Nevnte overtredelser skal som et minimum kunne sanksjoneres med administrative sanksjoner og forvaltningstiltak i form av offentliggjøring av overtredelsen, pålegg om å bringe overtredelsen til opphør, forbud for enkeltpersoner å sitte i ledelsen eller styret i forsikringsforetak eller overtredelsesgebyr. For juridiske personer kan overtredelsesgebyret være opp til ti prosent av årlig omsetning (på konsolidert nivå). For fysiske personer kan det ilegges overtredelsesgebyr på opp til 5 000 000 euro. Det åpnes også for overtredelsesgebyr som er dobbelt så stort som beregnet fortjeneste ved overtredelsen.

Medlemsstatene skal opprette én eller flere finansieringsordninger for å sikre at krisehåndteringsmyndigheten har tilstrekkelig midler til minst å sikre betaling av differansen mellom en krisehåndtering og en ordinær insolvensbehandling hvis kreditorer eller andre interessenter kommer dårligere ut ved valg av krisehåndtering. Medlemsstatene står for øvrig fritt til å bestemme størrelsen og finansieringsmåten. Ordningen skal finansieres av forsikringsforetak med tillatelse fra medlemsstaten og filialer.

Som nevnt over gjelder IRRD foretak med konsesjon i henhold til gjennomføring av Solvens II. Det vil si at pensjonsforetak med konsesjon etter finansforetaksloven § 2-16 og regler som gjennomfører IORP-direktivet ikke omfattes av IRRD. Etter gjeldende rett er imidlertid forsikringsforetak og pensjonsforetak likestilt i finansforetaksloven kapittel 21 III. I Banklovkommisjonens utredning fra 2018 ble det også foreslått å fortsette å likestille disse foretakstypene. Et særskilt spørsmål som må vurderes er derfor om det skal innføres et skille mellom disse foretakstypene.

Det er ikke foreslått regler for harmonisering av garantiordninger for forsikring, men EU-kommisjonen er pålagt å utarbeide en rapport om dette, i samråd med EIOPA, innen 29. januar 2027.

1.3. Om begrepsbruk og henvisninger

I dette høringsnotatet vil betegnelsen krisehåndteringsdirektivet eller IRRD bety direktiv (EU) 2025/1 om fastsettelse av en ramme for gjenoppretting og krisehåndtering av forsikrings- og gjenforsikringsforetak og om endring av direktiv 2002/47/EF, 2004/25/EF, 2007/36/EF, 2014/59/EU og (EU) 2017/1132 og forordning (EU) nr. 1094/2010, (EU) nr. 648/2012, (EU) nr. 806/2014 og (EU) 2017/1129.

Direktiv 2014/59/EU om fastsettelse av tilsvarende rammeverk for banker og visse kredittforetak vil bli omtalt som krisehåndteringsdirektivet for bank eller BRRD.

Direktivet gjelder både forsikringsforetak og gjenforsikringsforetak. I Norge finnes det for tiden ingen rene gjenforsikringsforetak. Hvis det ikke er nødvendig å skille, vil for lesbarhetens skyld "forsikringsforetak" brukes som en fellesbetegnelse for begge foretakstypene, slik det også gjøres i finansforetaksloven.

Det foreligger på tidspunktet for ferdigstilling av høringsnotatet ingen endelig norsk oversettelse av IRRD. Sitater fra direktivet er hentet fra den foreløpige oversettelsen. Det tas derfor forbehold om endringer.

Ved gjennomføringen av BRRD i finansforetaksloven kapittel 20 ble det betydelige avvik i begrepsbruken mellom det oversatte direktivet (publisert i Prop. 8 S (2018-2019)) og tilsvarende bestemmelser i finansforetaksloven. I de fleste tilfeller gir sammenhengen tilstrekkelig veiledning til å forstå hvilket begrep i direktivet som er gjennomført i loven. I enkelte tilfeller, og særlig for lesere som ikke benytter regelverket jevnlig, kan det likevel oppstå tvil. Oversettelsen av IRRD benytter i stor grad begrepene fra oversettelsen av BRRD. Finanstilsynet finner det imidlertid mest hensiktsmessig å legge begrepsbruken ved gjennomføringen av IRRD så nær opp til begrepsbruken i kapittel 20 som mulig.

1.4. Bestemmelser i direktivet som det ikke er nødvendig å gjennomføre

Noen av bestemmelsene i direktivet er det ikke nødvendig å gjennomføre i lov eller forskrift, fordi de ikke gir konkrete rettigheter eller plikter til private parter, eller bestemmelsene ikke pålegger offentlige myndigheter plikter som bør synliggjøres i lov eller forskrift.

1.5. Utfyllende kommisjonsforordninger og retningslinjer fra EIOPA

Krisehåndteringsdirektivet inneholder en rekke hjemler for EU-kommisjonen til å fastsette reguleringsmessige eller gjennomføringsmessige tekniske standarder basert på utkast utarbeidet av EIOPA. Disse vil normalt bli omtalt som forordninger.

Enkelte av disse rettsaktene har vært på høring, enkelte er på høring og flere vil komme på høring frem til direktivet skal være gjennomført. I dette høringsnotatet vil slike direktivbestemmelser bli kort omtalt løpende under redegjørelsene for forventet EØS-rett, slik at høringsinstansene får informasjon om hvilke temaer det må forventes å komme utfyllende regler og retningslinjer om.

Forordningene planlegges inkorporert i norsk regelverk gjennom henvisninger i finansforetaksforskriften, tilsvarende gjennomføringsbestemmelsen for forordninger hjemlet i BRRD i finansforetaksforskriften § 20-2 annet ledd.

1.6. Adgangen til å vedta strengere eller ytterligere regler

Krisehåndteringsdirektivet gir i artikkel 1 nr. 2 adgang for medlemsstatene til å fastsette strengere eller ytterligere regler, forutsatt at disse reglene får alminnelig anvendelse og ikke er i strid med dette direktivet eller tilhørende forordninger. Finanstilsynets utgangspunkt er at

det ved gjennomføringen ikke bør vedtas vesentlig strengere eller ytterligere regler enn det direktivet legger opp til. Det vises imidlertid til kapittel 5.3.5 om nedskrivning og konvertering med tanke på videre drift og 8.5.2 om bruk av finansierungsordningens midler.

2. Lovstruktur og virkeområde

2.1. Lovstruktur

Det er betydelige likheter mellom krisehåndteringsdirektivene for banker og forsikringsforetak. Førstnevnte er relativt nylig gjennomført i norsk rett i finansforetakslovens kapittel 20.

Krisehåndteringsforordningen for sentrale motparter (CCPRRR) er vedtatt som Parlaments- og Rådsforordning i EU ((EU) 2021/23). I henhold til EØS-avtalen artikkel 7 skal forordninger gjennomføres "som sådan". Forslaget til gjennomføring er derfor vesensforskjellig fra gjennomføringen av Parlaments- og Rådsdirektiver, herunder BRRD.

Finanstilsynet ser betydelige fordeler ved å gjennomføre de to krisehåndteringsrammeverkene som er gjennomført i direktivs form nokså likt. Det anses imidlertid ikke hensiktsmessig å inkorporere IRRD i kapittel 20 da forskjellene som likevel finnes ville gjort et slikt kapittel uoversiktlig og komplisert.

I NOU 2018:23 foreslo Banklovkommisjonen å fastsette et forventet IRRD-lignende rammeverk for forsikrings- og pensjonsforetak. Løsningen Banklovkommisjonen valgte var å innta reglene som et nytt kapittel 21. Kapittel 21 gjelder i dag finansforetak som ikke er omfattet av kapittel 20 gjennom bestemmelsen i § 20-1 første ledd, noe som inkluderer forsikrings- og pensjonsforetak.

Finanstilsynet foreslår at IRRD gjennomføres på en noe annen måte, i et nytt kapittel 20A i finansforetaksloven. Det foreslås at kapitlet gjøres så likt kapittel 20 som direktivene tillater, både i struktur og innhold.

Et nytt kapittel 20A om krisehåndtering av forsikringsforetak medfører flytting av någjeldende kapittel 20A om Garantiordningen for skadeforsikring. Dette kapitlet hører, etter Finanstilsynets vurdering, saklig sett mer hjemme etter kapitlet om soliditets- og solvenssvikt i forsikringsforetak. Det foreslås derfor at kapittel 20A blir nytt kapittel 20B. Den vedtatte lovendringen i kapittel 20A, der garantiordningen utvides til å dekke grensekryssende virksomhet i § 20A-1 annet ledd og 20A-3 tredje ledd, må endres tilsvarende.

Disse endringen tilsier videre at dagens kapittel 21, fortsatt vil gjelde for enkelte foretakstyper, og derfor ikke trenger å flyttes.

2.2. Virkeområde

2.2.1. Gjeldende rett

I finansforetaksloven kapittel 21 er det gitt regler om soliditetssvikt og offentlig administrasjon. Avsnitt I Betalings- og soliditetsvansker og avsnitt II Offentlig administrasjon gjelder finansforetak som ikke er regulert av kapittel 20. Som finansforetak regnes forsikringsforetak, pensjonsforetak og holdingforetak i finanskonsern. I kapittel 21 avsnitt III er det gitt særskilte regler for forsikrings- og pensjonsforetak.

2.2.2. Forventet EØS-rett

Det følger av IRRD artikkel 1 at følgende foretakstyper er omfattet av reguleringen:

- a) Forsikrings- og gjenforsikringsforetak som er etablert i EU, og som omfattes av virkeområdet for artikkel 2 i Solvens II-direktivet.
- b) Morforsikrings- og morgjenforsikringsforetak som er etablert i EU.
- c) Forsikringsholdingselskaper og blandede finansielle holdingselskaper som er etablert i EU.

- d) Morforsikringsholdingselskaper i en medlemsstat og blandede finansielle morholdingselskaper i en medlemsstat.
- e) Morforsikringsholdingselskaper i EU og blandede finansielle morholdingselskaper i EU.
- f) Filialer av forsikrings- og gjenforsikringsforetak som er etablert i et tredjeland, og som oppfyller vilkårene i artikkel 75–80. Disse artiklene omhandler avtaler om samarbeid med tilsynsmyndigheter og krisehåndteringsmyndigheter i tredje land.

Direktivet fastsetter også regler og fremgangsmåter for essensielle tjenesteleverandører dersom det relevante forsikringsforetaket er gjenstand for krisehåndtering.

Krisehåndteringsmyndigheter og tilsynsmyndigheter skal, når de fastsetter og anvender kravene i dette direktivet, og når de anvender de ulike tiltakene de har til rådighet, ta hensyn til arten av nevnte enhets virksomhet, aksjeeierstruktur, rettslige organisering, risikoprofil, størrelse, rettslige status og innbyrdes forbindelser med andre institusjoner eller med finanssystemet i sin alminnelighet samt omfanget av og kompleksiteten til enhetens virksomhet.

2.2.3. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet foreslår at bestemmelsene i finansforetaksloven kapittel 21 (gjennomføringen av IRRD) skal gjelde foretak som er omfattet av krisehåndteringsdirektivet, det vil si forsikringsforetak, holdingforetak i forsikringskonsern og filialer av forsikringsforetak etablert i tredjeland. Direktivet omfatter ikke pensjonsforetak, og det foreslås heller ikke at disse reglene om krisehåndtering skal gjelde for pensjonsforetak.

Det følger også av direktivet at myndighetene skal ta hensyn til risikoprofil, størrelse mv. i fastsettelse og anvendelse av kravene. Det vises her til omtalen av forholdsmessighet i punkt 4.2.

3. Myndigheter og oppgavefordeling

3.1. Gjeldende rett

Forsikringsforetakenes virksomhet følges opp av Finanstilsynet gjennom tilsynsmessige virkemidler etter kapittel 13 og overvåking av etterlevelse av kapitalkrav etter kapittel 14.

Etter finansforetaksloven kapittel 21 skal Finanstilsynet også følge opp alvorligere soliditetssvikt i foretak som ikke er omfattet av kapittel 20. Virkemidler etter gjeldende rett kan være nedsetting av aksjekapital eller ansvarlig lånekapital og, dersom det er nødvendig for å sikre videre drift, å fastsette et pålegg om forhøyelse av aksjekapitalen ved nytegning.

Antar Finanstilsynet at foretaket likevel ikke kan sikres økonomisk grunnlag for videre forsvarlig drift, skal dette straks meldes til departementet. Meldingen skal inneholde en vurdering av om foretaket bør settes under offentlig administrasjon. Hvis departementet fatter vedtak om offentlig administrasjon, oppnevnes et administrasjonsstyre som overtar myndigheten til foretakets organer. Hvis administrasjonsstyret finner at det er grunnlag for forsvarlig drift, kan foretaket settes i fri virksomhet av departementet. Hvis det ikke er utsikter til å få foretaket tilbake i fri virksomhet eller slå det sammen med andre foretak i løpet av det første året, skal administrasjonsstyret avvikle virksomheten.

3.2. Forventet EØS-rett

3.2.1. Tilsynsmyndighet

Tilsynsmyndigheten får etter krisehåndteringsdirektivet nye oppgaver, som utvider de krav til tilsynsmessig oppfølging av enkeltforetak som fra før følger av forskjellige regelverk.

Tilsynsmyndigheten skal blant annet vurdere, og følge opp, foretaksspesifikke planer for hvordan foretakets finansielle stilling kan gjenopprettes dersom den skulle bli betydelig svekket (forebyggende gjenopprettingsplaner).

3.2.2. Krisehåndteringsmyndighet

Etter krisehåndteringsdirektivet artikkel 3 skal den enkelte medlemsstat utpeke én, eller i særlige tilfeller flere, myndighet(er) for å håndtere kriserammede finansforetak.

Krisehåndteringsmyndigheten skal blant annet utarbeide krisetiltaksplaner for nærmere definerte foretak, bestemme om foretaket skal avvikles eller krisehåndteres dersom det blir kriserammet og samarbeide med andre lands krisehåndteringsmyndigheter om foretak med grensekryssende virksomhet.

Etter direktivet artikkel 3 nr. 2 kan krisehåndteringsmyndigheten være sentralbanken, et departement eller andre offentlige myndigheter, eller myndigheter som er tildelt offentlig administrativ vedtakskompetanse. Tilsynsmyndigheten kan også være krisehåndteringsmyndighet, forutsatt at det etableres organisatoriske skiller som gir krisehåndteringsmyndigheten operasjonell uavhengighet fra tilsynsmyndigheten, og som forhindrer interessekonflikter.

3.2.3. Ansvarlig departement

Etter krisehåndteringsdirektivet artikkel 3 nr. 7 skal det utpekes et ansvarlig departement, uavhengig av hvem som er krisehåndteringsmyndighet. Dersom dette departementet ikke også er krisehåndteringsmyndighet, skal krisehåndteringsmyndigheten etter artikkel 3 nr. 8 informere departementet om sine beslutninger, og innhente departementets godkjenning før den gjennomfører beslutninger som vil ha statsfinansielle virkninger. Det er også krav om at det ansvarlige departementet skal informeres om tilsyns- og krisehåndteringsmyndighetens vurderinger og beslutninger om krisehåndtering, jf. artikkel 81 nr. 3 og 83 nr. 2.

3.2.4. Sentralbanker

Sentralbankene har ingen vesentlig rolle i IRRD, forutsatt at de ikke utpekes som krisehåndteringsmyndighet. Dette vil være løsningen i en rekke medlemsstater der sentralbanken allerede er krisehåndteringsmyndighet etter BRRD. Der de ikke er utpekt, skal sentralbankene likevel varsles om iverksettelse av krisetiltak etter artikkel 65, og taushetsplikt etter direktivet skal også gjøres gjeldene for sentralbankens ansatte.

3.2.5. Garantiordningen for skadeforsikring

Direktivet harmoniserer ikke forsikringsgarantiordninger, men pålegger i artikkel 98 EU-kommisjonen å utrede minstekrav til slik harmonisering innen 27. januar 2027. Direktivet åpner likevel for at garantiordninger, der slike finnes, gis oppgaver og myndighet som reguleres i direktivet.

Etter gjeldende rett er den norske Garantiordningen for skadeforsikring en ren utbetalingsordning med etterskuddsvis innkreving. Garantiordningen har ikke adgang til for eksempel å bidra i forkant av en solvenssvikt, slik som Bankenes sikringsfond kan. For en grundigere redegjørelse for någjeldende garantiordning vises det til kapittel 12.

3.3. Fremmed rett

Foreløpige undersøkelser tilsier at de fleste medlemsstatene vil utpeke samme myndighet som krisehåndteringsmyndighet etter IRRD som etter BRRD. Av publiserte forslag vises det særlig til Sverige, der utredningen foreslår at Riksgäldskontoret utpekes. Riksgäldskontoret er allerede utpekt som krisehåndteringsmyndighet for kredittinstitusjoner og sentrale motparter.

3.4. Finanstilsynets vurdering

Etter Finanstilsynets vurdering bør myndighetenes roller og ansvar i så stor utstrekning som mulig tilsvare det som gjelder for banker etter finansforetaksloven kapittel 20.

Det betyr at Finansdepartementet er ansvarlig departement og at Finanstilsynet utpekes som krisehåndteringsmyndighet.

Finanstilsynet er også foreslått som krisehåndteringsmyndighet for sentrale motparter i oppdatert høringsnotat av 11. oktober 2024 om gjenoppretting og krisehåndtering av sentrale motparter etter Råd- og parlamentsforordning (EU) 2021/23 i norsk rett.

Ved å utpeke samme krisehåndteringsmyndighet på forsikring som for banksektoren, gis Finanstilsynet mulighet til å bygge virksomheten som krisehåndteringsmyndighet på erfaringen som er høstet fra banksektoren. Dette vil bidra til at oppfølgingen av regelverket kan gjøres effektivt.

Finanstilsynets interne organisering må sikre at direktivets krav til strukturelle ordninger for å unngå interessekonflikter i artikkel 3 nr. 2. For banksektoren er dette gjennomført i finansforetaksloven § 20-3 (1). Oppgavene som tilligger krisehåndteringsmyndigheten for banksektoren etter kapittel 20 gjøres i en separat seksjon for krisehåndtering i avdeling for bank- og forsikringstilsyn.

Det foreslås dessuten tilsvarende unntak fra begrensningene i Finansdepartementets instruksjons- og omgjøringsmyndighet for Finanstilsynets oppgaver og kompetanse som krisehåndteringsmyndighet som ble inntatt for krisehåndtering av banker i finanstilsynsloven § 1-4 (3).

På denne bakgrunn foreslås det at Finanstilsynet utpekes som krisehåndteringsmyndighet. I finansforetaksloven § 20-3 fremgår ikke Finanstilsynets rolle som krisehåndteringsmyndighet uttrykkelig. Det foreslås en innledende bestemmelse som uttrykkelig utpeker Finanstilsynet til

denne rollen. Bestemmelsen foreslås inntatt som nytt første ledd i paragrafen som tilsvarer §20-3.

4. Beredskap

4.1. Innledning

En sentral del av rammeverket for krisehåndtering av forsikringsforetak er krav om forberedelser som foretakene og myndighetene skal gjøre for å unngå, eller i verste fall redusere konsekvensene av en soliditetssvikt.

Direktivet regulerer tre faser: beredskapsfasen, gjenopprettingsfasen og krisehåndteringsfasen. Det er bare der allmenne interesser tilsier det, at et foretak skal underlegges krisehåndtering. Andre foretak skal avvikles.

I beredskapsfasen skal et forsikringsforetak utarbeide en forebyggende plan for gjenoppretting som forberedelse for eventuelle tiltak dersom det utsettes for stress (artikkel 5 til 8). Dersom et forsikringsforetak opplever finansielt stress, skal foretaket ha en plan med mulige tiltak som kan eller skal iverksettes basert på ulike scenarier. Gjenopprettingsfasen inntreffer når planen for forebyggende gjenoppretting aktiveres. Som utgangspunkt skjer dette ved at et scenario som er beskrevet i planen inntreffer, og at forsikringsforetaket da iverksetter de tiltakene som foretaket ifølge planen skal iverksette for det scenarioet. Hovedformålet med planen er å stille krav om at et forsikringsforetak, allerede før en krise oppstår, skal ha vurdert ulike scenarier og passende tiltak å iverksette dersom noen av disse scenariene skulle inntreffe. Forsikringsforetakene håndterer per i dag de risikoene som forekommer i den daglige virksomheten. Det nye med krisehåndteringsdirektivet og en plan for forebyggende gjenoppretting, er at foretakenes beredskapsplanlegging også skal omfatte scenarier som er mindre sannsynlige og har svakere tilknytning til den virksomheten det enkelte forsikringsforetak driver.

Krisehåndteringsmyndigheten skal utarbeide en krisetiltaksplan for et forsikringsforetak dersom det, sammenlignet med andre foretak under dets myndighet, er mer sannsynlig at allmenne interesser tilsier at foretaket bør krisehåndteres og ikke avvikles. I den sammenheng skal krisehåndteringsmyndigheten ta hensyn til forsikringsforetakets størrelse, forretningsmodell, risikoprofil, sammenkobling med andre foretak og risiko og betydning for de finansielle systemet. Dersom forsikringsforetak driver grenseoverskridende virksomhet, skal Finanstilsynet også ta hensyn til denne virksomheten. En krisetiltaksplan skal ikke utarbeides dersom forsikringsforetaket er en del av et konsern som er underlagt krisetiltaksplanlegging i en annen jurisdiksjon. Et lite og ikke-komplekst foretak skal bare være underlagt krav til krisetiltaksplanlegging dersom foretaket utgjør en særlig risiko på nasjonalt eller regionalt nivå.

4.2. Forholdsmessighet

4.2.1. Innledning

Ivaretagelse av proporsjonalitetsprinsippet er viktig for at direktivet skal fungere etter sin hensikt, som er å styrke beredskap og krisehåndtering uten å skape unødvendig byrde for forsikringsforetakene og krisehåndteringsmyndigheten. Prinsippet skal sikre at kravene i direktivet tilpasses foretakenes størrelse, risiko, kompleksitet og betydning, og at regelverket kan bli mer treffsikkert og inneha større legitimitet.

4.2.2. Gjeldende rett

I forbindelse med gjennomføringen av Solvens II-direktivet i norsk rett ble det tatt inn enkelte bestemmelser knyttet til forholdsmessighet. Finansforetaks (forsikringsforetaks) styrings- og kontrollordninger samt retningslinjer og rutiner skal være tilpasset risikoen ved og omfanget av virksomheten i foretaket, jf. finansforetaksloven § 13-5 tredje ledd.

Når det er forsvarlig ut fra arten, omfanget og kompleksiteten til risikoene foretaket står overfor, og det er uforholdsmessig å kreve full beregning, kan et forsikringsforetak benytte forenklet beregning for deler av solvenskapitalkravet, jf. Solvens II-forskriften § 9³.

Ifølge Solvens II-forskriften § 53, skal foretakene benytte metoder for beregning av forsikringstekniske avsetninger som står i forhold til risikoens art, omfang og kompleksitet.

Finanstilsynet kan gjøre unntak fra kravet om kvartalsvis rapportering hvis innrapportering av opplysningene vil være uforholdsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoer som knytter seg til foretakets eller konsernets virksomhet, og opplysningen sendes Finanstilsynet minst årlig, jf. Solvens II-forskriften § 36. Videre kan Finanstilsynet på visse vilkår gjøre unntak fra den regelmessige tilsynsrapporteringen, eller gjøre helt unntak fra krav om å sende inn detaljerte oppgaver hvis rapporteringen av opplysningene vil være uforholdsmessig sett i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoer som knytter seg til virksomheten, jf. solvens II-forskriften § 37.

4.2.3. Forventet EØS-rett

I direktivets fortale punkt 17 og 18 vises det til at det er nødvendig å sikre at rammeverket for gjenoppretting og krisehåndtering er egnet og effektivt, samtidig som unødvendige administrative byrder og kostnader for foretak og myndigheter unngås. Gjennomføringen av et rammeverk for gjenoppretting og krisehåndtering bør derfor stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten til det berørte foretaket, samt dets aktiviteter og tjenester. Videre fremgår det at når det gjelder omfanget av kravene til gjenopprettings- og krisetiltaksplanlegging, bør myndighetene, på grunnlag av et sett med risikobaserte kriterier, avgjøre hvilke foretak som er underlagt de fullstendige eller forenklete planleggingskravene og kreve oppdateringer med lavere frekvens for et utvalg av foretak.

EIOPA skal senest innen 29. juli 2027 fastsette retningslinjer som spesifiserer detaljer om kriteriene som skal tas i betraktning for at foretak skal få forenklete krav. Den 9. desember 2025 publiserte EIOPA et utkast til høringsnotat⁴ rettet mot krisehåndteringsmyndigheter og tilsynsmyndigheter. Formålet med de kommende retningslinjene er å fremme harmonisering av praksis mellom tilsynsmyndigheter og krisehåndteringsmyndigheter når de vurderer foretak og konsern opp mot vurderingskriteriene. Det fremgår av EIOPAs høringsnotat at de forenklete kravene bare vil gjelde så lenge kriteriene for anvendelsen av dem er oppfylt. Dette tilsier at myndighetene når som helst kan kreve fullstendige planer dersom forutsetningen endres. Det antas at disse vurderingene kan bli håndtert basert på retningslinjene og løpende tilsyn fra Finanstilsynet. Videre fremgår det at fastsettelsen av at et foretak eller et konsern er kvalifisert for forenklete krav, ikke skal utelukke en vurdering av om vilkårene for krisehåndtering er oppfylt i henhold til artikkel 19, og at et krisetiltak kan anvendes med hensyn til krisehåndteringsmålene i artikkel 18 i direktivet. Høringsfristen ble satt til 20. mars 2026.

Nasjonale krisehåndteringsmyndigheter skal utarbeide foretaksspesifikke krisetiltaksplaner for forsikringsforetak med hovedsete i hjemlandet. Krisetiltaksplanen skal oppdateres minst hvert annet år, og når det har skjedd en vesentlig endring i foretakets rettslige eller organisatoriske struktur, dets virksomhet eller dets finansielle situasjon, som nødvendigvis gjør endringer i planen. Planene skal tilrettelegge for en eventuell krisehåndtering av foretaket og sette myndighetene bedre i stand til å håndtere en mer alvorlig krise i det enkelte foretak. Et viktig element ved utarbeidelsen av disse planene er å identifisere og fjerne eventuelle vesentlige hindringer for at foretaket kan krisehåndteres med de tiltak som er tilgjengelige for

³ [FOR-2015-08-25-999 til finansforetaksloven om gjennomføring av Solvens II-direktivet](#)

⁴ https://www.eiopa.europa.eu/consultations/consultation-proposal-guidelines-specify-further-details-criteria-simplified-obligations-under-irrd_en

myndigheten. Krisetiltaksplanen vil legge føringer for krisehåndtering av et forsikringsforetak, men er ikke bindende for myndighetenes håndtering i en krise.

Utarbeidelse av fullstendige gjenopprettings- og krisetiltaksplaner etter direktivets krav vil kunne være ressurskrevende og lite hensiktsmessig for en del foretak, og vil også kunne legge beslag på store ressurser hos myndighetene. Det foreslås derfor at krisehåndteringsmyndigheten gis myndighet til å vurdere og beslutte om unntak fra krav som gjelder for en krisetiltaksplan og en konsernkrisetiltaksplan, i tråd med unntaksbestemmelsen i direktivet. Forenklingene gjelder når den første planen skal utarbeides, når en plan skal oppdateres, detaljnivået i vurderingen av om det er hindringer for krisehåndtering, og innholdet i planen.

Etter krisehåndteringsdirektivets artikkel 4 kan tilsynsmyndigheten og krisehåndteringsmyndigheten fastsette forenklede krav til henholdsvis den forebyggende gjenopprettingsplanen og krisetiltaksplanen, og til prosessene knyttet til utarbeidelse og bruk av slike planer, for foretak med virksomhet av begrenset omfang og betydning. Myndighetene skal i vurderingen av forenklede krav legge vekt på blant annet selskapsform, risikoprofil, størrelse, kompleksitet og sammenkobling med andre foretak. I tillegg skal det ses hen til hvilke negative virkninger en krise i foretaket kan få for finansmarkedet, og økonomien generelt.

4.2.4. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynets vurdering er at handlingsrommet som ligger i direktivet for å redusere ressursbruken bør benyttes. Særlig for mindre foretak bør derfor den forebyggende gjenopprettingsplanen og oppfølgingen av denne gis et så begrenset omfang som mulig. På samme grunnlag bør, etter Finanstilsynets vurdering, også krisetiltaksplanene holdes enklest mulig. Artikkel 4 i IRRD har store likhetstrekk med artikkel 4 i BRRD og det foreslås en lovtekst som vil ligge tett opp mot finansforetaksloven § 20-7 om forenklede krav til planer.

4.3. Forebyggende gjenopprettingsplaner

Begrepet gjenopprettingsplan brukes i dag i Solvens II-forskriften for å gjennomføre Solvens II artikkel 138, der begrepet recovery plan brukes på engelsk om planen som skal utarbeides dersom et foretak avdekker manglende etterlevelse av solvenskapitalkravet. Samme begreper brukes i BRRD og finansforetaksloven kap. 20 for banker. IRRD bruker av denne grunn "pre-emptive recovery plan" om gjenopprettingsplan. For å unngå å erstatte begrepet som brukes i Solvens II-forskriften, foreslås det at begrepet forebyggende gjenopprettingsplan benyttes i gjennomføringen av IRRD.

4.3.1. Gjeldende rett

Det finnes ingen bestemmelser om generelle forebyggende gjenopprettingsplaner i norsk rett i dag. Etter finansforetaksloven § 13-6 skal forsikringsforetakene jevnlig (årlig) utarbeide en egen vurdering av risiko og solvens (ORSA). Dette dokumentet skal også inneholde fremskrivninger av solvensbehovet, og beskrive hvordan kapitalposisjonen påvirkes av ulike negative hendelsen (stressscenarier). Dersom fremskrivningene viser at selskapet kan få problemer med å møte regulatoriske kapitalkrav, må planen inneholde konkrete tiltak for å gjenopprette en tilfredsstillende solvensmargin.

4.3.2. Forventet EØS-rett

Etter krisehåndteringsdirektivet artikkel 5 skal forsikringsforetak utarbeide og vedlikeholde en forebyggende gjenopprettingsplan. Denne forebyggende gjenopprettingsplanen skal inneholde tiltak som forsikringsforetaket skal treffe for å gjenopprette sin finansielle stilling dersom denne har blitt betydelig svekket. Planen skal oppdateres minst hvert annet år og under alle omstendigheter etter en endring av foretakets rettslige eller organisatoriske struktur, dets forretningsvirksomhet eller dets finansielle stilling som nødvendiggjør endringer

av den forebyggende gjenopprettingsplanen. Planen skal også oppdateres hvis en vesentlig endring i foretakets finansielle stilling forventes.

Den forebyggende gjenopprettingsplanen skal ikke forutsette tilgang til ekstraordinær finansiell støtte fra det offentlige. Planene skal inneholde kvalitative og kvantitative indikatorer som identifiserer de situasjonene der korrigerende tiltak bør vurderes eller treffes. Disse indikatorene kan omfatte kriterier knyttet til blant annet kapital, likviditet, eiendelenes kvalitet, lønnsomhet, markedsforhold, makroøkonomiske forhold og operasjonelle hendelser. Indikatorer som gjelder kapitalposisjonen, skal som et minimum inneholde eventuelle overtredelser av solvenskapitalkravet fastsatt i avdeling I kapittel VI avsnitt 4 Solvens II-direktivet. Disse direktivkravene er gjennomført i finansforetaksloven § 14-14. Det følger av denne bestemmelsen at et forsikringsforetak som ikke oppfyller solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet eller mener at det foreligger risiko for underoppfyllelse, straks skal underrette Finanstilsynet.

Forsikringsforetakene skal vurdere gjennomførbarheten til sine forebyggende gjenopprettingsplaner, særlig indikatorer som identifiserer situasjonene der korrigerende tiltak bør vurderes, og de korrigerende tiltakene, opp mot en rekke scenarioer med alvorlige makroøkonomiske og finansielle stress med relevans for forsikringsforetak. Stressscenariene skal dekke systemomfattende hendelser, foretaksspesifikke stresshendelser som sannsynligvis vil påvirke eiendeler og forpliktelser i vesentlig grad og kombinasjoner av slike stresshendelser. Planen skal også inneholde korrigerende tiltak.

Eventuelle overtredelser av solvenskapitalkravet skal medføre at det berørte foretaket treffer egnede korrigerende tiltak i tråd med den forebyggende gjenopprettingsplanen.

Et forsikringsforetak som beslutter å treffe et korrigerende tiltak som inngår i den forebyggende gjenopprettingsplan, eller som beslutter å avstå fra å treffe et slikt korrigerende tiltak selv om en indikator er oppfylt, skal uten opphold underrette tilsynsmyndigheten om dette.

EIOPA skal fastsette retningslinjer for scenarier samt kvalitative og kvantitative indikatorer. Utkast til retningslinjer⁵ var på høring fra april til juli 2025.

Tilsynsmyndighetens vurdering og oppfølging

Etter direktivet artikkel 6 skal foretakene forelegge sin gjenopprettingsplan for tilsynsmyndigheten, som innen ni måneder skal gjennomgå og vurdere om planen oppfyller kravene. Myndigheten skal vurdere om det er rimelig å anta at gjennomføringen av tiltakene som foreslås i planen, vil kunne opprettholde eller gjenopprette forsikringsforetakets finansielle stilling innenfor en hensiktsmessig tidsramme, og uten vesentlig negativ innvirkning på det finansielle systemet.

Tilsynsmyndighetene skal fremlegge alle forebyggende gjenopprettingsplaner de har mottatt for krisehåndteringsmyndigheten. Krisehåndteringsmyndigheten kan gjennomgå den forebyggende gjenopprettingsplanen for å identifisere eventuelle tiltak i planen som kan få negativ innvirkning på muligheten for krisehåndtering av de berørte forsikringsforetak, og skal gi tilsynsmyndigheten anbefalinger i slike saker innen fristen på ni måneder.

Hvis forsikringsforetaket utøver betydelig grensekryssende virksomhet, skal planen vurderes i samråd med tilsynsmyndigheten i vertsstaten. Vertsstatens tilsynsmyndighet kan gjennomgå den forebyggende gjenopprettingsplanen for å identifisere eventuelle tiltak som kan få negativ innvirkning på forsikringstakere, realøkonomien eller den finansielle stabiliteten i vertsstaten, og kan gi hjemstatens tilsynsmyndighet anbefalinger. Hjemstatens tilsynsmyndighet skal gi et begrunnet svar på sin beslutning om å følge eller ikke følge anbefalingene. Dersom hjemstatens tilsynsmyndighet ikke tar behørig hensyn til

⁵ https://www.eiopa.europa.eu/consultations/consultation-proposal-rtss-content-group-pre-emptive-recovery-plans-irrd_en

anbefalingene fra vertsstatens tilsynsmyndighet, kan vertsstatens tilsynsmyndighet henvise saken til EIOPA i samsvar med artikkel 31 nr. 2 bokstav c) i forordning (EU) nr. 1094/2010.

Hvis tilsynsmyndigheten etter å ha vurdert den forebyggende gjenopprettingsplanen, konkluderer med at planen har vesentlige mangler, eller at det er vesentlige hindringer for å gjennomføre den, skal forsikringsforetaket underrettes. Foretaket skal da innen to måneder fremlegge en revidert plan som viser hvordan disse manglene og hindringene er blitt håndtert. Fristen på to måneder kan forlenges med én måned etter anmodning fra det berørte foretaket dersom tilsynsmyndigheten samtykker til dette.

Før tilsynsmyndigheten krever at et forsikringsforetak fremlegger en revidert forebyggende gjenopprettingsplan, skal den gi foretaket mulighet til å uttale seg om dette kravet.

En tilsynsmyndighet som anser at manglene og hindringene i den reviderte planen ikke er tilstrekkelig godt håndtert, kan pålegge foretaket å foreta visse spesifikke endringer av planen. Pålegget skal være gjenstand for klageadgang.

4.3.3. Finanstilsynets vurdering

De forebyggende gjenopprettingsplanene er viktige elementer i beredskapen for både myndighetene og foretaket. Arbeidet med planene vil kreve ressurser i de relevante foretakene, men vil samtidig øke sannsynligheten for å forhindre en soliditets- eller solvenssvikt i foretakene. I tillegg vil planene bidra til utarbeidelse av krisehåndteringsmyndighetens krisetiltaksplaner, og derved en vellykket krisehåndtering eller avvikling under offentlig administrasjon dersom foretaket likevel havner i en situasjon der vilkårene for dette er oppfylt.

Den største forskjellen mellom IRRD og BRRD er at IRRD krever at foretak som utgjør 60 prosent av markedet skal pålegges å utarbeide planer, i tillegg til foretak som tilsynsmyndigheten finner bør utarbeide planer på grunn av størrelse, risikoprofil, sammenvevethet og manglende substituerbarhet. Videre er det kun krav om oppdatering av planer annethvert år etter IRRD, forutsatt at det ikke er skjedd vesentlige endringer i foretakets juridiske eller organisatorisk struktur eller finansiell stilling.

Finanstilsynet finner ikke grunn til å fravike det materielle innholdet eller systematikken fra gjennomføringen av reglene om krisehåndteringsplaner i BRRD utover det som er nødvendig for å reflektere forskjellene i innholdet. Det betyr at forebyggende gjenopprettingsplaner for enkeltforetak og i konsernforhold reguleres i én bestemmelse, i stedet for krisehåndteringsdirektivets systematikk med to separate bestemmelser. Bestemmelsene om forebyggende krisetiltaksplaner foreslås derfor gjennomført i finansforetaksloven ny § 20A-5, med tilhørende regler om forenklede krav i § 20A-8.

Det foreslås også en forskriftshjemmel for innføring av ytterligere detaljkrav og gjennomføring av den kommende forordningen som skal fastsettes av EU-kommisjonen.

4.4. Krisetiltaksplaner

4.4.1. Innledning

Direktivet pålegger medlemsstatene å utarbeide krisetiltaksplaner som skal bidra til å sikre en ordnet krisehåndtering av forsikringsforetak i en krisesituasjon. Kravene omfatter både krisetiltaksplaner for det enkelte foretak og for konsern. Det oppstilles også regler for samarbeid mellom relevante myndigheter, samt bestemmelser som regulerer foretakenes plikt til å gi nødvendig informasjon til utarbeidelse av krisetiltaksplanene, og krisehåndteringsmyndighetens vurdering av foretakets krisehåndterbarhet.

4.4.2. Gjeldende rett

Etter gjeldende rett stilles det ikke krav om at Finanstilsynet skal utarbeide foretaksspesifikke krisetiltaksplaner.

4.4.3. Forventet EØS-rett

Etter IRRD artikkel 9 og 10 skal medlemsstatene utarbeide krisetiltaksplaner for enten enkeltforetak eller for konsern.

Etter artikkel 9 skal krisehåndteringsmyndigheten utarbeide krisetiltaksplaner for det enkelte forsikringsforetak når det anses enten å foreligge allmenne interesser for å krisehåndtere foretaket dersom det rammes av en krise, jf. artikkel 19, eller hvor myndighetene har vurdert at foretaket utfører en kritisk funksjon. Krisetiltaksplanen skal utarbeides av krisehåndteringsmyndigheten etter samråd med tilsynsmyndigheten, og krisetiltaksplanen skal angi hvilke krisetiltak som kan benyttes når vilkårene for krisehåndtering er oppfylt.

I krisehåndteringsmyndighetens vurdering av om det er i allmennhetens interesse å krisehåndtere foretaket, skal nødvendigheten av å oppnå krisehåndteringsmålene hensyntas, i tillegg til foretakets størrelse, forretningsmodell, risikoprofil, sammenkoblinger, substituerbarhet, og særlig foretakets grensekryssende aktivitet, jf. artikkel 9 nr. 2.

Krisehåndteringsmyndigheten skal sikre at det utarbeides krisetiltaksplaner for minst 40 prosent av markedet innenfor livsforsikring og gjenforsikring, og minst 40 prosent av markedet innenfor skadeforsikring og gjenforsikring. Markedsandelen for livsforsikring beregnes basert på forsikringstekniske bruttoavsetninger og markedsandelen for skadeforsikring beregnes basert på bruttoverdien av tegnede premier. Det skal ikke utarbeides krisetiltaksplaner for små og ikke-komplekse foretak, med mindre krisehåndteringsmyndigheten vurderer at foretaket representerer en særlig risiko på nasjonalt eller regionalt nivå.

I tilfeller hvor foretaket utøver betydelig grensekryssende aktivitet, oppstilles krav til samarbeid mellom myndigheter i artikkel 9 nr. 3.

Krisetiltaksplanen skal hensynta relevante krisescenarier, slik som kriser som rammer foretaket alene og kriser som rammer en større del av finanssystemet. Krisetiltaksplanen skal ikke forutsette ekstraordinær offentlig støtte, med unntak av bruk av garantiordninger eller finansieringsordninger i tilfeller hvor det er tilgjengelig.

Krisetiltaksplanene skal gjennomgås, og oppdateres hvor det er nødvendig, minst hvert andre år, og etter enhver vesentlig endring av foretakets rettslige eller organisatoriske struktur, dets virksomhet eller dets finansielle situasjon, som nødvendiggjør endringer i planen, samt når det forventes vesentlige endringer av foretakets finansielle stilling som nødvendiggjør endringer i krisetiltaksplanen. Foretakene og tilsynsmyndighetene skal umiddelbart underrette krisehåndteringsmyndigheten om forhold som nødvendiggjør endring av krisetiltaksplanen.

Krav til krisetiltaksplanenes innhold følger av artikkel 9 nr. 6. Foretakene skal meddeles sammendraget av krisetiltaksplanens hovedinnhold. Hele planen skal deles med relevante tilsynsmyndigheter, jf. artikkel 9 nr. 7.

Direktivet gir også regler om krisetiltaksplaner for konsern, jf. artikkel 10. Medlemsstatene skal sikre at krisehåndteringsmyndigheten på konsernnivå har myndighet til å utarbeide krisetiltaksplaner for konsern, i tråd med vilkårene i artikkel 9 nr. 2.

I artikkel 10 nr. 2 fremgår kravene som stilles til innholdet i konsernets krisetiltaksplan, utover elementer nevnt i artikkel 9 nr. 6.

Artikkel 10 nr. 3 regulerer oversending av krisetiltaksplanen til berørte myndigheter. I tilfeller hvor konsernet er del av et finansielt konglomerat, skal planen også oversendes til relevante krisehåndteringsmyndigheter utpekt etter BRRD artikkel 3 og tilsynsmyndighet utpekt etter CRR artikkel 4 (1) nr. 40.

Krisehåndteringsmyndigheten kan utarbeide krisetiltaksplaner for 1) datterforetak til forsikringsforetak eller gjenforsikringsforetak eller 2) for foretak nevnt i IRRD artikkel 1 nr. 1 bokstav c eller d, i tilfeller hvor det ikke finnes krisetiltaksplaner for konsernet. For sistnevnte gruppe vil det være *"forsikringsholdingselskaper og blandede finansielle holdingselskaper som er etablert i Unionen, og morforsikringsholdingselskaper i en medlemsstat og blandede finansielle morholdingselskaper i en medlemsstat"*, jf. artikkel 1 nr. 1 bokstav c og d.

Artikkel 10 nr. 5 åpner for at krisehåndteringsmyndigheten i utarbeidelsen av krisetiltaksplan for et datterforetak med mor i et tredjeland, kan hensynte krisehåndteringsstrategien som er valgt av myndigheter i et tredjeland. Dette skal ikke gå på bekostning av å møte krisehåndteringsmålene gitt av artikkel 18.

EIOPA skal utarbeide utkast til regulatoriske tekniske standarder for å presisere kravene til krisetiltaksplanene innhold. Utkastet skal fremlegges for kommisjonen innen 29. juli 2026. I forbindelse med arbeidet publiserte EIOPA et høringsnotat som var på høring fra april til juli 2025. Endelig rapport med utkast til forordning ble publisert 16. februar 2026⁶.

Det følger av artikkel 11 at morselskapets krisehåndteringsmyndighet skal motta informasjon som er nødvendig til konsernets krisetiltaksplan og at denne skal deles med relevante myndigheter, under krav om konfidensialitet. Informasjonen skal omfatte både morselskapet og relevante datterselskap.

Morselskapets krisehåndteringsmyndighet skal utarbeide og vedlikeholde konsernets krisetiltaksplan i samarbeid med andre krisehåndteringsmyndigheter som er medlem av kriseutvalget. Krisehåndteringsmyndigheter fra tredjeland hvor konsernet har etablerte datterforetak, holdingforetak eller filialer kan involveres under krav om konfidensialitet.

Konsernets krisetiltaksplan skal gjennomgås, og oppdateres hvor det er nødvendig, minst hvert andre år, og etter enhver endring av konsernets eller et foretak i konsernets rettslige eller organisatoriske struktur, dets virksomhet eller dets finansielle situasjon, som nødvendiggjør endringer i planen, samt når det forventes vesentlige endringer av foretakets finansielle stilling som nødvendiggjør endringer i krisetiltaksplanen.

Etter artikkel 12 skal myndigheter og forsikringsforetak samarbeide for å sikre at foretakene gir informasjon som er nødvendig for å kunne utarbeide og gjennomføre krisetiltaksplaner. Informasjon fra foretakene kan gis til krisehåndteringsmyndigheten direkte, eller gjennom tilsynsmyndigheten. Tilsynsmyndigheten skal, i samarbeid med krisehåndteringsmyndigheten, undersøke om nødvendig informasjon allerede foreligger. Før det innhentes opplysninger fra foretaket, skal krisehåndteringsmyndigheten avklare om informasjonen finnes hos tilsynsmyndigheten.

EIOPA skal utarbeide utkast til regulatoriske tekniske standarder for å spesifisere prosedyrer og et minimum av skjemaer og maler som skal brukes til å skaffe informasjon fra foretakene til krisetiltaksplanene. Utkastet skal fremlegges for kommisjonen innen 29. juli 2026. I forbindelse med arbeidet publiserte EIOPA et høringsnotat⁷ som var på høring fra juli til oktober 2025.

4.4.4. Finanstilsynets vurdering

Krisetiltaksplanen er et viktig element i forberedelsene for både myndighetene og foretaket. Planen og arbeidet med den øker sannsynligheten for en vellykket krisehåndtering. Informasjonen i krisetiltaksplanen skal blant annet sikre at man i en krise har god oversikt

⁶ https://www.eiopa.europa.eu/document/download/e2e4dd58-7ffb-4576-94db-19d33d397300_en?filename=6.2.3_EIOPA-BoS-25-713%20-%20RTS%20on%20content%20of%20%28group%29%20resolution%20plans.pdf

⁷ [Consultation on draft Implementing Technical Standards \(ITS\) on resolution reporting - IRRD](#)

over foretakets kritiske funksjoner, kjerneforretningsområder, sammenkoblinger og hvilke krisetiltak som er egnet for å håndtere foretaket gjennom en krise.

Krisehåndteringsmyndigheten står likevel fritt til å benytte andre krisetiltak enn det det legges opp til i planen, eventuelt til å velge å ikke krisehåndtere et foretak som er forutsatt krisehåndtert. Dette sikrer fleksibilitet til å vurdere hva som er mest hensiktsmessig ut fra situasjonen.

Utarbeiding av krisetiltaksplaner er ressurskrevende for både foretak og myndigheter. Det er derfor hensiktsmessig at direktivet legger opp til at det ikke skal utarbeides planer for små ikke-komplekse foretak og at det i forkant av utarbeidelse av planer skal gjøres en vurdering av i hvilken grad det anses å være i allmennhetens interesse å krisehåndtere foretaket. Likevel skal krisehåndteringsmyndigheten sørge for at det lages krisetiltaksplaner for foretak som utgjør/representerer minst 40 prosent av markedet for livsforsikring og 40 prosent av markedet for skadeforsikring.

Direktivet legger opp til at krisetiltaksplanen skal oppdateres minst annet hvert år, eller når endringer ved foretakets struktur, virksomhet eller finansielle situasjon nødvendiggjør endringer i planen. I henhold til BRRD skal krisetiltaksplanene som utarbeides for banker oppdateres hvert år eller når det er nødvendig. Erfaringene fra arbeidet med bankenes krisetiltaksplaner tilsier at oppdatering av planene hvert år, selv når det ikke er vesentlige endringer er unødig ressurskrevende både for foretakene og krisehåndteringsmyndigheten. Det vurderes derfor at det er hensiktsmessig med en lavere frekvens for oppdatering av forsikringsforetakenes krisetiltaksplaner. Flexibiliteten som legges opp til ved at krisetiltaksplanene uansett skal oppdateres når det er endringer av vesentlig karakter, sikrer at krisetiltaksplanene holdes relevante.

Til tross for at det må forventes økt ressursbruk i tilknytning til bestemmelsene om krisetiltaksplaner, foreligger det ingen nasjonale valg utover forenklete krav, og bestemmelsen må gjennomføres.

Finanstilsynet finner det hensiktsmessig å strukturere gjennomføringen av direktivets bestemmelser om krisehåndterbarhet på samme måte som BRRD er gjennomført i kapittel 20. Det foreslås å lovfeste hovedreglene om krisetiltaksplaner, mens detaljene gitt av direktivet foreslås gjennomført i forskrift.

Det foreslås på denne bakgrunn en bestemmelse liknende finansforetaksloven § 20-6 i kapittel 20A.

4.5. Krisehåndterbarhet

4.5.1. Innledning

En sentral oppgave for krisehåndteringsmyndighetene i beredskapsfasen er å identifisere forhold som kan umuliggjøre eller vanskeliggjøre en krisehåndtering, og sikre at foretakene fjerner slike hindringer.

4.5.2. Gjeldende rett

Det finnes ingen regler om krisehåndterbarhet fra et krisehåndteringsperspektiv i gjeldende lovgivning. Det finnes imidlertid visse hjemler som skal oppfylle lignende formål under løpene drift og avvikling under offentlig administrasjon.

Etter finansforetaksloven kapittel 13 skal foretakene drive forsvarlig virksomhet (§ 13-5) og tilsynsmyndigheten er gitt hjemmel til å fastsette høyere kapitalkrav eller sette virksomhetsbegrensninger for å sikre at ansvarlig kapital er i samsvar med risikoeksponeringen.

I forbindelse med mulig avvikling av foretak, kan Finanstilsynet, etter å ha mottatt melding om betalingsvansker eller har grunn til å tro at vilkårene for meldeplikt er oppfylt, iverksette

tiltakene som nevnt i annet ledd, herunder å pålegge endringer i de styrende organer eller fastsette vilkår eller retningslinjer som skal sikre at videre virksomhet skjer forsvarlig.

4.5.3. Forventet EØS-rett

Vurdering av krisehåndterbarhet

Etter IRRD artikkel 13 og 14 skal medlemsstatene sikre at krisehåndteringsmyndigheten, i samråd med tilsynsmyndigheten, vurderer i hvilken grad forsikringsforetak og forsikringsforetak som inngår i konsern, kan krisehåndteres uten at det forutsettes statlig støtte utover bruk av en eventuell forsikringsgarantiordning eller bruk av finansieringsordningene opprettet i tråd med direktivet. Hovedvilkåret for å bli vurdert som krisehåndterbar, er at det er mulig og troverdig å gjennomføre en krisehåndtering.

I henhold til artikkel 13 nr. 3 og artikkel 14 nr. 4 skal vurderingen av krisehåndterbarhet gjøres i forbindelse med utarbeidelse eller oppdateringen av krisetiltaksplanene.

Selve vurderingen av om et foretak er krisehåndterbart, skal baseres på de ni dimensjonene som gjengitt i vedlegget til IRRD, og som omhandler:

- Operasjonell kontinuitet
- Tilgang til finansiell infrastruktur
- Separabilitet
- Tabsabsorberings- og rekapitaliseringskapasitet
- Likviditet og finansiering under krisehåndtering
- Informasjonssystemer og krav til data
- Kommunikasjon
- Virksomhetsstyring
- Troverdighet og innvirkning.

Disse dimensjonene samsvarer i stor grad med de syv dimensjonene⁸ som krisehåndteringsmyndigheten for EUs bankunion (Single Resolution Board/SRB) opererer med. Operasjonell kontinuitet (OCIR (Operational Continuity in Resolution)) er imidlertid i IRRD skilt ut som et eget punkt, og troverdighet og innvirkning er lagt til som et siste punkt. Hver dimensjon inneholder fra ett til fire underpunkter, totalt 18 separate underpunkter.

Utarbeidelse av retningslinjer

Artikkel 13 nr. 5 pålegger EIOPA å fastsette retningslinjer som skal spesifisere forhold og kriterier for vurderingen av krisehåndterbarheten til forsikringsforetak som er omfattet av direktivet. Et høringsnotat ble publisert i april 2025 og høringsfristen gikk ut 31. juli 2025. Endelig rapport med retningslinjer⁹ ble publisert 16. februar 2026. Retningslinjene er rettet mot krisehåndteringsmyndighetene, ikke mot foretakene. Det vil føre for langt å gå i detalj inn på innholdet i de foreslåtte retningslinjene i dette høringsnotatet. Finanstilsynet har bekreftet å ville etterleve EBAs retningslinjer om krisehåndterbarhet for banker, og antar at vi vil gjøre det samme for så vidt gjelder de forventede retningslinjene for vurderingen av krisehåndterbarhet for forsikringsforetak om Finanstilsynet utpekes som krisehåndteringsmyndighet etter IRRD.

Fjerning av vesentlige hindringer for krisehåndtering

⁸ https://www.srb.europa.eu/system/files/media/document/2023-12-05_Seven-dimensions-for-resolvability.pdf

⁹ https://www.eiopa.europa.eu/publications/guidelines-specify-further-matters-and-criteria-assessment-resolvability-undertakings-or-groups-irrd_en

Krisehåndteringsdirektivet pålegger medlemsstaten å gi krisehåndteringsmyndigheten hjemmel til å iverksette en prosess for å fjerne hindringene.

Proessen begynner med en melding til foretaket, tilsynsmyndigheten og eventuelle krisehåndteringsmyndigheter i andre medlemsstater foretaket har vesentlig virksomhet i, om at krisehåndteringsmyndigheten har identifisert vesentlige hindringer for krisehåndtering. En slik melding utsetter plikten for å utarbeide en krisetiltaksplan for foretaket.

Innen fire måneder fra mottak av meldingen skal foretaket foreslå mulige tiltak for å håndtere eller fjerne de vesentlige hindringene for krisehåndtering innen et tidspunkt som avhenger av årsakene bak hindringene. I samråd med tilsynsmyndigheten skal krisehåndteringsmyndigheten vurdere om tiltakene anses tilstrekkelige

Dersom krisehåndteringsmyndigheten ikke anser de foreslåtte tiltakene som tilstrekkelige, skal den ha fullmakt til å gjennomføre tiltak på en lang rekke områder som gjengitt i artikkel 15 nr. 5:

- Gjennomgå eventuelle konserninterne avtaler
- Begrense største eksponeringer
- Innføre ytterlig rapportering
- Avhende eiendeler eller omstrukturere forpliktelser
- Begrense eller avvikle bestemt virksomhet
- Begrense eller hindre utviklingen av nye eller eksisterende produkter
- Endre gjenforsikringsstrategi
- Strukturendringer i konsern for å redusere kompleksitet og øke separabilitet
- Opprette separat forsikringsholdingforetak i visse tilfeller i konsern

Vedtak som nevnt over, skal inneholde en begrunnelse og være gjenstand for klage.

I et grenseoverskridende konsern skal krisehåndteringsmyndigheten for konsernet, i samråd med konserntilsynsmyndigheten og EIOPA, utarbeide en rapport med en analyse av de vesentlige hindringene for krisehåndtering. Rapporten skal sendes morforetaket og datterforetakenes krisehåndteringsmyndigheter, og skal foreslå nødvendige og passende proporsjonale og målrettede tiltak for å fjerne hindringene. Morforetaket skal innen fire måneder inngi tilsvaret med sine synspunkter og forslag til alternative tiltak for å håndtere eller fjerne hindringene for krisehåndtering som er identifisert i rapporten.

Krisehåndteringsmyndigheten for konsernet skal kommunisere med øvrige krisehåndteringsmyndigheter i kriseutvalget om forslagene fremsatt av morforetaket. Sammen skal myndighetene gjøre sitt ytterste for å komme til en felles beslutning om de identifiserte vesentlige hindringene, om morforetakets forslag til avhjelpende tiltak og eventuelle tiltak som myndighetene krever for å håndtere eller fjerne hindringene. Den felles beslutningen skal treffes i henhold til prosedyrer som gjennomfører direktivets artikkel 17 (se kapittel 7.3.4).

De tilsvarende bestemmelsene i BRRD er ikke gjennomført direkte i kapittel 20. I NOU 2016:23 begrunnes utelatelsen med at reglene om tilsynsutvalg på det tidspunktet ikke var gjennomført i norsk rett, så det var lite hensiktsmessig å innta det fullt ut i tilknytning til gjennomføringen av BRRD. Definisjonen av tilsynskollegier ble tatt inn i finansforetaksloven i 2018 samtidig med gjennomføringen av BRRD.

Etter Finanstilsynets vurdering bør hovedtrekkene i prosedyrene for samarbeidet med tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter i EØS-området gjennomføres i loven, med forskriftshjemmel for å fastsette detaljer.

Utarbeidelse av retningslinjer

Etter artikkel 15 nr. 8 skal EIOPA fastsette retningslinjer som spesifiserer tiltak for fjerning av hindringer for krisehåndterbarheten til forsikringsforetak som er omfattet av direktivet. Et høringsnotat ble publisert i april 2025 og høringsfristen gikk ut 31. juli 2025. Endelig rapport med retningslinjer ble publisert 16. februar 2026¹⁰ Retningslinjene er rettet mot krisehåndteringsmyndighetene, ikke mot foretakene. Det vil føre for langt å gå i detalj inn på innholdet i de foreslåtte retningslinjene i dette høringsnotatet. Finanstilsynet har bekreftet å ville etterleve EBAs retningslinjer om krisehåndterbarhet for banker, og legger til grunn at det samme vil gjelde for så vidt gjelder tiltak for fjerning av hindringer for krisehåndterbarhet for forsikringsforetak hvis Finanstilsynet utpekes som krisehåndteringsmyndighet.

4.5.4. Finanstilsynets vurdering

Vurdering av og eventuell fjerning av hindringer for krisehåndtering krever betydelige ressurser over lang tid både hos foretakene og myndighetene. Det er heller ikke noe som ferdigstilles en gang for alle, men krever løpende endringer eller justeringer basert på utviklingen av virksomheten og miljøet det opereres i.

For banker har Finanstilsynet, og krisehåndteringsmyndighetene i andre medlemsstater, gjennomført flere runder med kartlegging av krisehåndterbarhet etter BRRD for å sikre at bankene har kunnet identifisere hvilke prosesser som er kritiske for krisehåndtering, og om prosessen er egnet til bruk under en krisehåndtering. Erfaringen fra prosessen for bankene har vært at dette er ukjent terreng både for foretak og myndigheter og derfor krever betydelig innsats, og ofte også bruk av ekstern bistand.

Etter hvert som kartleggingen er kommet på plass, er oppmerksomheten nå i større grad rettet mot konkret testing av foretakenes evne til f.eks. å levere oppdaterte tall for bruk i en verdivurdering eller til å erstatte bortfall av finansiell infrastruktur.

Til tross for at det må forventes et stort ressursbruk i tilknytning til bestemmelsene om krisehåndterbarhet, foreligger det ingen nasjonale valg og bestemmelsene må gjennomføres.

Plassering

Finanstilsynet finner det hensiktsmessig å strukturere gjennomføringen av direktivets bestemmelser om krisehåndterbarhet på samme måte som BRRD er gjennomført i kapittel 20.

Når det gjelder vurderingstemaer for krisehåndterbarhet inneholder BRRDs vedlegg del C en liste på 28 punkter. Disse ble ikke opprinnelig inntatt i norsk regelverk, men er nå inntatt i finansforetaksforskriften § 20-3f første ledd bokstav a til å som følge av ESAs vurdering av den opprinnelige gjennomføringen som nevnt under punkt 6.5.2.

Finanstilsynet antar at IRRDs ni dimensjoner med sine 18 underpunkter på tilsvarende måte bør gjennomføres i norsk rett. I likhet med kapittel 20, anser Finanstilsynet at dette fortrinnsvis bør gjøres i forskrift for å unngå at lovens kapittel 21 blir altfor omfattende og detaljert.

Når det gjelder BRRDs hjemler for tiltak for å fjerne hindre for krisehåndtering, er disse gjennomført i finansforetaksloven § 20-6a. Dette er naturlig, siden det gjelder myndighetshjemler til å gripe inn i foretakenes virksomhet og autonomi.

Det foreslås på denne bakgrunn en bestemmelse tilsvarende finansforetaksloven § 20-6a i kapittel 20A.

¹⁰ <https://www.eiopa.europa.eu/publications/guidelines-further-details-measures-remove-impediments-resolvability-and-circumstances-which-each-en>

5. Krisehåndtering

5.1. Krisehåndteringsmål

5.1.1. Gjeldende rett

Målene for behandling av foretak med betalings- og soliditetsvansker fremgår i dag i hovedsak av § 21-14, som bestemmer at målsetningen for administrasjonsstyret er å "*så hurtig som mulig søke å finne ordninger som gjør at foretakets virksomhet kan drives videre med et tilstrekkelig økonomisk grunnlag, eller søke å få foretaket sluttet sammen med eller dens virksomhet overdratt til andre finansforetak, eller foreta avvikling av foretaket*". Finanstilsynet kan også gi administrasjonsstyret mål eller prioriteringer i den instruksen som normalt utarbeides for dets arbeid.

5.1.2. Forventet EØS-rett

IRRD oppstiller i artikkel 18 formålene som skal oppnås gjennom en krisehåndtering av forsikringsforetak (krisehåndteringsmålene). Disse målene er:

- a) å beskytte forsikringstakere, begunstigede og andre fordringshavere
- b) å sikre finansiell stabilitet, særlig ved å forhindre smittevirkninger og ved å bevare markedsdisiplin
- c) å sikre videreføring av kritiske funksjoner, det vil si det vil si virksomhet, tjenester eller transaksjoner som har stor betydning for økonomien og den finansielle stabiliteten
- d) å verne offentlige midler

Medlemsstatene skal sikre at krisehåndteringsmyndighetene bruker krisetiltak for på best mulig måte å sikre krisehåndteringsmålene. For best mulig å videreføre kritiske funksjoner, skal krisehåndteringsmyndighetene velge krisetiltak som best opprettholder kontinuitet i forsikringsdekningen for forsikringstakere. For å verne offentlige midler, skal krisehåndteringsmyndigheten i størst mulig grad bruke midler fra andre kilder enn medlemstatens budsjett, herunder ved å bruke finansieringsordningen opprettet etter artikkel 81 og eventuelle midler tilhørende eventuelle forsikringsgarantiordninger. Uansett hvilke av krisehåndteringsmålene som forsøkes oppnådd, skal krisehåndteringsmyndigheten minimere kostnadene forbundet med krisehåndteringen og unngå verdiforringelse dersom det ikke er nødvendig for å oppnå målene.

Alle krisehåndteringsmålene er like viktige, og medlemsstatene skal sikre at krisehåndteringsmyndighetene balanserer dem basert på det enkelte tilfellets art og omstendigheter.

5.1.3. Fremmed rett

I den svenske utredningen foreslås de fire ovennevnte krisehåndteringsmålene i artikkel 18 gjennomført i svensk rett i en formålsparagraf i første kapittel 4 § i lagen om resolution av försäkringsföretag.

5.1.4. Finanstilsynets vurdering

De fire krisehåndteringsmålene har noe forskjellige formål på ulike stadier av en krisehåndtering.

Før vedtaket om krisehåndtering eller avvikling er fattet vil formålene være sentrale elementer i vurderingen av om allmenne interesser tilsier at forsikringsforetaket bør krisehåndteres eller om det bør avvikles etter normale insolvensprosedyrer.

Etter at vedtaket er fattet, vil krisehåndteringsmålene først og fremst være førende for valg av krisetiltak. Krisehåndteringsmålene vil også kunne påvirke hvordan disse gjennomføres i praksis av administrasjonsstyret, i samråd med Finanstilsynet.

I kapittel 20 i finansforetaksloven er de fem målene for krisehåndtering av kredittinstitusjoner gjennomført i § 20-15 tredje ledd om vurderingen av om krisehåndteringen anses å tjene allmenne interesser.

Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke grunn til å fravike systematikken i kapittel 20 ved gjennomføringen av de tilsvarende bestemmelsene i IRRD. Det foreslås derfor at krisehåndteringsmålene gjennomføres på samme måte som i kapittel 20, det vil si i bestemmelsen om vurderingen av om kravet til allmenne interesser er oppfylt.

Når det gjelder tilleggskravet om at krisehåndteringsmyndigheten skal minimere kostnadene ved gjennomføringen av en krisehåndtering er det et generelt effektivitetsprinsipp i offentlig forvaltning. Effektivitet må imidlertid veies opp mot andre viktige hensyn, som f.eks. rettssikkerhet og tillit til korrekte avgjørelser. Det vises i denne anledning til NOU 2019:5 Ny forvaltningslov. Dette gjenspeiles i formålsparagrafen i den kommende forvaltningsloven (LOV-2025-06-20-81), som lyder: "*Loven skal fremme rettssikkerhet for den enkelte og legge til rette for en effektiv, enhetlig og tillitsskapende forvaltning*". Loven er ikke trådt i kraft.

Dette målet er også påpekt i de årlige tildelingsbrevene fra Finansdepartementet til Finanstilsynet, der det presiseres at Finanstilsynet skal arbeide for effektiv oppgaveløsning.

På dette grunnlag finner Finanstilsynet ikke behov for å lovfeste dette prinsippet særskilt i finansforetaksloven.

5.2. Vilkår for krisehåndtering

5.2.1. Gjeldende rett

Hvis det må antas at et forsikringsforetak ikke kan dekke sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, og at foretaket ikke kan sikres tilstrekkelig økonomisk grunnlag for videre forsvarlig drift, kan departementet etter finansforetaksloven § 21-11 første ledd treffe vedtak om at foretaket settes under offentlig administrasjon. Det samme gjelder dersom foretaket er ute av stand til å oppfylle kravene til ansvarlig kapital, med mindre det blir gitt samtykke til at foretaket midlertidig har lavere ansvarlig kapital enn fastsatt.

I finansforetaksloven § 21-11 annet ledd fremgår det at dersom departementet treffer vedtak om at et holdingforetak i et finanskonsern skal settes under offentlig administrasjon, kan også øvrige foretak i finanskonsernet, settes under offentlig administrasjon.

Vedtaket skal kunngjøres så snart som mulig, meldes til Foretaksregistret og kunngjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Vedtaket skal også registreres i en verdipapirsentral og tinglyses hos registerfører for tinglysing i fast eiendom.

5.2.2. Forventet EØS-rett

Medlemsstatene skal sikre at krisehåndteringsmyndighetene gjennomfører krisetiltak eller bruker annen myndighet etter krisehåndteringsregelverket når vilkårene for krisehåndtering er oppfylt. Disse vilkårene er at:

- a) tilsynsmyndigheten, etter å ha konsultert med krisehåndteringsmyndigheten, eller omvendt, har bestemt at forsikringsforetaket er eller må forventes å bli kriserammet
- b) det ikke er rimelig utsikt til at private tiltak, eller at tilsynsmessige tiltak kan forhindre at foretaket blir kriserammet
- c) allmenne interesser tilsier at foretaket bør krisehåndteres

Allmenne interesser skal anses å være oppfylte når krisetiltak eller bruk av annen myndighet etter dette regelverket er nødvendig for å oppnå ett eller flere krisehåndteringsmål, og

avvikling under offentlig administrasjon, selv med bruk av en forsikringsgarantiordning, ikke vil oppnå krisehåndteringsmålene i like stor grad.

Et forsikringsforetak skal anses å være eller ventes å bli kriserammert når:

- a) foretaket er i brudd, eller sannsynligvis vil komme i brudd med minstekapitalkravet og det ikke er rimelig grunn til å tro at kravet vil bli oppfylt
- b) foretaket ikke lenger oppfylder kravene for konsesjonen eller har vesentlige mangler knyttet til lovpålagte krav det er underlagt, eller at det er objektive holdepunkter som tilsier at foretaket i nær fremtid vil være i en situasjon der vilkårene for tilbakekall av konsesjonen er oppfylt.
- c) at verdien av foretakets eiendeler er eller må ventes i nær fremtid å bli lavere enn verdien av dets forpliktelser
- d) at foretaket er eller må ventes i nær fremtid å bli ute av stand til å betale gjeld og andre forpliktelser ved forfall, herunder forpliktelser overfor forsikringstagere eller begunstigede
- e) at foretaket vil trenge statlig støtte for å kunne videreføre virksomheten

Særlige vilkår for mor- og holdingforetak

I artikkel 20 oppstilles det enkelte særskilte vilkår for krisehåndtering i konsernstrukturer. Det sentrale er at krisetiltak skal kunne iverksettes på alle foretak som er underlagt direktivet etter artikkel 1 nr. 1 bokstav b) til e). Dersom et blandet forsikringsholdingforetak direkte, eller indirekte gjennom et holdingforetak, eier ett eller flere forsikringsforetak, skal medlemsstatene sikre at krisetiltak eller andre krisehåndteringshandlinger gjennomføres mot det mellomliggende forsikringsholdingforetaket, og ikke mot det blandete forsikringsholdingforetaket, dersom krisehåndteringen skjer på konsernnivå. Hvis dette vilkåret oppfylles, kan krisetiltak eller andre krisehåndteringshandlinger rettes mot ett eller flere datterforetak dersom vilkårene som gjennomfører artikkel 19 er oppfylt, eiendelene og forpliktelsene utgjør en trussel mot andre konsernforetak eller konsernet selv, og krisetiltak rettet mot enheter som nevnt i artikkel 1 nr. 1 bokstav c) til e) er nødvendig for krisehåndteringen av datterforetak eller konsernet som helhet.

5.2.3. Finanstilsynets vurdering

I finansforetaksloven kapittel 20 er vilkårene for krisehåndtering gjennomført i § 20-15 første ledd, med nærmere kriterier for oppfyllelse angitt i annet og tredje ledd. I fjerde ledd er det inntatt særbestemmelser om konsern.

Finanstilsynet ser ingen grunn til å fravike systematikken fra kapittel 20 i bestemmelsene som skal regulere krisehåndtering av forsikringsforetak.

Det foreslås på denne bakgrunn at en bestemmelse tilsvarende § 20-15 tas inn i finansforetaksloven kapittel 20-A.

5.3. Krisetiltak

5.3.1. Gjeldende rett

Finanstilsynets tilgjengelige tiltak etter gjeldende rett følger av finansforetaksloven kapittel 21. Av §§ 21-14 til 21-16 fremgår det blant annet at Finanstilsynet har flere verktøy ved håndtering av forsikringsforetak. Foretaket skal enten videreføres på et økonomisk forsvarlig grunnlag, slås sammen med ett eller flere andre finansforetak, eller få virksomheten helt eller delvis overdratt til andre finansforetak. Som et ledd i dette, kan Finanstilsynet pålegge foretaket å gjennomføre forskjellige tiltak, herunder å skrive ned aksjekapital eller ansvarlig lånekapital etter § 21-5. Dersom foretaket ikke selv gjør dette, kan Finansdepartementet beslutte nedskrivningen. Dersom ingen av disse tiltakene fører frem, kan Finanstilsynet beslutte at virksomheten skal avvikles.

Flere av krisetiltakene er like de som Finanstilsynet allerede har for å håndtere banker i krise. Det solvente avviklingstiltaket er imidlertid særegent for forsikringsforetak. Allerede i dag kan et forsikringsforetak frivillig avvikle driften ved gradvis å la forsikringsavtalene utløpe. En slik avvikling krever imidlertid at foretaket er solvent på tidspunktet for beslutningen.

Krisehåndtering gir mulighet til å gjennomføre en lignende avvikling selv om foretaket er insolvent når det besluttes avvikling, ved å kombinere det solvente avviklingstiltaket med gjeldsnedskrivningsverktøyet og dermed gjenopprette solvensen.

5.3.2. Forventet EØS-rett

Generelt

Gjennom de nye krisehåndteringsreglene vil Finanstilsynet få tilgang til flere krisetiltak for å kunne håndtere ulike typer kriser i forsikringsforetak og under ulike omstendigheter.

Tiltakene skal kombineres på den måten som er nødvendig for best å oppnå krisehåndteringsmålene. Ved anvendelse av krisetiltakene er Finanstilsynet bundet av en rekke grunnleggende prinsipper knyttet til prioritet og vern av forsikringstakere. Se kapittel 6.1.

Etter at det er truffet vedtak om krisehåndtering skal krisehåndteringsmyndigheten ta stilling til hvilke krisetiltak som skal benyttes. Krisehåndteringsdirektivet gir krisehåndteringsmyndigheten tilgang til flere krisehåndteringstiltak for å kunne håndtere ulike, ofte uforutsigbare, krisescenarier. Krisehåndteringen må kunne tilpasses ulike typer av foretaksstrukturer og virksomhet. Ulike selskapsformer og typer av forsikringsvirksomhet kan også kreve forskjellige løsninger for å oppnå krisehåndteringsmålene på en effektiv måte. De overordnede prinsippene som skal tas i betraktning ved anvendelsen av krisehåndteringstiltakene veileder krisehåndteringsmyndigheten i vurderingen av hvilke tiltak som er hensiktsmessige i hvert enkelt tilfelle og i den praktiske gjennomføringen av disse.

I henhold til artikkel 26 nr. 3 i direktivet er krisehåndteringstiltakene myndighetene har til rådighet:

- (a) Tiltaket for solvent avvikling
- (b) Tiltaket for virksomhetssalg
- (c) Broforetakstiltaket
- (d) Tiltaket for deling av eiendeler og forpliktelser
- (e) Nedskrivnings- eller konverteringstiltaket.

Krisetiltakene i artikkel 26 nr. 3 bokstav a) til d), omtales i det følgende. Nedskrivnings- eller konverteringstiltaket omtales under.

Krisehåndteringstiltakene som er angitt i artikkel 26 nr. 3 i krisehåndteringsdirektivet for forsikringsforetak, har store likhetstrekk med de tiltakene som er beskrevet i BRRD. De fremgår av finansforetaksloven kapittel 20 avsnitt IV, med unntak av krisetiltaket om solvent avvikling.

Tiltakene kan brukes enkeltvis eller i kombinasjon med hverandre, unntatt tiltaket som gjelder overdragelse av eiendeler og forpliktelser (bokstav d) til et forvaltningsforetak. Dette kan kun brukes sammen med andre krisetiltak.

Det fremgår av artikkel 28 nr. 5 at krisehåndteringsmyndighetene kan bruke krisetiltakene i artikkel 26 nr. 3 b) – d) flere ganger, når det er nødvendig for å nå krisehåndteringsmålene.

Direktivet legger vekt på at krisehåndtering skal kunne gjennomføres raskt og effektivt, uten vanlige selskapsrettslige prosedyrekrav. Det legges også vekt på at salgs- og

overføringsprosesser skal være markedsbaserte, transparente og ikke-diskriminerende. Det gis også detaljerte regler for hvordan broforetak og forvaltningsforetak skal opprettes, kontrolleres og drives, samt krav til overføring av virksomhet og videre drift eller avvikling.

Tiltaket for solvent avvikling - artikkel 26 nr. 3 bokstav a)

Tiltaket har ingen parallell i BRRD. Bruk av solvent avvikling betyr at foretaket nektes å inngå nye forsikringsavtaler og at virksomheten i praksis begrenses til å forvalte den eksisterende porteføljen til avviklingen er fullført eller foretaket avvikles under offentlig administrasjon.

Tiltaket krever en tett oppfølging fra krisehåndteringsmyndigheten, i samarbeid med tilsynsmyndigheten. Dersom foretakets tillatelse er tilbakekalt, skal medlemsstatene sikre at foretaket oppfyller minstekapitalkravet (MCR) og øvrige generelle regler og formål som gjelder for forsikringsforetak, og være gjenstand for tilsyn. Samarbeidet med tilsynsmyndigheten skal inkludere overvåking av likviditeten og kostnadene for å bevare foretakets verdi og salgbarhet.

Krisehåndteringsmyndigheten skal sikre at foretak undergitt tiltaket kan beholde tilstrekkelig utdannet og kompetent personale for å sikre en velordnet videreføring frem til prosessen er avsluttet. Krisehåndteringsmyndigheten kan også begrense eller forby utbytte, variabel godtgjørelse og skjønsmessig fastsatte pensjonsytelser.

Dersom alle, eller i praksis alle, foretakets eiendeler, rettigheter og forpliktelser selges til en tredjepart, avvikles eller innfris skal krisehåndteringsmyndigheten treffe vedtak om at foretaket må avvikles.

Dersom nettoverdien av foretakets eiendeler og forpliktelser blir negativ, skal krisehåndteringsmyndigheten vurdere avvikling under offentlig administrasjon

Felles prinsipper og prosedyrekrav for krisetiltak i artikkel 26 nr. 3 (b) til (d)

Artikkel 28 og 29 fastsetter en rekke prinsipper og prosedyrekrav knyttet salg av virksomhet, eiendeler, rettigheter eller forpliktelser ved krisehåndtering, jf. krisetiltakene omtalt i artikkel 26 nr. 3 b) – d).

I artikkel 28 nr. 1 i direktivet fremgår det at medlemsstatene skal sørge for at krisehåndteringsmyndigheten har fullmakt til å bruke krisetiltakene gitt av artikkel 26 nr. 3 b) – d), uten å innhente samtykke fra aksjeeierne i selskapet eller noen tredjepart annet enn kjøperen eller broforetaket. Dette er en forutsetning for at krisehåndteringen skal kunne gjennomføres raskt og effektivt.

Enhver kompensasjon fra kjøperen eller fra broforetaket skal tilfalle enten aksjeeierne eller foretaket under krisehåndtering, med mindre annet følger av artikkel 26 nr. 2 og 5, jf. artikkel 28 nr. 2.

Overføringer som gjøres ved bruk av et av overføringstiltakene skal, i henhold til artikkel 28 nr. 4, omfattes av de beskyttelsestiltak som angis i artiklene 55-62 i krisehåndteringsdirektivet.

Aksjeeiere, kreditorer eller tredjeparter av foretak under krisehåndtering, hvor eiendeler, rettigheter eller forpliktelser ikke ble overført ved bruk av tiltaket for separering av eiendeler og forpliktelser (artikkel 30), skal ikke ha rett til å fremme krav på det som er overført, eller mot ledelsen, styret, administrasjonen o.l. i broforetaket eller forvaltningsforetaket med mindre annet fremgår av bestemmelsene om beskyttelsestiltak som angitt i artiklene 55-62, jf. artikkel 28 nr. 7.

Etter artikkel 28 nr. 6 i krisehåndteringsdirektivet skal en kjøper av et foretak under krisehåndtering, eller et broforetak, overta retten til medlemskap og tilgang til de finansielle

infrastrukturer foretaket deltok i, som betalings-, clearing- og oppgjørssystemer. Dersom kjøperen eller broforetaket ikke oppfyller medlemskapskravene, skal de likevel få delta i inntil 24 måneder, med mulighet for forlengelse. Det kan heller ikke nektes tilgang på grunn av manglende eller lav kredittvurdering.

Etter artikkel 29 nr. 1 skal myndighetene som hovedregel sørge for at foretaket, broforetaket eller de aktuelle eiendelene/forpliktelsene markedsføres før salg. Markedsføring kan omfatte hele virksomheten eller grupper av eiendeler, rettigheter og gjeld. Unntak fra markedsføring er mulig dersom myndigheten begrunner at dette vil hindre måloppnåelsen i krisehåndteringen, jf. artikkel 29 nr. 3.

Artikkel 29 nr. 2 lister opp kravene markedsføringen må oppfylle, forutsatt at annet ikke er fastsatt om bestemmelser knyttet til statsstøtte. Markedsføringen skal være mest mulig transparent og ikke gi et misvisende bilde av de eiendelene, rettighetene, forpliktelsene eller eierinstrumentene som skal overføres. Den må ikke favorisere enkelte kjøpere, være påvirket av interessekonflikter eller gi noen urimelige fordeler. Samtidig skal den ta hensyn til behovet for en rask krisehåndtering og ha som mål å oppnå høyest mulig pris. Disse kravene hindrer likevel ikke at myndighetene kan oppmuntre eller ta kontakt med potensielle kjøpere. Offentliggjøring som ellers ville vært påkrevd etter markedsmissbruksforordningen (MAR), kan utsettes etter MAR artikkel 17 nr. 4 og 5.

Krisetiltaket for virksomhetssalg – artikkel 26 nr. 3 bokstav b)

Salg av et foretak kan være en effektiv måte å sikre fortsatt drift av virksomhet. Av direktivet fremgår det at salget bør skje gjennom en åpen, transparent og rettferdig prosess, og til høyest mulig pris, i tråd med prinsippene i artikkel 29.

Etter direktivets artikkel 31 nr.1 skal medlemsstatene sikre at krisehåndteringsmyndigheten har fullmakt til å selge hele eller deler av et foretak under krisehåndtering til en annen kjøper enn et broforetak. Dette gjelder aksjer og andre eierinstrumenter, samt helt eller delvis salg av eiendeler, rettigheter eller forpliktelser tilhørende et foretak under krisehåndtering. Salg skal gjennomføres på kommersielle vilkår. Myndigheten skal ta utgangspunkt i verdsettingen etter direktivets artikkel 23.

Overføringen kan tilbakeføres, gitt at kjøper samtykker, og at omstendighetene rettferdiggjør tilbakeføringen, jf. artikkel 31 nr. 3. Dette innebærer at foretaket eller de opprinnelige eierne kan bli forpliktet til å ta tilbake det som er overført.

Av artikkel 31 nr. 4 i direktivet fremgår det at en erverver av en virksomhet må ha de tillatelser som kreves for å drive den overførte virksomheten. Artikkelen stiller også krav til tilsynsmyndigheten om å behandle en slik søknad om tillatelse innen rimelig tid. I tilfeller hvor en slik overføring medfører en økning i kvalifisert eierandel etter Solvens II-direktivet artikkel 57 – 62, skal tilsynsmyndigheten foreta vurderingen innen rimelig tid slik at det ikke forsinker bruken av tiltaket og hindrer at krisehåndteringsmålene oppnås.

Artikkel 31. nr. 6 fastsetter regler for tilfeller hvor tilsynsmyndigheten ikke har fullført en vurdering av om økning i kvalifisert eierandel kan godkjennes. Bestemmelsen regulerer også følgene av at tilsynsmyndigheten ikke godkjenner en slik overdragelse.

Broforetakstiltaket – artikkel 26 nr. 3 bokstav c)

Broforetakstiltaket gir krisehåndteringsmyndigheten mulighet til raskt å overføre virksomhet fra et kriserammet foretak til et midlertidig, statlig kontrollert foretak («broforetak»).

I artikkel 32 nr. 1 fremgår det at krisehåndteringsmyndigheten skal ha fullmakt til å overføre aksjer eller andre eierinstrumenter, samt hele eller deler av foretakets rettigheter, forpliktelser eller eierandeler fra et foretak som krisehåndteres, til et broforetak.

Gjennom broforetakstiltaket kan hele foretaket som har blitt satt under krisehåndtering, eller dets eiendeler, rettigheter eller forpliktelser overføres til et broforetak som eies helt eller delvis av staten eller relevante ordninger (som garantiordninger), jf. artikkel 32 nr. 2 bokstav a). Formålene med å opprette et broforetak er å sikre at krisehåndteringsmålene oppnås, og selge foretaket som krisehåndteres.

Sammenlignet med salgstiltaket kan broforetakstiltaket gi myndighetene nødvendig tid til å identifisere en egnet kjøper og gjennomføre et salg på bedre betingelser enn det som ofte er mulig ved en umiddelbar avhending under krisehåndteringen.

I henhold til artikkel 32 nr. 3 i direktivet skal krisehåndteringsmyndigheten, når broforetakstiltaket anvendes, sikre at den totale verdien av forpliktelsene som overføres til broforetaket ikke overstiger den totale verdien av rettigheter og eiendeler som overføres fra foretaket under krisehåndtering.

Myndighetene kan i henhold til artikkel 32. nr. 4, når dette er uttrykkelig hjemlet i overføringsdokumentet eller når overføringsvilkårene ikke er oppfylt, tilbakeføre eiendeler, forpliktelser eller eierandeler til det opprinnelige foretaket eller eierne.

Når broforetakstiltaket er tatt i bruk, kan myndighetene selge videre aksjer, eiendeler, rettigheter eller forpliktelser fra broforetaket til en tredjepart. Broforetaket regnes som en videreføring av det kriserammede foretaket og kan utøve de samme rettighetene knyttet til det som er overført.

Artikkel 32 nr. 7 angir at målene som er fastsatt for et broforetak ikke gir plikter eller ansvar overfor aksjeeiere eller kreditorer i det kriserammede foretaket. Ledelsen i broforetaket er heller ikke ansvarlig for handlinger eller unnlatelser i utførelsen av sine oppgaver, med mindre det foreligger grov uaktsomhet eller grov forsømmelse.

Artikkel 33 regulerer kravene som stilles til et broforetak. I henhold til artikkel 33. nr. 1 skal et broforetak drives under tett oppfølging av krisehåndteringsmyndigheten. Myndighetene skal godkjenne stiftelsesdokumentene, utpeke eller godkjenne ledelsen, fastsette deres ansvar og vederlag, samt godkjenne broforetakets strategi og risikoprofil.

Broforetaket skal oppfylle en rekke krav, inkludert nødvendige tillatelser og følge krav i Solvens II direktivet samt underlegges tilsyn etter dette regelverket. Dersom det er nødvendig for å oppnå krisehåndteringsmålene, kan et broforetak få en midlertidig tillatelse uten å oppfylle kravene etter Solvens II-direktivet. Tilsynsmyndigheten skal fastsette hvor lenge unntaket gjelder. Perioden kan ikke overstige 24 måneder.

Formålet med driften av virksomheten i broforetaket er å selge foretaket eller de overførte delene av virksomheten så snart det finnes en eller flere egnede private kjøpere og prisen er riktig. Dette følger av artikkel 33 nr. 2.

Etter artikkel 33 følger regler for når foretak ikke lenger anses som et broforetak. Dette inkluderer situasjoner hvor foretaket fusjonerer med en annen enhet, ikke lenger oppfyller kravene i artikkel 32 nr. 2, nesten alle eiendeler, rettigheter eller forpliktelser er solgt til en tredjepart, eller når eiendelene er fullt avviklet og forpliktelsene gjort opp.

Som et alternativ til bruk av broforetak etter artikkel 32 og 33, kan medlemstatene velge at en egnet forsikringsgarantiordning tildeles et broforetaks rettigheter og plikter, jf. artikkel 34 nr. 1.

Medlemstatene kan fastsette bestemmelser som regulerer overføring av aksjer eller andre eierandeler, eller hel eller delvis overføring av eiendeler, rettigheter eller forpliktelser, samtidig som medlemsstaten sikrer at forsikringstakernes interesser, kontinuiteten i forsikringsforbindelsene og erstatningsoppgjørene, og at målene etter IRRD oppfylles i

tilstrekkelig grad, jf. artikkel 34 nr. 1 bokstav a) og b). Krisehåndteringsmyndigheten skal sikre at verdien av forpliktelsene som overføres, ikke overstiger verdien av de overførte eiendelene og forpliktelsene.

Dersom en forsikringsgarantiordning skal tildeles et broforetaks rettigheter og forpliktelser, skal krisehåndteringsmyndigheten sikre at ordningen oppfyller krav som fremgår av artikkel 34 nr. 2 bokstav a) – d). Det stilles blant annet krav om at krisehåndteringsmyndigheten skal godkjenne broforetakets stiftelsesdokumenter og vederlaget til medlemmer av administrasjons-, ledelses- eller kontrollorganer. Broforetaket skal ikke inngå nye forsikringsavtaler eller endre eksisterende forsikringsavtaler på en måte som vil kunne øke kravene mot broforetaket. Forsikringsgarantiordningen skal også underlegges forsikringstilsyn, for å sikre tilstrekkelig vern av forsikringstakerne.

Dersom overførte eiendeler, rettigheter og forpliktelser holdes adskilt fra garantiordningens øvrige midler, og det ikke utbetales vederlag fra de overførte eiendelene, gjelder ikke artikkel 34 nr. 1 bokstav b for forsikringsgarantiordningen som tildeles et broforetaks rettigheter og forpliktelser, jf. artikkel 34 nr. 2 siste avsnitt.

Etter artikkel 34 nr. 3 skal medlemsstatene sikre at forsikringsgarantiordningens finansiering er tilstrekkelig for å opprettholde forsikringsforbindelsene og sikre oppgjør av forsikringskravene.

Krisetiltaket for deling av eiendeler og forpliktelser – artikkel 26 nr. 3 bokstav d)

Artikkel 30 beskriver en rekke krav til overdragelse av eiendeler og forpliktelser til et forvaltningsforetak. Dette tiltaket kan kun brukes sammen med andre krisetiltak, og i situasjoner hvor ordinær insolvensbehandling kan skape finansiell ustabilitet, overføringen er nødvendig for å støtte andre krisetiltak eller det gir høyere samlet avviklingsverdi. Krisehåndteringsmyndighetene kan overføre eiendeler, rettigheter og forpliktelser fra foretaket som krisehåndteres eller fra et broforetak, til ett eller flere forvaltningsforetak.

Formålet med et forvaltningsforetak er å forvalte porteføljene effektivt med mål om å maksimere verdien, enten ved salg av portefølje eller en ordnet avvikling, jf. artikkel 30 nr. 3.

En rask avvikling av et forsikringsforetaks eiendeler kan gi prisfall og skape smitteeffekter i finansmarkedet. Krisehåndteringsdirektivet åpner derfor for å kombinere solvent avvikling med overføring av eiendeler og forpliktelser. Ved å flytte ut utvalgte eiendeler til et forvaltningsforetak kan den gjenværende virksomheten rendyrkes, noe som gjør den kontrollerte avviklingen enklere.

Krisehåndteringsmyndigheten må selv vurdere om vilkårene for å ta dette tiltaket i bruk er oppfylt. Dersom myndigheten finner at en overføring av bestemte eiendeler til et forvaltningsforetak vil gi høyere verdi enn en umiddelbar avvikling, bør myndigheten ha adgang til å gjennomføre en slik overføring.

Av artikkel 30 nr. 2 fremgår det at et forvaltningsforetak, på samme måte som et broforetak, skal være under kontroll av krisehåndteringsmyndigheten, uavhengig av eiersammensetningen. Kapitalforvaltningsenheten kan eies av en eller flere myndigheter. Et forvaltningsforetak skal være en juridisk person som eies helt eller delvis av offentlige myndigheter og kontrolleres av krisehåndteringsmyndigheten, og som er opprettet for å motta og forvalte eiendeler, rettigheter og forpliktelser fra foretak som krisehåndteres eller i et broforetak.

Krisehåndteringsmyndigheten skal godkjenne forvaltningsforetakets opprettelse, ledelse, godtgjørelse og ansvarsområder, jf. artikkel 30 nr. 4. Den skal også godkjenne enhetens strategi og risikoprofil før den kan drive virksomhet.

Etter artikkel 30 nr. 6 skal vederlaget for overføringen av eiendeler og forpliktelser til forvaltningsforetaket fastsettes i samsvar med artikkel 23 og gjeldende regler om statsstøtte.

I henhold til artikkel 30 nr. 8 i direktivet kan krisehåndteringsmyndigheten gjøre flere overføringer av eiendeler, rettigheter eller forpliktelser mellom foretaket i krise og forvaltningsforetaket når dette er uttrykkelig avtalt eller når eiendelene ikke oppfyller vilkårene for overføring. Foretaket er da forpliktet til å ta tilbake slike eiendeler dersom det ved overdragelse til et broforetak eller et forvaltningsforetak ble tatt forbehold om dette og vilkårene i overføringsdokumentet tilsier det.

Videre følger det av artikkel 30 nr. 9 at forvaltningsforetaket ikke har ansvar overfor aksjeeiere eller kreditorer i foretaket som krisehåndteres, med mindre det har utvist grov uaktsomhet. Ledelsen i forvaltningsforetaket kan ikke holdes ansvarlig for handlinger de gjør som del av jobben, med mindre de har opptrådt med grov uaktsomhet eller grov forsømmelse.

5.3.3. Fremmed rett

I den svenske utredningen (Kriserhandling och ändrade rörelseregler för försäkringsföretag, Volym II, SOU 2025:97), omtales flertallet av de ovennevnte krisetiltakene. Det følger av utredningens kapittel 14, og da særlig kapittel 14.3 til 14.6.

I den svenske utredningen foreslås det at svensk krisehåndteringsmyndighet gis hjemmel til å gjennomføre krisetiltakene, og det foreslås at krisetiltakene gjennomføres i all hovedsak, med tilpasninger.

Eksempler på tilpasninger som er omtalt i utredningen, er at det for prinsipper og prosedyrekrav (artikkel 28 og 29) foreslås å ikke gjennomføre bestemmelser som allerede anses gjennomført i svensk rett gjennom øvrig EU-regelverk, eksempelvis regler om statsstøtte og regler om utsatt offentliggjøring som allerede reguleres av forordning (EU) 596/2014 (MAR).

Svenske myndigheter foreslår også enkelte tilpasninger for gjennomføringen av krisetiltaket om virksomhetssalg til et annet foretak. IRRD åpner for forhåndsoverføring av virksomhet, i påvente av at eierkontroll kan ferdigstilles. I den svenske utredningen foreslås det at regelverket om granskning av utenlandske direkteinvesteringer i enkelte tilfeller begrenser adgangen til slike forhåndsoverføringer. Loven om granskning av utenlandske direkteinvesteringer skal hindre at det foretas overføringer som kan være til skade for nasjonal sikkerhet i Sverige.

Det presiseres i det svenske lovforslaget at broforetaket helt eller delvis skal eies av staten, ikke en eller flere myndigheter. Dette er ikke et materielt avvik fra direktivets krav.

Sverige har ikke en generell forsikringsgarantiordning, og utredningen omtaler ikke artikkel 34 om overføringer til forsikringsgarantiordninger.

5.3.4. Finanstilsynets vurdering

Krisetiltakene etter IRRD tilsvarer i en viss grad krisetiltakene etter BRRD, som er gjennomført i finansforetaksloven kapittel 20. Krisetiltakene i finansforetaksloven kapittel 20 er listet opp i § 20-19, og reguleres nærmere av §§ 20-21 – 20-23. Finanstilsynet ser ingen grunn til å fravike systematikken fra kapittel 20 i bestemmelsene som skal regulere krisehåndtering av forsikringsforetak.

I tillegg skiller IRRD seg fra BRRD på enkelte områder når det gjelder kriterier for bruk av broforetaket. Etter BRRD skal broforetak blant annet opprettes for å opprettholde tilgang til kritiske funksjoner, jf. finansforetaksloven § 20-22 tredje ledd, bokstav b). Dette er derimot ikke et eget krav etter IRRD artikkel 32. Det er heller ingen frister for gjennomføring av salg fra broforetaket etter IRRD. Etter IRRD kan broforetak også eies av en forsikringsgarantiordning, på samme måte som et broforetak etter BRRD kan eies av en ordning for krisehåndteringsfinansiering. Disse forskjellene vil hensyntas i gjennomføringen av bestemmelsene om broforetak for forsikringsforetak.

Det følger av ordlyden i IRRD at broforetak skal eies helt eller delvis av én eller flere offentlige myndigheter. I gjennomføringen i norsk lov presiseres det at broforetaket helt eller delvis skal eies av staten, dette er tilsvarende ordlyden i § 20-22 tredje ledd.

Når det gjelder adgangen til å benytte forsikringsgarantiordninger som broforetak etter IRRD artikkel 34, foreslås denne ikke benyttet. Det vises til kapittel 12 om Garantiordningen for skadeforsikring under.

5.3.5. Nedskrivning eller konverteringstiltaket

Gjeldende rett

Som nevnte over, kan myndighetene etter gjeldende §§ 21-5- og 21-6, på visse vilkår, pålegge foretakene eller selv gjennomføre en nedsetting av aksje- og eierandelskapital og ansvarlig lånekapital.

Forventet EØS-rett

Gjeldsnedskrivningstiltaket gir Finanstilsynet myndighet til å fordele foretakets tap til eiere og kreditorer, og kapitalisere foretaket ved å konvertere gjeld til aksjer. Hovedprinsippet er at all gjeld i foretaket som har oppstått før krisehåndteringen, kan nedskrives eller konverteres. Forsikringskrav kan nedskrives, men først etter at Finanstilsynet nøye har vurdert konsekvensene av en eventuell nedskrivning av forsikringskrav.

Enkelte gjeldsposter skal etter IRRD unntas fra dette tiltaket. Dette gjelder for eksempel sikret gjeld og gjeld som er knyttet til tjenester som er avgjørende for foretakets løpende drift.

Krisehåndteringsdirektivet åpner videre for at krisehåndteringsmyndigheten, på skjønnsmessig grunnlag, kan beslutte å unnta gjeld under visse spesifikke omstendigheter, inkludert hvis det er begrunnet i driftsmessige årsaker eller hvis det anses nødvendig for å unngå systemrisiko.

Direktivet gir medlemsstatene mulighet til å begrense omfanget av nedskrivnings- eller konverteringstiltaket ytterligere for å ekskludere forsikringskrav som må dekkes av ansvarsdekningsmidler, det vil si krav med en spesiell fortrinnsrett, som forsikringstekniske avsetninger i henhold til Solvens II artikkel 275.

I artikkel 35 (6) oppstilles et nasjonalt valg om at krisehåndteringsmyndighetene ikke skal anvende nedskrivning- eller konverteringstiltaket i forbindelse med:

- a) forpliktelser som følger av nåværende og fremtidige forsikringsfordringer som dekkes av eiendeler i samsvar med artikkel 275 nr. 1 bokstav a) i Solvens II-direktivet,
- b) forpliktelser som følger av private helseforsikringsavtaler eller private forsikringsavtaler om langtidspleie som ytes som et alternativ til obligatorisk helse- eller langtidspleiedekning, som ytes gjennom den lovfestede trygdeordningen. Utelukkelsen gjelder bare den delen av den berørte forpliktelsen som erstatter den obligatoriske delen av den lovfestede trygdeordningen.

Etter artikkel 35 nr. 1 kan nedskrivnings- og konverteringstiltaket brukes til å rekapitalisere forsikringsforetak for å oppfylle solvensvilkåret knyttet til solvent avvikling og for å finansiere overdragelsestiltakene. I fortalens punkt 56 omtales muligheten til å oppkapitalisere foretaket med tanke på videre drift (open insurerer bail-in). En slik løsning forutsetter at poliseholdere ikke lider tap og, som en hovedregel, at ledelsen skiftes ut. Denne løsningen minner i større grad om krisetiltaket intern oppkapitalisering i kapittel 20, som normalt vil gjennomføres med tanke på videre drift (open bank bail-in).

Fremmed rett

Fra den svenske utredningen (Krishantering och ändrade rörelse regler för försäkringsföretag, SOU 2025:97) gjengis følgende:

Krisehåndteringsdirektivet gir medlemsstatene mulighet til å begrense omfanget av nedskrivning eller konverteringstiltaket ytterligere ved å ekskludere forsikringskrav som i samsvar med forsikringsvirksomhetslovgivningen må dekkes av ansvarsdekningsmidler, det vil si krav med en spesiell fortrinnsrett. Forsikringstekniske avsetninger – det vil si forsikringskrav – utgjør anslagsvis 95 prosent av gjeldspostene i svenske forsikringsforetak. Et generelt unntak for disse ville dermed i alvorlig grad begrense effekten av nedskrivnings- eller konverteringstiltaket, og i praksis gjøre det vanskelig å bruke tiltaket til å absorbere tap i foretaket. I stedet ville sannsynligheten for at finansieringsordningen måtte brukes til å dekke tap øke. Slik standard bruk av eksterne midler ville imidlertid være i strid med en av de grunnleggende ideene om krisehåndtering; at tap primært skal bæres av foretakets eiere og kreditorer i henhold til prioritetsrekkefølgen. Utredningen mener derfor at et unntak fra nedskrivnings- eller konverteringstiltaket for krav dekket av spesielle fortrinnsrettigheter ikke bør innføres i svensk lov.

Krisehåndteringsdirektivet åpner også for å innføre ytterligere krisetiltak eller tilpasse eksisterende, slik at de også gjelder for spesielle selskapsformer som gjensidige forsikringsforetak. Det svenske forsikringsmarkedet har en relativt høy andel gjensidige forsikringsforetak, i både liv- og skadeforsikring. Disse selskapene drives på et non profit-grunnlag og i forsikringstakernes interesse. Forsikringstakerne er partnere i selskapet, men partnerskapet er ikke knyttet til omsettelige eierinstrumenter.

Denne strukturen innebærer at et gjensidig forsikringsforetak mangler en mekanisme for utstedelse av eierinstrumenter, noe som gjør det umulig å oppkapitalisere foretaket i henhold til det grunnleggende prinsippet ved krisehåndtering – det vil si gjennom gjeldskonvertering til egenkapital. Dette utgjør en vesentlig begrensning for anvendelsen av krisehåndtering på denne formen for foretak og må tas spesielt i betraktning ved utforming av krisehåndteringsreglene.

For å muliggjøre effektiv håndtering av mislighold i gjensidige forsikringsforetak foreslår utredningen at Riksgäldskontoret gis myndighet til, i forbindelse med krisehåndtering, å beslutte å omdanne et gjensidig forsikringsforetak til et forsikringsaksjeforetak. Etter en slik omdannelse kan de ordinære krisetiltakene anvendes.

Finanstilsynets vurdering

Nedskrivnings- eller konverteringstiltaket under IRRD tilsvarer i stor grad intern oppkapitalisering ("bail-in") under BRRD, hvor usikret gjeld kan bli skrevet ned og konvertert til egenkapital for å dekke tap og oppkapitalisere foretaket. Dette tiltaket innebærer at et kriserammert foretaks gjeld (med noen unntak) nedskrives og/eller konverteres til egenkapital for å dekke tap og oppkapitalisere foretaket. Oppkapitaliseringen er intern i den forstand at den foretas ved hjelp av fremmedkapital som allerede er på foretakets balanse, og ikke med tilførsel av eksterne midler. Det engelske "bail-in" gjenspeiler også dette, og står i kontrast til det mer etablerte "bail-out", som innebærer tilskudd av ekstern kapital.

I artikkel 35 nr. 6 gis et nasjonalt valg om at krisehåndteringsmyndighetene ikke skal anvende nedskrivnings- eller konverteringstiltaket i forbindelse med forsikringskrav som må dekkes av ansvarsdekningsmidler, det vil si krav med en spesiell fortrinnsrett, som forsikringstekniske avsetninger. Slike avsetninger utgjør ca. 95 prosent av gjeldspostene også i de norske liv- og skadeforsikringsforetakene samlet. Et generelt unntak for disse ville dermed i alvorlig grad begrense effekten av nedskrivnings- eller konverteringstiltaket, og i praksis gjøre det vanskelig å bruke verktøyet til å absorbere tap i, eller rekapitalisere foretakene. Finanstilsynet mener derfor at et unntak fra nedskrivnings- eller konverteringstiltaket for slike krav ikke bør innføres i norsk lov.

Når det gjelder muligheten for å bruke nedskrivnings- eller konverteringstiltaket med sikte på videre drift, legger Finanstilsynet til grunn at denne løsningen, som kun er omtalt i direktivets fortale, er mulig å innføre, men ikke er en del av direktivets harmoniserte krisetiltak. Etter Finanstilsynets vurdering er det likevel ikke hensiktsmessig å utelukke muligheten for

nedskrivning eller konvertering med tanke på videre drift, selv om det trolig vil være en løsning som bare unntaksvis kan brukes for et forsikringsforetak.

6. Gjennomføring av krisehåndtering

6.1. Almennelige prinsipper for krisehåndtering

6.1.1. Innledning

Krisehåndteringsdirektivet artikkel 22 inneholder alminnelige overordnede prinsipper for gjennomføring av en krisehåndtering.

6.1.2. Gjeldende rett

I motsetning til IRRD, inneholder finansforetaksloven kapittel 21 ingen alminnelige prinsipper for offentlig administrasjon, men gjeldende norske regler er likevel i stor grad i samsvar med prinsippene som oppstilles i artikkel 22.

6.1.3. Forventet EØS-rett

I henhold til de alminnelige prinsippene skal aksjeeiere bære tap først, og kreditorer deretter bære tap i tråd med prioritetsrekkefølgen i ordinær konkurs hvis ikke noe annet er bestemt i IRRD. Kreditorer med samme prioritet skal i utgangspunktet behandles likt. Ingen aksjeeiere eller kreditorer skal påføres større tap ved en krisehåndtering enn dersom foretaket hadde blitt avvirket gjennom normale insolvensprosedyrer. Bestemmelsene om vern for eiere, kreditorer og motparter og andre beskyttelsestiltak i direktivet skal etterleves, herunder bestemmelsene om etterkontroll og ny verdivurdering.

Styre og ledelse skal gi all nødvendig bistand for å nå formålene for krisehåndteringen og skal i utgangspunktet erstattes av andre. Dersom det anses nødvendig å beholde hele eller deler av dette personellet, kan man likevel unnlate å erstatte dem. Fysiske og juridiske personer skal også holdes sivil- eller strafferettslig ansvarlig for at foretaket er blitt kriserammet.

Hvis det kriserammede foretaket er del av et konsern skal krisetiltakene anvendes slik at innvirkningen på andre konsernforetak og konsernet som helhet og den negative innvirkningen på forsikringstakere, realøkonomien og den finansielle stabiliteten minimeres.

6.1.4. Finanstilsynets vurdering

De generelle prinsippene for krisehåndtering i IRRD er tilnærmet identiske med tilsvarende prinsipper i BRRD artikkel 34. Prinsippene må gjennomføres i norsk rett, men ikke nødvendigvis listes opp samlet som i direktivet.

Plassering

De tilsvarende prinsippene for krisehåndtering er i kapittel 20 hovedsakelig gjennomført i § 20-20 med nærmere regler om bruk av krisetiltak. Enkelte av prinsippene er også innarbeidet i § 20-17 med regler om oppnevning av administrasjonsstyre og i § 20-18 om virkningene av vedtak om krisehåndtering.

Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke grunn til å fravike systematikken i kapittel 20 ved gjennomføringen av de tilsvarende bestemmelsene i IRRD. Det foreslås derfor at prinsippene gjennomføres på samme måte som i kapittel 20, i de tilsvarende bestemmelsene som gjøres gjeldende for forsikringsforetak.

6.2. Prosessuelle forpliktelser

6.2.1. Gjeldende rett

Det finnes allerede en plikt for forsikringsforetak til å underrette Finanstilsynet ved svekket finansiell stilling etter finansforetaksloven § 14-14 (1). Denne underrettelsesplikten inntreder dersom forsikringsforetaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet eller

mener at det foreligger risiko for underoppfyllelse. I tillegg er det en plikt for styret og daglig leder til å melde Finanstilsynet om betalingsvansker mv. etter finansforetaksloven § 21-1.

Som del av de prosessuelle forpliktelsene stiller IRRD artikkel 66 krav om at personer, myndigheter og organer som behandler fortrolige opplysninger, både før og etter et krisehåndteringsvedtak, skal være underlagt taushetsplikt. Det eksisterer allerede en rekke bestemmelser om taushetsplikt i norsk rett, jf. blant annet forvaltningsloven § 13, finanstilsynsloven § 2-7, og sentralbankloven § 5-2. Opplysninger som er taushetsbelagte etter lov eller med hjemmel i lov er unntatt innsyn, jf. offentleglova § 13.

6.2.2. Forventet EØS-rett

IRRD artikkel 63 pålegger medlemsstatene å innføre en underrettelsesplikt for både foretaket og myndighetene, og en fordeling av oppgaver og ansvar mellom tilsynsmyndigheten og krisehåndteringsmyndigheten.

Utgangspunktet er at foretak som er omfattet av IRRD, og som er eller antar å bli kriserammet, skal underrette tilsynsmyndighetene. Meldeplikten oppstår når foretaket er eller forventes å bli kriserammet i henhold til artikkel 19 nr. 4. I korte trekk utgjør dette tilfeller der foretaket forventer å overtre minstekapitalkravene uten rimelig utsikt til at overholdelse gjenopprettes, ikke oppfyller vilkårene for tillatelse eller grovt har misligholdt sine forpliktelser i henhold til lover og forskrifter, foretakets eiendeler er eller vil i nær fremtid være mindre en forpliktelsene, foretaket er ikke i stand til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, eller det kreves ekstraordinær støtte fra det offentlige.

Tilsynsmyndighetene som mottar underrettelse fra foretaket etter artikkel 63 nr. 1 eller melding om at foretaket ikke oppfyller solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet, skal underrette krisehåndteringsmyndighetene. Meldingen fra tilsynsmyndighetene må inneholde den informasjonen som følger av artikkel 63 nr. 2 bokstav b) og c) om eventuelle pålegg og forlengelse av gjenopprettingsperioden, og dokumentene nevnt i nr. 2 annet ledd.

Dersom tilsyns- eller krisehåndteringsmyndighetene fastslår at vilkårene for krisehåndtering i artikkel 19 nr. 1 a) og b) er oppfylt, må de videre underrette myndighetene listet opp i nr. 3, bokstav a) til j) om sin vurdering. Plikten gjelder uavhengig av om foretaket har sendt melding til tilsynsmyndigheten eller ikke. Krisehåndteringsmyndighetene kan også på eget initiativ fastslå at foretak er, eller sannsynligvis vil bli, kriserammet.

Etter artikkel 66 skal medlemsstatene sikre at personene, myndighetene og organene involvert i krisehåndteringsarbeidet, jf. nr. 1 bokstav a–m, er underlagt taushetsplikt og ikke kan dele fortrolige opplysninger med offentligheten. Andre personer kan bare gis tilgang dersom vilkårene i nr. 5 bokstav a–c er oppfylt. De organene som er listet opp i nr. 1 kan ikke utlevere fortrolige opplysninger videre uten at ett av unntakene i nr. 2 bokstav a–c foreligger, og det er foretatt en konkret vurdering av hvilke virkninger en utlevering kan ha for offentlige og kommersielle interesser, tilsyns- og kontrollprosesser, samt for forebyggende gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner. Forbudet mot deling er likevel ikke til hinder for informasjonsutveksling internt i organer, enheter og mellom relevante myndigheter, jf. artikkel 66 nr. 4.

6.2.3. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet foreslås å være både tilsynsmyndigheten for forsikring og krisehåndteringsmyndigheten. Den delen av Finanstilsynet som fører tilsyn med foretakene har ansvar for å følge opp og håndtere et foretak i vansker, jf. blant annet finansforetaksloven § 14-13. Dette gjelder helt frem til problemene er så alvorlige at foretaket kan bli kriserammet. Da skal Finanstilsynet som krisehåndteringsmyndighet involveres.

I henhold til artikkel 63 nr. 2, skal tilsynsmyndigheten underrette krisehåndteringsmyndigheten, dersom de mottar en melding fra foretaket om at det er eller forventes å bli kriserammet, ev. mottar melding etter finansforetaksloven § 14-14. Ettersom

denne informasjonsutveksling gjennomføres internt hos Finanstilsynet, behøver ikke nr. 2 særskilt gjennomføres i lov eller forskrift.

For å etterleve artikkel 63 nr. 3 må Finanstilsynet, i likhet med finansforetaksloven § 20-13 (2), vurdere om det antas at foretaket kan forventes å bli kriserammet og at alternative tiltak fra privat sektor eller tilsynstiltak ikke vil hindre at foretaket blir kriserammet, jf. artikkel 19 nr. 1 a) og b). Dersom Finanstilsynet vurderer vilkårene som oppfylt, og departementet skal vedta krisehåndtering, må en regel tilsvarende § 20-13 (2) første punktum gjennomføres. Det bør være samme krav til innhold i meldingen, som det som følger av finansforetaksloven § 20-13 annet ledd annet punktum. Det er denne meldingen som vil danne grunnlag for Finansdepartementets vedtak og meldingen bør også inneholde en vurdering av om foretaket bør avvikles eller om allmenne interesser tilsier at foretaket bør krisehåndteres.

Meldepliktene bør også gjelde for holdingforetak eller annet morselskap i norsk finanskonsern, både på konsolidert basis og på foretaksnivå. Ettersom meldingen Finanstilsynet gir til departementet vil kunne være starten på omfattende og inngripende tiltak overfor hele konsernet, inkludert konsernets datterforetak i andre EØS-stater eller i EØS-stater hvor det drives betydelig grensekryssende virksomhet, bør Finanstilsynet underrette konsernets tilsynsutvalg eller kriseutvalg. Finanstilsynet bør også underrette utvalgene dersom meldingen angår et norsk foretak som inngår i konsern med morselskap i annen EØS-stat. Finanstilsynet anbefaler at det tas med regler tilsvarende finansforetaksloven § 20-13 tredje ledd i ved gjennomføring av artikkel 63 i norsk bestemmelse.

Gjennomføring av meldeplikten til øvrige myndigheter listet opp i artikkel 63 nr. 3, eller andre detaljer fra artikkel 63, er noe som kan inngå i forskrift. Innholdet i artikkel 63 utgjør klare og ubetingede regler som Finanstilsynet uansett vil etterleve.

Ettersom artikkel 63 i hovedsak er lik BRRD artikkel 81, foreslår Finanstilsynet at meldeplikten i IRRD artikkel 63 gjennomføres i egen bestemmelse lik finansforetaksloven § 20-13, med nødvendige tilpasninger. Det vil oppfylle direktivets krav til meldeplikt og skape like regler for like direktivkrav i norsk rett. Vurderinger gjort av departementet og Banklovkommisjonen i forbindelse med gjennomføringen av artikkel 81 vil også være relevant her, så langt det passer.

Kravet om taushetsplikt av fortrolige opplysninger tilknyttet krisehåndteringsrelatert arbeid og prosesser, jf. artikkel 66, anses allerede dekket i norsk rett. Det norske regelverket oppfyller kravene til taushetsplikt, jf. finanstilsynsloven § 2-7, forvaltningsloven § 13 og tilhørende forskrifter, som åpner for nødvendig informasjonsdeling med tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter både innenfor og utenfor EØS, og med andre organer relevant for krisehåndteringsarbeid. Sakkyndige, personer og institusjoner som engasjeres av Finanstilsynet eller mottar opplysninger, er tilsvarende underlagt taushetsplikt, jf. finanstilsynsloven § 2-7 (1). Forvaltningsloven § 13 gjelder også for eksisterende garantiordning, jf. finansforetaksforskriften § 20A-6. Finanstilsynet vurderer derfor at ytterligere regulering ikke er nødvendig for å gjennomføre artikkel 66, men at eventuell detaljregulering kan fastsettes i forskrift.

6.3. Vedtak om krisehåndtering

6.3.1. Gjeldende rett

Det finnes i dag ingen regler i norsk rett som regulerer myndighetenes beslutning om krisehåndtering av et forsikringsforetak og hvordan myndighetene skal informere berørte personer og organer om beslutningen. Det nærmeste er finansforetaksloven § 21-11 om at departementet kan treffe vedtak om offentlig administrasjon av et forsikringsforetak.

6.3.2. Forventet EØS-rett

Artikkel 64 omhandler selve beslutningen om å krisehåndtere et foretak og artikkel 65 regulerer myndighetens plikt til å informere om beslutningen. Etter artikkel 64 er det krisehåndteringsmyndighetene som skal avgjøre om vilkårene for krisehåndtering i artikkel 19 nr. 1 eller artikkel 20 nr. 3 er oppfylt. Beslutningen kan treffes enten på myndighetenes eget initiativ, eller etter underretning fra tilsynsmyndigheten om at foretaket er eller forventes å bli kriserammet.

En beslutning om å vedta eller ikke vedta krisehåndtering skal inneholde en begrunnelse. Beslutningen skal blant annet opplyse om vedtaket om krisehåndtering og anvendelse av krisetiltak eller krisehåndteringsfullmakter, eventuelt vedtak om avvikling, hvem som er oppnevnt som administrator, og eventuelle øvrige tiltak i samsvar med alminnelig insolvensbehandling eller andre krisehåndterings tiltak, med forbehold om artikkel 26 nr. 7, i henhold til nasjonal rett.

Etter artikkel 65 skal krisehåndteringsmyndighetene umiddelbart etter beslutning om krisehåndtering av et foretak varsle både foretaket og alle myndigheter som er oppført i artikkel 65 nr. 2 bokstav a–k. Myndighetene skal videre sørge for offentliggjøring av beslutningen i samsvar med artikkel 65 nr. 3, enten ved publisering av en kopi av beslutningen eller en melding som oppsummerer vedtakets virkninger, herunder konsekvensene for forsikringstakere og eventuell bruk av krisehåndteringsfullmakter. Offentliggjøringen skal skje på nettsidene til krisehåndteringsmyndighetene, tilsynsmyndighetene og foretaket. Informasjon og eventuell relevant dokumentasjon skal samtidig gjøres tilgjengelig for innehavere av aksjer, eierinstrumenter eller gjeldsinstrumenter i det krisehåndterte foretaket.

Artikkel 68 begrenser muligheten for normale insolvensprosedyrer for foretak omfattet av krisehåndteringsdirektivet fra det tidspunkt foretaket anses å oppfylle vilkårene for krisehåndtering.

6.3.3. Finanstilsynets vurdering

Artikkel 64 fastsetter en prosessuell plikt til å vurdere om vilkårene for krisehåndtering er oppfylt og treffe vedtak om krisehåndtering dersom vilkårene er oppfylt. Bestemmelsen blir aktuell etter at Finanstilsynet har gitt melding i samsvar med artikkel 63. De materielle vilkårene for krisehåndtering følger av andre artikler.

Ved gjennomføringen av BRRD ble det besluttet at det er departementet som treffer vedtak om krisehåndtering, eventuelt avvikling under offentlig administrasjon, jf. finansforetaksloven §§ 20-15 og 20-29.

Etter Finanstilsynets vurdering, taler de beste grunner for at det også for forsikringsforetak er departementet som treffer vedtaket, og det bør fastsettes en regel tilsvarende finansforetaksloven § 20-15 første ledd, om at departementet skal treffe vedtak etter å ha mottatt melding fra Finanstilsynet. Dette vil sikre gjennomføring av artikkel 64 nr. 1. Ved gjennomføring av BRRD la departementet, i tråd med generelle forvaltningsrettslige regler, til grunn at departementet også kan treffe vedtak om krisehåndtering på eget initiativ dersom situasjonen gjør det nødvendig. Det samme vil gjelde her.

I likhet med gjennomføringen av BRRD antar Finanstilsynet at beslutningene som gjelder oppnevning av administrasjonsstyre og valg av krisetiltak basert på administrasjonsstyrets anbefaling, legges til Finanstilsynet som krisehåndteringsmyndighet. Se gjennomføring av BRRD artikkel 37 i finansforetaksloven §§ 20-17 første ledd og 20-19 første ledd.

Dersom departementet treffer beslutning om at foretaket ikke skal krisehåndteres, bør departementet ha kompetanse til å vedta avvikling av foretaket. En bestemmelse tilsvarende finansforetaksloven § 20-29 første ledd bør gjennomføres. Se nærmere om dette i kapittel 10.

I henhold til artikkel 64 nr. 1 må departementet ikke bare kunne avgjøre om et foretak oppfyller vilkårene for krisehåndtering etter artikkel 19 nr. 1, men også kunne treffe beslutning om krisehåndtering av foretak som oppfyller vilkårene i artikkel 20 nr. 3. En lovbestemmelse tilsvarende finansforetaksloven § 20-15 femte ledd, om muligheten for å treffe vedtak om krisehåndtering av holdingselskaper og andre morforetak som omfattes av artikkel 20 nr. 3, bør også fastsettes.

For å sikre at alle relevante myndigheter mottar nødvendig informasjon om trufne beslutninger, anbefales det at det fastsettes særskilte krav til meddelelse og offentliggjøring i loven, tilsvarende det som ble gjort ved gjennomføringen av BRRD. Dette innebærer at departementet pålegges å meddele sin beslutning om krisehåndtering eller avvikling av et forsikringsforetak til Finanstilsynet og Norges Bank, samt at beslutningen skal offentliggjøres. I Norge skjer offentliggjøring av denne typen beslutninger ved elektronisk kunngjøring i Brønnøysundregistrene. I tillegg må beslutningen selvfølgelig meddeles foretaket vedtaket retter seg mot, jf. fvl. § 27.

Videre bør Finanstilsynet pålegges å meddele sin beslutning om bruk av krisetiltak til departementet, administrasjonsstyret og Norges Bank. Finanstilsynet bør også ha ansvar for å formidle både departementets og egne beslutninger til relevante myndigheter og kollegier i EØS.

Det anses mest hensiktsmessig å gjøre det samme som er gjort i finansforetaksloven kapittel 20. Dette innebærer at kravet til meddelelse fastsettes i den enkelte bestemmelsen som regulerer at beslutning skal tas, og at Finanstilsynet pålegges å underrette relevante myndigheter i EØS. En nærmere regulering av de prosessuelle kravene som følger av artikkel 65, anbefales fastsatt i forskrift.

Artikkel 68 i hovedsak lik artikkel 86 i BRRD. Gjennomføringen av BRRD artikkel 86 er gjort i finansforetaksloven § 20-2. Avvikling av foretak under finansforetaksloven kapittel 20, gjøres ved offentlig administrasjon, jf. finansforetaksloven §§ 20-29 til 20-31.

Etter norsk rett er allerede forsikringsforetak unntatt fra ordinær gjeldsforhandling og konkurs etter konkursloven, jf. finansforetaksloven § 21-8, jf. § 21-7. Ved å gjennomføre artikkel 68 på samme måte som BRRD artikkel 86 er gjennomført i finansforetaksloven kapittel 20, vil direktivets krav etter Finanstilsynets vurdering være oppfylt. Det vises til vurderinger utført i forbindelse med gjennomføring av BRRD artikkel 86 i NOU 2016:23 og Prop. 159 L (2016-2017).

6.4. Verdivurdering

6.4.1. Innledning

Krisehåndteringsdirektivets artikkel 23-25 regulerer verdivurdering med henblikk på gjennomføring av krisehåndtering. Artikkel 56 regulerer endelig verdivurdering etter krisehåndtering med sikte på å vurdere forskjeller i økonomisk resultat for kreditorer og eiere sammenliknet med avvikling (NCWO-prinsippet).

6.4.2. Gjeldende rett

Finansforetakslovens kapittel 21 setter ikke krav om verdivurdering ved krisehåndtering eller avvikling. Finanstilsynet kan be om at foretaket utarbeider et "revidert statusoppgjør", som omhandlet i dagens § 21-3, men dette er ikke dekkende med hensyn til innhold og formål.

6.4.3. Forventet EØS-rett

Krisehåndteringsmyndigheten skal sørge for at krisetiltak blir iverksatt på grunnlag av en verdivurdering som sikrer en rettferdig, forsvarlig og realistisk vurdering av eiendeler, forpliktelser, rettigheter og plikter hos et forsikringsforetak, morforetak eller holdingforetak

som omfattes av direktivet. Verdivurderingen skal være beslutningsgrunnlag for:

- hvilke krisetiltak det er hensiktsmessig å iverksette,
- omfanget av kanselering eller utvanning av eierinstrumenter og tilsvarende for nedskrivning eller konvertering av usikrede forpliktelser,
- hvilke eiendeler, forpliktelser eller eierinstrumenter som kan overføres til et broforetak og kompensasjonen som skal utbetales til foretakets eiere, dersom broforetak benyttes som tiltak,
- hvilke eiendeler, forpliktelser, eller eierinstrumenter som kan overføres til en overtakende tredjepart og hva som utgjør forretningsmessige vilkår, dersom overføring av eierskap benyttes som tiltak.

Verdivurderingen skal være konsistent med verdivurderingsprinsippene i artikkel 75 i Solvens II-direktivet, men kan justeres for å gjenspeile forutsetningen om at fortsatt drift ikke er oppfylt, eller for å hensynta de spesielle omstendighetene i forbindelse med iverksettelsen av krisehåndteringstiltak.

Det skilles mellom en fullverdig og foreløpig verdivurdering. En fullverdig verdivurdering skal:

- foretas av sakkyndige som er uavhengig av foretaket og offentlige myndigheter,
- ikke forutsette statsstøtte,
- gruppere kreditorer i samsvar med prioritetsrekkefølgen ved avvikling av foretaket under offentlig administrasjon,
- gi et overslag over kreditorene og eiernes stilling ved avvikling,
- suppleres med en oppdatert finansiell rapportering, en rapport om foretakets økonomiske stilling og, om nødvendig, en vurdering av foretakets forsikringstekniske avsetninger utført av en uavhengig aktuarfunksjon.

Dersom det som følge av behov for en rask avklaring eller andre omstendigheter ikke er mulig å gjennomføre en fullverdig verdivurdering, kan krisehåndteringsmyndigheten foreta en foreløpig verdivurdering. En foreløpig verdivurdering skal inneholde en buffer for ytterligere tap og en passende begrunnelse for denne bufferen. En foreløpig verdivurdering skal så snart som mulig bli erstattet av en fullverdig verdivurdering. Settes nettoverdien av foretakets eiendeler og forpliktelser høyere ved den fullverdige vurderingen enn ved den foreløpige vurderingen, kan krisehåndteringsmyndigheten øke verdien av krav fra berørte kreditorer som er nedskrevet eller restrukturert, eventuelt be om at et broforetak ytterligere kompenserer for eiendeler og gjeld til selskapet under krisehåndtering, eller når aktuelt, til eierne av eierinstrumentene.

Den fullverdige verdivurderingen kan i henhold til IRRD artikkel 67 kun ankes sammen med beslutningen om bruk av krisetiltak.

Så snart som mulig etter gjennomført krisehåndtering skal det i henhold til IRRD artikkel 56 gjennomføres en endelig verdivurdering med sikte på å vurdere om det økonomiske resultatet for aksjeeiere, forsikringstakere, begunstigede og andre kreditorer ville vært bedre dersom selskapet, på tidspunktet for krisehåndtering, hadde blitt avvirket i henhold til reglene for offentlig administrasjon, og fastsette rett kompensasjon for et eventuelt avvik. Den endelige verdivurderingen skal foretas av en uavhengig sakkyndig og være separat fra verdsettelsen som ble utført i forbindelse med krisehåndteringsbeslutningen.

EIOPA har utarbeidet utkast til teknisk standard¹¹ for uavhengighetsvurdering av verdsetter i henhold til artikkel 24 nr. 6. Høringen åpnet 9. desember og høringsfristen er 20. mars 2026. Utkastet har ikke materielle forskjeller fra delegert kommisjonsforordning (EU) 2023/1616

¹¹ https://www.eiopa.europa.eu/consultations/consultation-proposal-regulatory-technical-standards-independence-valuers-resolution-under-article_en

som gir tekniske standarder for vurdering av uavhengighet av verdsetter i henhold til BRRD artikkel 36 punkt 14.

6.4.4. Fremmed rett

Forslaget til innføring i svensk rett omfatter en inndeling i delkapitler "Verdivurdering før beslutning om krisehåndtering", "Verdivurdering etter beslutning om krisehåndtering", "Endelig og foreløpig verdivurdering", og "Verdivurdering etter at det er gjennomført krisehåndteringstiltak". Dette avviker litt fra delkapittelinnndelingen i IRRD, men uten at innholdet er endret.

I høringsnotatet drøftes hva det innebærer at verdivurderingen skal gi et rettviseende bilde, i lys av tilsvarende formulering i årsregnskapsloven (1995:1554), og lov om årsregnskaper i forsikringselskaper (1995:1569). Utredningen tolker kravet om konsistens med kapittel 75 i Solvens II-direktivet, som gjennomgår hvordan verdivurdering av et forsikringsforetaks eiendeler og forpliktelser skal gjennomføres under forutsetning om fortsatt drift, som at forutsetning om fortsatt drift skal være hovedprinsippet for verdsettelse også under krisehåndteringsreglene. Fortsettelse av driften er også et av hovedmålene for krisehåndtering. Dersom det ikke er realistisk å forvente fortsatt drift skal det dog justeres for dette i verdivurderingen.

6.4.5. Finanstilsynets vurderinger

De generelle bestemmelsene om verdivurdering i IRRD i kapittel 23-25, 56 og 67 tilsvarer i stor grad tilsvarende bestemmelser i BRRD artikkel 36, 74 og 85, med enkelte forskjeller:

Til forskjell fra BRRD åpner ikke IRRD for nedskrivning og konvertering av gjeld som et tiltak før beslutning om krisehåndtering, og kravet om verdivurdering gjelder kun ved krisehåndtering og ikke ved tidligiltak som i BRRD artikkel 59 nr. 1 bokstav (a). Det taler for at det av hensyn til verdivurderingsprinsipper ikke er nødvendig å innføre en paragraf tilsvarende 20-14 i kapittel 20A, så lenge formålet med verdivurderingen tydeliggjøres i en paragraf tilsvarende 20-16.

Krisehåndteringsdirektivet setter på samme måte som BRRD krav til at verdivurderingen skal suppleres med et oppdatert regnskap, en rapport om foretakets økonomiske stilling, og vurderinger av markedsværdien til eiendeler og forpliktelser (BRRD artikkel 35 nr. 6 og 7). IRRD presiserer at verdivurderingen må være konsistent med artikkel 75 i solvens II-direktivet, men slik at nødvendige justeringer kan hensyntas. Verdivurderingen må om nødvendig suppleres med en uavhengig vurdering av forsikringstekniske avsetninger, som vist til i solvens II-direktivet del 1, kapittel VI, seksjon 2, av en aktuarsakkyndig. Dette bør tas inn i kapittel 21 tilsvarende som § 20-16.

Mens det i BRRD ikke legges føringer for hvem som kan foreta en foreløpig verdivurdering er det fra IRRD artikkel 24 punkt 1 bokstav b presisert at denne må foretas av krisehåndteringsmyndigheten.

Med henvisning til de mange likhetene mellom IRRD og BRRD virker det hensiktsmessig å følge samme struktur for lovtæksten om krav til verdivurdering i kapittel 20A som i kapittel 20 i delen om Krisehåndtering og krisetiltak. Det foreslås likevel ikke krav til uavhengig verdivurdering for foretak som forventes avvirket under offentlig administrasjon. Hverken BRRD eller IRRD setter krav til dette. Siden det anses om unødvendig byrdefullt og tidkrevende foreslås det å ikke innføre et slikt krav i kapittel 20A.

6.5. Kontraktsinngrep, tilleggsbeføyelser

6.5.1. Innledning

Gjennomføring av krisetiltak vil normalt påføre én eller flere klasser av eiere eller kreditorer tap. Krisehåndteringsmyndigheten trenger derfor en rekke hjemler i regelverket for å kunne

gjennomføre en rask og effektiv krisehåndtering av finansforetak. Krisehåndteringsdirektivene pålegger derfor medlemsstatene å innføre slike hjemler. Disse klassifiseres enten som generelle eller spesielle fullmakter.

6.5.2. Generelle krisehåndteringsfullmakter

Gjeldende rett

Kapittel 21 inneholder visse hjemler for Finanstilsynet til å gjennomføre inngripende tiltak før og i tilknytning til avvikling. Dette gjelder i første omgang pålegg til foretakene, men også å gjennomføre tiltak selv dersom påleggene ikke etterkommes.

Forventet EØS-rett

I BRRD-proposisjonen kapittel 7.3.6 skrev Finansdepartementet følgende om hjemlene:

“ De krisetiltakene som direktivet stiller krav om at krisehåndteringsmyndigheten skal ha til rådighet, jf. ovenfor, er inngripende overfor eiere og kreditorer, og det er derfor viktig at hjemmelsgrunnlaget for bruk av tiltakene er tilstrekkelig klart. Direktivet art. 63 til 72 inneholder derfor nærmere bestemmelser om at krisehåndteringsmyndigheten blir tillagt forskjellige former for rettslig kompetanse som myndigheten må ha for å få satt i verk de ulike tiltakene. Dette omfatter bl.a. utøvelse av myndighet som ellers tilligger foretakets styre og ledelse, myndighet til å overføre aksjer og virksomhet, myndighet til helt eller delvis å skrive ned gjeld eller aksjer, og myndighet til å konvertere gjeld til egenkapital og utstede nye aksjer eller andre kapitalinstrumenter (direktivet art. 63 og 64 nr. 1). Mange av bestemmelsene i denne delen av direktivet overlapper til dels med andre bestemmelser i direktivet. For eksempel følger det av art. 34 bokstav c at styre og daglig ledelse skal skiftes ut ved vedtak om krisehåndtering, mens art. 63 fastsetter at krisehåndteringsmyndigheten skal ha rettslig kompetanse til å foreta utskiftingen.

For øvrig skal et vedtak om overføring av det kriserammede foretakets eiendeler og forpliktelser som befinner seg i en annen EØS-stat, også gis rettsvirkning der (direktivet art. 66). Direktivet inneholder også særlige regler om at krisehåndteringsmyndigheten skal kunne påvirke, f.eks. suspendere, ulike typer av kontraktsvilkår, f.eks. «cross default» og hevingsbestemmelser (direktivet art. 68 til 71).

Finanstilsynets vurdering

De generelle bestemmelsene om kontraktsinngrep og tilleggsbeføyelser i IRRD avsnitt III kapittel IV artikkel 42, tilsvarer i stor grad tilsvarende bestemmelser i BRRD artikkel 63, selv om listen over beføyelser er tilpasset krisetiltakene i IRRD.

I sin vurdering i kapittel 7.7.7 skrev Finansdepartementet at det var enig med Banklovkommisjonens vurdering av at direktivbestemmelsene er svært detaljert sammenlignet med norsk rettstradisjon. Departementet valgte derfor å slutte seg til forslaget om bare å lovfeste hovedinnholdet i direktivbestemmelsene, og la særlig vekt på at bestemmelsene som gir myndighet til å gripe inn i etablerte rettsforhold skulle fremgå av loven.

Siden gjennomføringen av BRRD i norsk rett, har EFTAs overvåkingsorgan (ESA) vurdert at gjennomføringen på flere områder burde ha vært mer direktivnær enn den var. Bestemmelsene om kontraktsinngrep og tilleggsbeføyelser var ikke blant de bestemmelsene som særskilt ble nevnt, og Finanstilsynet legger til grunn at gjennomføring av disse bestemmelsene kan gjøres på tilsvarende måte som for BRRD. Det foreslås en forskriftshjemmel som kan benyttes dersom erfaringen med regelverket tilsier at det er behov for mer detaljerte gjennomføringsbestemmelser.

Det anses hensiktsmessig å i størst mulig grad gjenbruke bestemmelsene i kapittel 20, også for forsikringsforetak. BRRDs bestemmelser om alminnelige krisehåndteringsfullmakter er i hovedsak gjennomført i §§ 20-6, 20-14, 20-18, 20-20 til 20-24 og 20-26.

Finanstilsynet foreslår å innta tilsvarende bestemmelser i kapittel 20A, med enkelte nødvendige tilpasninger.

Når det gjelder opplysningsplikten i IRRD artikkel 42 nr. 1 (a), så er den tilsvarende gjennomføringen av BRRD artikkel 63 nr. 1 (a) i finansforetaksloven § 20-18 første ledd bokstav b. begrenset til å gjelde medlemmene av styret og revisor. Både IRRD og BRRD angir "*enhver person*" som pliktsubjekt for opplysningsplikten. Finanstilsynslovens (LOV-2024-06-21-41) opplysningsplikter finnes nå i kapittel 3 om gjennomføring av tilsyn. Dette i motsetning til den tidligere loven. Etter Finanstilsynets vurdering, bør plikter under krisehåndtering derfor reguleres i særlovgevingen, og plikten til å gi opplysninger bør gjelde enhver person.

6.5.3. Spesielle krisehåndteringsfullmakter

Gjeldende rett

Det vises til beskrivelsen under kapittelet om generelle krisehåndteringsfullmakter.

Forventet EØS-rett

I BRRD-proposisjonen kapittel 7.3.6 skrev Finansdepartementet følgende om hjemlene:

“ I lovutkastet avsnitt VI foreslår Banklovkommisjonen utdypende regler som gir krisehåndteringsmyndigheten nødvendige tilleggshjemler og kompetanse for å sørge for at krisetiltakene kan gjennomføres på en effektiv måte. Videre uttaler Banklovkommisjonen følgende om bestemmelsene i kapittel 15.6: «De fremstår som utdypende hjemler til den generelle myndighet som er lagt til krisehåndteringsmyndigheten etter direktivet artikkel 63 og som er reflektert ulike steder i lovutkastet kapittel 20 avsnittene IV og V, se særlig utkastet §§ 20-27 og 20-30 og bemerkningene til disse bestemmelsene i avsnittene 15.4 og 15.5 foran. Det er i hovedsak overlatt til krisehåndteringsmyndigheten å avgjøre ved forvaltningsskjønn om det i enkelttilfelle skal gis slike pålegg som tilleggsbeføyelsene omhandler. De skranker for myndighetsutøvelsen som følger av reglene i lovutkastet kapittel 20 avsnitt VII må imidlertid overholdes.

Finanstilsynets vurdering

Også for krisehåndteringsmyndighetens spesielle krisehåndteringsfullmakter anses det hensiktsmessig å i størst mulig grad gjenbruke bestemmelsene i kapittel 20, også for forsikringsforetak. BRRDs bestemmelser om spesielle krisehåndteringsfullmakter er i hovedsak gjennomført i §§ 20-33 til 20-36, men også i verdipapirhandeloven § 13-6.

Finanstilsynet foreslår å innta tilsvarende bestemmelser i kapittel 20A, med enkelte nødvendige tilpasninger.

6.5.4. Vern for eiere, kreditorer og motparter

Innledning

Det sentrale NCWO-prinsippet krever bestemmelser som begrenser krisetiltaksmyndighetenes tiltak og tilhørende hjemler i en krisehåndtering.

Forventet EØS-rett

Om disse vernebestemmelsene uttalte Finansdepartementet i BRRD-proposisjonen:

“ Bestemmelsene i dette avsnittet følger i hovedsak direktivets systematikk, og dreier seg om ulike former for vern av ervervet rett til foretakets eiendeler,

rettigheter og forpliktelser ved gjennomføring av krisetiltak. Videre uttaler Banklovkommissjonen, jf. omtale i NOU 2016: 23 kapittel 15.7: «Bestemmelsene medfører således innskrenkninger i krisehåndteringsmyndighetens kompetanse, slik at myndigheten ikke uten videre kan sette i verk de krisetiltak som utkastet avsnittene V og VI omhandler. En side av reglene er tapsbegrensning i forbindelse med overføringer av foretakets eiendeler og forpliktelser under en krisehåndtering, samt ved nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrumenter og ansvarlige fordringer («bail-in»), jf. utkastet § 20-52. En annen side er vern for ulike sikrings-, motregnings- og nettingordninger, slik at det ikke kan foretas oppsplitting eller endring av kontrakter med slike ordninger under en krisehåndtering, jf. utkastet §§ 20-54 til 20-57. Det er også lagt vekt på at krisetiltak som medfører delvis overdragelse av eiendeler, rettigheter og forpliktelser, samt endring eller opphør av kontrakter tilknyttet et foretak under en krisehåndtering, ikke skal kunne påvirke driften av betalings-, avregnings- og oppgjørssystemer, jf. utkastet § 20-58. I tillegg er reglene om etterkontroll av verddivurderinger et viktig rettsvernsprinsipp, jf. utkastet § 20-53. Bestemmelsene om de ulike former for vern som nevnt er for øvrig forutsatt å inngå som overordnede prinsipper i forbindelse med en krisehåndtering, jf. utkastet § 20-31 tredje ledd bokstav g) og direktivet artikkel 34 nr. 1 bokstav i).

Finanstilsynets vurdering

Som for krisehåndteringsmyndighetens generelle og spesielle krisehåndteringsfullmakter anses det hensiktsmessig å i størst mulig grad gjenbruke bestemmelsene i kapittel 20, også for forsikringsforetak. BRRDs bestemmelser om vern for eiere og kreditorer er i hovedsak gjennomført i del VIII, det vil si §§ 20-37 til 20-44.

Finanstilsynet foreslår å innta tilsvarende bestemmelser i kapittel 20A, med enkelte nødvendige tilpasninger.

6.5.5. Klage

Gjeldende rett

Klager over Finanstilsynets vedtak behandles som hovedregel av Finanstilsynsklagenemnda. Finanstilsynsloven § 5-1) første ledd annet punktum gjør imidlertid unntak for klage over vedtak som nevnt i finansforetaksloven § 20-3.

Forventet EØS-rett

Krisehåndteringsdirektivet forutsetter i artikkel 67 nr.2 og nr.3 at krisehåndteringsmyndighetenes avgjørelser kan påklages og/eller være gjenstand for søksmål.

Artikkel 67 nr. 1 åpner for at medlemsstatene kan fastsette at beslutninger om å iverksette kriseforebyggende tiltak (jf. artikkel 2 punkt 79)) eller kriseløsningstiltak (jf. artikkel 2 punkt 80)) skal være gjenstand for forhåndsgodkjenning av domstolen, mot at domstolsprøving på vedtak om krise skjer raskt.

Finanstilsynets vurdering

I Prop. 75 L (2023-2024) ble spørsmålet om klagebehandling av krisehåndteringsmyndighetens vedtak vurdert. Finansdepartementet uttalte i den forbindelse følgende:

“ Departementet antar imidlertid at klager over enkeltvedtak Finanstilsynet fatter som krisehåndteringsmyndighet fortsatt bør behandles av departementet. Departementet viser til forslaget om å videreføre alminnelig instruksjonsmyndighet for Finanstilsynets oppgaver som krisehåndteringsmyndighet, jf. lovutkastet § 1-4 tredje ledd, samt at klagebehandling i departementet harmonerer med at det er

departementet som treffer den endelige avgjørelsen om et finansforetak skal krisehåndteres eller avvikles under offentlig administrasjon.

Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at forvaltningslovens ordinære klageadgang gjøres gjeldende i saker om soliditets- og solvenssvikt i forsikringsforetak. Det foreslås derfor en bestemmelse tilsvarende finansforetaksloven § 20-44, med enkelte nødvendige tilpasninger.

Da BRRD ble gjennomført i norsk rett, ble det nasjonale valget om å kreve forhåndsgodkjenning fra domstolene for visse beslutninger ikke inkludert i norsk rett. Finanstilsynet ser ikke noe grunn til å velge en annen løsning knyttet til IRRD, og foreslår ikke noe krav om forhåndsgodkjenning.

7. Grensekryssende virksomhet

7.1. Innledning

Som følge av forsikringsnæringens internasjonale karakter, inneholder IRRD, i likhet med BRRD, detaljerte regler om samarbeid mellom relevante myndigheter som blir involvert i arbeidet med krisehåndtering av forsikringsforetak. Tilsvarende samarbeid er allerede etablert mellom myndighetene som er involvert i tilsyn med forsikringsforetakene, og direktivet regulerer også samarbeid mellom tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter.

7.2. Gjeldende rett

Finansforetaksforskriften kapittel 21A inneholder regler om lovvalg ved reorganisering eller avvikling av en rekke finansforetak, herunder forsikringsforetak, men ikke materielle regler.

7.3. Forventet EØS-rett

7.3.1. Almennelige prinsipper for grensekryssende samarbeid

Krisehåndteringsdirektivet inneholder i artikkel 69 alminnelige prinsipper for beslutninger som berører mer enn én medlemsstat.

Prinsippene går ut på at krisetiltak og andre handlinger skal være egnet for oppnåelse av krisehåndteringsmålene, kostnadseffektive, iverksettes til riktig tid og være koordinert mellom myndighetene, som skal ha klart definerte roller og ansvar.

Beslutningene eller unnlattelsene av å ta beslutninger, skal ta behørig hensyn til interessene til og potensiell virkning for forsikrede, finansiell stabilitet, forsikringsgarantiordninger, finansieringsordninger og negativ økonomisk eller sosial virkning både i hjemstaten og i de øvrige medlemsstatene der foretak har vesentlig grensekryssende virksomhet.

Det skal tas behørig hensyn til målene om å oppnå en balanse mellom de ulike berørte medlemsstatenes interesser og om å unngå at visse medlemsstaters interesser skades eller beskyttes på en urettferdig måte.

Med mindre sakens omstendigheter tilsier noe annet og krisehåndteringsmålene kan oppnås mer effektivt på annen måte, skal krisetiltaksplanen for konsernet brukes og forslag til beslutning skal være transparent.

7.3.2. Kriseutvalgets oppgaver

Samarbeidet mellom myndighetene skjer i all hovedsak gjennom kriseutvalg (resolution colleges). Dette er utvalg som skal opprettes av konsernkrisehåndteringsmyndigheten, og hvis oppgaver er nærmere regulert i artikkel 70 nr. 1. I hovedsak består oppgavene i utarbeidelse av krisetiltaksplan, vurdering av krisehåndterbarhet og fjerning av eventuelle hindringer for krisehåndtering, vurdere behovet for, og avtale en krisehåndteringsplan (resolution scheme), koordinere kommunikasjonen av strategien og planen for en eventuell krisehåndtering og bruken av forsikringsgarantiordninger og finansieringsordninger for krisehåndtering (jf. artikkel 81).

7.3.3. Kriseutvalgets sammensetning

Artikkel 70 nr. 2 bestemmer hvem som skal inviteres til å delta i kriseutvalget. Dette skal være:

- Konsernkrisehåndteringsmyndigheten.
- Krisehåndteringsmyndighetene i hver medlemsstat der et datterforetak som er omfattet av konserntilsyn, er etablert.

- Krisehåndteringsmyndighetene i medlemsstater der et morforetak til ett eller flere foretak i konsernet som er en enhet som nevnt i artikkel 1 nr. 1 bokstav b), d) eller e), er etablert.
- konserntilsynsmyndigheten og tilsynsmyndighetene i medlemsstater der krisehåndteringsmyndigheten er medlem av krisehåndteringskollegiet.
- Vedkommende departementer, dersom krisehåndteringsmyndighetene som er medlemmer av krisehåndteringskollegiet, ikke er vedkommende departementer.
- Dersom det er relevant, den myndigheten som har ansvar for forsikringsgarantiordningen i en medlemsstat, når denne medlemsstatens krisehåndteringsmyndighet er medlem av krisehåndteringskollegiet.
- EIOPA skal inviteres, men uten stemmerett, og med formål om harmonisering.
- Krisehåndteringsmyndighetene i medlemsstater der forsikringsforetakene i konsernet utøver betydelig grensekryssende virksomhet.

Opplistingen over hvem som skal inviteres til deltagelse i kriseutvalget er ikke gjennomført i kapittel 20 eller tilhørende forskrifter.

Erfaringen fra bankområdet er at ikke alle myndighetene som er listet opp over ønsker å delta i utvalgene. Dette avhenger i stor grad av hvor betydelig virksomheten er i den enkelte medlemsstat og myndighetenes kapasitet.

7.3.4. Tilsyns- og kriseutvalgenes beslutninger

Innledning

Artikkel 17 er en samlebestemmelse for tilsyns- og kriseutvalgenes felles beslutninger (Joint Decisions).

Gjeldende rett

Bestemmelsen er ny og det er ingen tilsvarende regel i Norge som regulerer hvordan tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter skal utarbeide forebyggende gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner for et grenseoverskridende forsikringskonsern eller treffe felles beslutninger om disse.

Forventet EØS-rett

Artikkel 17 retter seg mot konserntilsynsmyndigheter, tilsynsmyndigheter, konsernkrisehåndteringsmyndigheter og krisehåndteringsmyndigheter, og forsikringskonsern som har forsikringsenheter i flere EØS-stater. Artikkelen regulerer hvordan nevnte myndigheter skal ta felles beslutninger om forebyggende konserngjenopprettingsplaner etter artikkel 8 nr. 2, konsernkrisetiltaksplan etter artikkel 11 nr. 4, og håndtering og fjerning av hindre for krisehåndtering etter artikkel 16 nr. 4.

I motsetning til IRRD, inneholder BRRD ingen egen artikkel som regulerer felles beslutninger mellom ulike myndigheter. I BRRD er kravene tilknyttet felles beslutninger inkludert i den relevante artikkel. Gjennomføringen av bestemmelser om felles beslutninger fra BRRD i norsk rett er gjort i finansforetaksloven §§ 20-5, § 20-6, 20-6a og kapittel IX.

Utgangspunktet er at konserntilsynsmyndighetene har ansvaret for å gjennomgå og vurdere en forebyggende konserngjenopprettingsplan, og konsernkrisehåndteringsmyndighetene skal vedta en konsernkrisetiltaksplan. Dette skal gjøres i hhv. tilsynskollegiene og kriseutvalgene, jf. artikkel 8 nr. 1 og artikkel 11. nr. 2, slik at planene godkjennes i en felles beslutning fra relevante myndigheter. Målet er at myndighetene samarbeider om å sikre de beste planene for konsernet som helhet. Myndighetenes felles beslutning skal tas innenfor fire måneder, jf. artikkel 17 nr. 1. Et overordnet hensyn ved utarbeidelse av slike konsernplaner er at det skal sees hen til de potensielle virkningene gjenopprettelse og krisetiltak overfor konsernet vil ha i de medlemsstatene hvor konsernet driver sin virksomhet.

Dette hensynet gjør seg naturlig nok sterkere, jo sterkere og større tilknytning en enhet av konsernet har i en annen stat innenfor EØS-området.

Hovedregelen er at myndighetene skal bestrebe seg på å treffe felles beslutninger. Artikkel 17 nr. 2, nr. 3 og nr. 4 regulerer de tilfellene myndighetene ikke kommer til enighet innenfor fristen på fire måneder. Da skal konserntilsynsmyndigheten og konsernkrisehåndteringsmyndigheten treffe selvstendige beslutninger om den forebyggende konserngjenopprettingsplanen og konsernkrisetiltaksplanen, og eventuelt tiltakene i nr. 2 b) og c). Datterforetakenes tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter skal treffe selvstendige beslutninger vedrørende forebyggende gjenopprettingsplaner for datterforetaket, jf. nr. 3 bokstav a) til c), og egen beslutning vedrørende krisetiltaksplaner for enhetene i deres jurisdiksjon, jf. nr. 4. Alle beslutninger skal være begrunnet og hensynta de andre myndighetene i kollegiet og utvalget sine synspunkter og forbehold, jf. nr. 2 og nr. 5.

Tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter som ikke er uenige i beslutninger tatt i nr. 3 og 4, kan treffe en felles beslutning seg imellom om en forebyggende konserngjenopprettingsplan eller konsernkrisetiltaksplan som omfatter konsernforetakene i deres jurisdiksjon.

EIOPA kan på anmodning fra en tilsyns- eller krisehåndteringsmyndighet involveres i en felles beslutning for å megle eller treffe avgjørelser, jf. artikkel 17 nr. 1 og nr. 7. Kommer ikke de relevante myndighetene til en felles beslutning, kan EIOPA innenfor fristen på fire måneder, bistå myndighetene med å oppnå en felles beslutning ved å foreta ikke-bindende meglings. Fører ikke meglings frem kan en tilsyns- eller krisehåndteringsmyndighet, ved utløpet av fire-måneders perioden, henvende seg til EIOPA om en beslutning i samsvar med artikkel 19 i forordning (EU) 1094/2010. De andre tilsyns- eller krisehåndteringsmyndighetene må utsette sin beslutning i henhold til nr. 2, 3 og 4, og treffe en beslutning i samsvar med EIOPA sin beslutning. EIOPA må treffe sin beslutning innen en måned, ellers så kan myndighetene treffe individuelle beslutninger. EIOPA kan ikke involveres dersom det er fattet en felles beslutning eller fristen på fire måneder etter nr. 1 har løpt ut.

Artikkel 17 retter seg mot tilsyns- og krisehåndteringsmyndighetene. Et norsk finanskonsern kan ha datterforetak både i Norge og i andre EØS-stater. I slike tilfeller vil Finanstilsynet være konserntilsynsmyndighet eller konsernkrisehåndteringsmyndighet, og ha ansvar for den forebyggende konserngjenopprettingsplanen og konsernkrisetiltaksplanen, jf. artikkel 17 nr. 1 og 2. Det kan være myndighetene må avklare hvem som er konserntilsyns- og konsernkrisehåndteringsmyndighet ved grensekryssende virksomhet med undermorselskap eller hovedmorselskap etablert i Norge med underliggende foretak både her og i andre deler innenfor EØS-området. Dersom norske konsernforetak ikke inngår i en gruppeplan, må norske tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter kunne beslutte at det skal utarbeides forebyggende gjenopprettingsplan og krisetiltaksplan for norske konsernforetak og, i samråd med myndighetene i en annen EØS-stat, beslutte at det samme skal gjelde for konsernforetak etablert der, jf. artikkel 17 nr. 3, 4 og 6, samt artikkel 10 nr. 4 og artikkel 7 nr. 4.

Det er viktig å merke seg at en eventuell felles beslutning om en forebyggende gjenopprettingsplan eller krisetiltaksplan vedrørende et norsk finanskonsern, må anses som en internasjonal avtale. De aktuelle myndigheter blir slik sett bundet av avtalen. For at de nasjonale enheter skal bli bundet av avtalen må det imidlertid fattes et nasjonalt vedtak med samme innhold som den felles beslutningen tilknyttet konsernets gjenopprettingsplan.

Det er viktig å merke seg at EIOPA ikke har myndighet til å vedta bindende beslutninger for Norge. EIOPAs kompetanse etter artikkel 19 er i tilpasningsteksten til EIOPA-forordningen pkt. (k) lagt til EFTAs overvåkingsorgan. Avgjørelser fattes basert på utkast utarbeidet av EIOPA.

Det er ikke i dette direktivet lagt opp til at myndigheten skal bestemme om det skal være *Single Point of Entry* (SPE) eller *Multiple Point of Entry* (MPE) ved krisehåndtering av konsernslik det står i finansforetaksloven § 20-6 fjerde ledd annet punktum, jf. BRRD artikkel 12 nr. 1, som ble endret ved direktiv (EU) 2019/879 (BRRD2). Hvorvidt konsernkrisetiltaksplanen etter IRRD skal bygge på en SPE- eller MPE-strategi er likevel relevant, og må avgjøres av konsernkrisehåndteringsmyndigheten i samarbeid med øvrige relevante myndigheter og utvalg, ut fra hva som anses mest hensiktsmessig for konsernet og de enkelte foretakene.

IRRD spesifiserer ikke at konserntilsyns- og konsernkrisehåndteringsmyndighetene skal gjennomgå planene sammen med myndighetene for vesentlige filialer, sammenlignet med BRRD artikkel 8 og 12. Etter IRRD vil tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter i medlemsstater med filialer inngå i fellesbeslutningene gjennom deltakelse i tilsyn- og kriseutvalgene. Vertsstatsmyndigheten for filialer skal også inkluderes i tråd med reglene i artikkel 6 nr. 3 og 9 nr. 3.

Utkast til forordning om kriseutvalgenes virkemåte

EIOPA har utarbeidet utkast til en teknisk standard om kriseutvalgenes virkemåte¹². Utkastet var på høring fra juli til oktober 2025. Den er på mange områder lik den tilsvarende tekniske standarden som er vedtatt basert på BRRD (kapittel VI i forordning (EU) 2016/1075). Sistnevnte er imidlertid nylig revidert, og EBA sendte utkast til nytt kapittel VI til EU-kommisjonen 23. januar 2026. De to forordningene er derfor ikke identiske.

7.4. Finanstilsynets vurdering

Reglene om krisehåndtering av foretak med grensekryssende virksomhet er i all hovedsak rettet mot myndighetene. Finanstilsynet anser det derfor ikke nødvendig å detaljregulere samarbeidet i loven. Det kan eventuelt tas inn ved forskrift, jf. lovutkastet § 20A-4 (3).

I kapittel 20 er plikten til å samarbeide over landegrensene gjennomført i bestemmelsene om krisetiltaksplaner (§§ 20-6 annet ledd og 20-6 fjerde ledd, krisehåndterbarhet § 20-6a første ledd, konsernintern støtte § 20-8 annet til fjerde ledd). Enkelte av de alminnelige prinsippene for foretak med grenseoverskridende virksomhet er inntatt i § 20-45 første ledd, mens plikten til å etablere kriseutvalg finnes i § 20-46. Paragraf 20-47 regulerer varslingsplikt til andre krisehåndteringsmyndigheter der et norsk datterforetak oppfyller vilkårene for krisehåndtering. Paragraf 20-48 gjelder krisehåndtering av norsk morforetak med virksomhet i utlandet og § 20-49 gjelder krisehåndtering og avvikling av norsk filial av utenlandsk foretak.

Finanstilsynet foreslår å gjennomføre bestemmelsene om kriseutvalg på tilsvarende måte som i kapittel 20.

Finanstilsynet foreslår ikke endringer i någjeldende kapittel 21A, som derfor vil fortsette å regulere lovvalg utenfor krisehåndtering.

¹² https://www.eiopa.europa.eu/consultations/consultation-draft-regulatory-technical-standards-functioning-resolution-colleges-irrd_en

8. Finansiering av krisetiltak

8.1. Innledning

For å kunne gjennomføre hensiktsmessige krisetiltak, kan det være avgjørende at krisehåndteringsmyndighetene har nødvendige finansielle midler til f.eks. å bidra til etterlevelse av prinsippet om at ingen kreditorer skal komme dårligere ut av en krisehåndtering enn en avvikling etter nasjonale insolvensprosedyrer (NCWO-prinsippet), kostnader knyttet til bruk av krisetiltak osv.

8.2. Gjeldende rett

Det finnes ingen finansieringsordning for avvikling av forsikringsforetak under gjeldende rammeverk for avvikling under offentlig administrasjon. Garantiordningen for skadeforsikring er etterskuddsfinansiert, og kan kun bidra til å dekke enkeltkrav fra sikrede og skadet tredjeperson etter at det er besluttet at foretaket skal avvikles under offentlig administrasjon. Bidragene kalkuleres basert på brutto premieinntekter for skadeforsikringsforetakene.

8.3. Forventet EØS-rett

Medlemsstatene skal i henhold til artikkel 81 etablere én eller flere finansieringsordninger som i det minste skal sikre at krisehåndteringsmyndigheten har tilstrekkelige midler til rådighet til å dekke utbetalinger ved brudd på bestemmelsen i artikkel 57 om at ingen aksjeeiere, forsikringstakere, begunstigede, skadelidte, eller andre kreditorer lider større tap som følge av at foretaket blir krisehåndtert enn ved avvikling under offentlig administrasjon (NCWO).

IRRD oppstiller, i motsetning til BRRD, ingen plikt for medlemsstatene til å opprette et forhåndsfinansiert krisetiltaksfond med nærmere definerte ressurser. Det oppstilles heller ikke krav om at fondet skal kunne bidra til krisehåndtering ved å garantere for eiendeler, yte lån til det kriserammede konsernet, kjøpe eiendeler, bidra til broforetak e.l., som BRRD krever i artikkel 101. IRRD artikkel 81 nr. 2 åpner imidlertid for at medlemsstatene kan bestemme at krisetiltaksfondet også dekker kostnader ved bruk av krisetiltak dersom dette er nødvendig for å oppnå krisehåndteringsformålene som angitt i artikkel 18 nr. 2. Dette kan tilsi behov for en betydelig ordning, særlig hvis den fullt ut skal dekke nedskrivning eller konvertering av forsikringskrav.

Ved bruk av finansieringsordningen skal de generelle prinsippene for krisehåndtering i artikkel 22 etterleves. Det er redegjort for disse prinsippene i kapittel 6.1.

Medlemsstatene kan bruke den samme administrative strukturen for sine finansieringsordninger som for sine eventuelle forsikringsgarantiordninger.

8.4. Fremmed rett

I den svenske utredningen i SOU 2025:97 foreslås det en etterskuddsfinansiert ordning som også kan benyttes til å dekke tilsvarende kostnader ved bruk av krisetiltak som finansieringsordningene etter BRRD.

Det foreslås opprettelse av én finansieringsordning, men samtidig foreslås det at bidrag som er innbetalt av livsforsikringsforetak og filialer som driver livsforsikringsvirksomhet, kun skal kunne benyttes for å finansiere krisehåndtering av livsforsikringsforetak, og tilsvarende for skadeforsikringsforetak.

Bidragene foreslås basert på livsforsikringsforetakenes forsikringstekniske avsetninger og skadeforsikringsforetakenes brutto premieinntekter. Den nærmere beregningsmetoden og innkrevningen foreslås ivaretatt av Riksgäldskontoret.

Alle foretak og svenske filialer av foretak fra utenfor EØS-området med tillatelse til å drive virksomhet i Sverige skal etter forslaget betale bidrag.

Finanstilsynet er kjent med foreløpige vurderinger fra flere andre medlemsstater, men der endelig beslutning ikke er tatt. De fleste synes å legge opp til enten en hybridløsning eller en etterskuddsfinansiert ordning. Dekningsområdet som velges i andre land er også usikkert ved ferdigstillingen av høringsnotatet.

8.5. Finanstilsynets vurdering

8.5.1. Innledning

Krisehåndteringsdirektivet stiller medlemsstatene fritt til å velge innretning av finansieringsordningen. Det er derfor en rekke valg som må tas knyttet blant annet til finansieringsordningens virkeområde, tidspunktet for bidrag, én eller flere ordninger, størrelsen på eventuell forhåndsfinansiering, beregningsgrunnlaget for og begrensninger i foretakenes bidragsplikt og finansieringsordningens juridiske og administrative oppbygning.

8.5.2. Delvis forhåndsfinansiert finansieringsordning

Delvis forhåndsfinansiert finansieringsordning

Selv om forsikringsforetak i problemer medfører mindre umiddelbar risiko for finansiell ustabilitet enn banker i samme situasjon, vil sannsynligheten for en vellykket krisehåndtering kunne svekkes hvis krisehåndteringsmyndighetens virkemidler forutsetter at det iverksettes en innkalling av midler fra forsikringsforetakets konkurrenter i markedet før tiltak kan iverksettes. Etterskuddsvis innkalling vil kunne øke moralsk hasard, blant annet fordi foretakene som drives med høy risiko, ikke alltid vil bidra til finansieringen av ordningen. Etterskuddsvis innkalling til finansieringsordningen kan også ha en prosyklisk effekt, som kan være uheldig ved en systemkrise.

I brev av 18. desember 2025 til Finanstilsynet (som ble sendt Finansdepartementet i kopi), har Finans Norge argumentert for at det ikke er behov for å etablere en forhåndsfinansiert ordning. Finans Norge anfører i den forbindelse at risikoen for konkurser i det norske forsikringsmarkedet er lav som følge av at Solvens II-regelverket stiller detaljerte og bindende krav til kapitaldekning, risikostyring og rapportering. Det anføres videre at forsikringssektoren ikke medfører den type systemrisiko som banksektoren medfører. Dette som følge av at banker, i motsetning til forsikringsforetak er tett integrert i betalingssystemet og besitter innskudd som kan trekkes ut på kort varsel. Finans Norge er også av den oppfatning at et forhåndsfinansiert fond vil medføre økte kostnader for foretakene, som igjen vil påvirke gebyrene kundene må betale for administrasjon.

Finanstilsynet mener at en delvis forhåndsfinansiert finansieringsordning vil være hensiktsmessig som virkemiddel for å løse soliditets- eller solvenssvikt i forsikringsforetak. Dette vil i større grad gi tillit til at det finnes reelle muligheter for krisehåndteringsmyndigheten til å gjennomføre krisetiltak, men er ikke like byrdefullt som en fullt ut forhåndsfinansiert ordning.

Virkeområde

Spørsmålet er om finansieringsordningen skal dekke kostnader utover NCWO-tap, som er det minimum direktivet krever. Fra et krisehåndteringsperspektiv anses et bredere virkeområde enn minimumskravet å være det ideelle. Tilgjengelige midler vil øke sjansen for en rask krisehåndtering, f.eks. ved salg av porteføljer. I beste fall kan man unngå at problemene utvikler seg slik at man må ty til broforetak eller å bruke et forvaltningsselskap (bad "bank"). På den annen side, vil en utvidelse av virkeområdet utover minimumsløsningen bety at finansieringsordningen bør være tilsvarende større.

Finansiering av krisehåndtering av forsikringsforetak er nytt i Norge. Dette kan tilsi at man ved innføringen av det nye regelverket, etablerer en ordning som dekker kun det som er

obligatorisk etter direktivet. Dersom erfaringene fra krisehåndtering, enten i Norge eller andre EØS-stater, viser at det er behov for en utvidelse, kan ordningen tilpasses. Det samme gjelder dersom EU-kommisjonens rapport om harmonisering av forsikringsgarantiordninger medfører endringer som kan ha betydning for hvordan finansiering av krisehåndtering og avvikling av forsikringsforetak organiseres.

Erfaringen fra bankrådet er at det har vært nødvendig å tilpasse finansieringsordningen slik at det finnes noe tilgjengelige midler til visse forberedende tiltak til en krisehåndtering eller avvikling som ikke nødvendigvis materialiserer seg. Først og fremst kan det være behov for eksterne verdivurderinger.

På denne bakgrunn foreslår Finanstilsynet at virkeområdet for finansieringsordningen i første omgang avgrenses til å dekke NCWO-tap, og i tillegg direkte kostnader forbundet med krisehåndtering og forberedelser til krisehåndtering, herunder verdivurdering.

Innfasing

Ved oppbygging av en helt eller delvis forhåndsfinansiert finansieringsordning, bør det være en rimelig innfasingperiode for å gi foretakene tid til å hensynta bidraget i kapitalplanleggingen.

Innfasingen bør tilpasses størrelsen på den forhåndsfinansierte delen for å redusere belastningen for bidragsyterne. Størrelsen på den forhåndsfinansierte delen vil igjen avhenge av virkeområdet for finansieringsordningen, det vil si om den skal dekke bidrag til andre kostnader enn å bidra til etterlevelse av NCWO-prinsippet.

Også for bidrag som innkalles etterskuddsvis bør det fastsettes en tidsramme for betaling som ivaretar hensynet til foretakenes likviditetsbehov. Dette hensynet må imidlertid veies opp mot krisehåndteringsmyndighetens behov for å sikre at krisetiltak fremstår som mulige og troverdige.

En viss fleksibilitet til å forlenge fristen for betaling av bidrag for enkeltforetak vil også kunne være gunstig dersom man ser tilløp til en systemkrise.

Organisering

Finansforetaksloven kapittel 20 del X regulerer krisetiltaksfondet som er opprettet etter BRRD. Rammene for fondets størrelse og bidragsplikten er vesentlig mer regulert i BRRD enn i IRRD, men Finanstilsynet anser det hensiktsmessig å se hen til løsningene fra kapittel 20 også ved organiseringen av en finansieringsordning på forsikringsområdet.

Det er Bankenes sikringsfond som forvalter midlene i fondet, men at det er Finanstilsynet som krisehåndteringsmyndighet for banker som disponerer dem. Sikringsfondet har både lang erfaring og betydelig kompetanse med kapitalforvaltning som følge av sine oppgaver innen forvaltning av innskuddsgarantifondet og krisetiltaksfondet siden sikringsfondet kan være involvert i oppløpet til en krisehåndtering gjennom alternative tiltak og gjennom mulige bidrag til en krisehåndtering.

Sikringsfondet er ikke tiltenkt noen utøvende rolle knyttet til krisehåndteringen av forsikringsforetak, men konserntilknytning og krysseierskap mellom forsikringsforetak og banker tilsier at slik krisehåndtering kan tenkes å ha effekt på sikringsfondets arbeid knyttet til banker i kriser.

Videre finner Finanstilsynet at vurderingene knyttet til kapitalforvaltning av finansieringsordningen for krisehåndtering av banker også gjør seg gjeldende for forsikring. Det legges i den anledning vekt på at den planlagte organiseringen bør tilsvare den som gjelder for krisehåndteringsrammeverket for bank, slik at myndighetene er kjente for hverandre, og må forventes å kunne samarbeide effektivt. Banklovkommisjonen pekte i NOU 2016:23 på at dette for banksektoren ville være *"den beste løsningen i forhold til kostnader, effektivitet og utnyttelsespotensiale"*.

Et annet viktig hensyn er at Finanstilsynet er tilsynsmyndighet for de fleste foretak som driver kapitalforvaltning i Norge. Det vil derfor kunne medføre reelle eller potensielle interessekonflikter om Finanstilsynet skulle være forvalter.

8.5.3. Finansieringsordningens størrelse og beregningsgrunnlag

Finansieringsordningens størrelse

Det er utfordrende å anslå hva som kan anses å være passende størrelse på et krisetiltaksfond for forsikringsforetak, først og fremst fordi foretakene som kan tenkes å bli gjenstand for krisehåndtering kan ha ulik størrelse. I tillegg er det vanskelig å anslå hva behovet for kompensasjon for brudd på NCWO-prinsippet kan bli. Vi har mindre erfaring fra avvikling av forsikringsforetak¹³, men erfaringer fra Danmark og andre land indikerer at kostnadene for kreditorene ved konkursbehandling eller offentlig avvikling er betydelige, noe som tilsier at det potensielle omfanget av kompensasjon for brudd på NCWO-prinsippet er begrenset. I Norge har vi erfaring fra krisehåndteringen av Silver Pensjonsforsikring AS, som etter offentlig administrasjon resulterte i overdragelse av både forsikringsavtaler og foretaket til Storebrand Livsforsikring, der forsikringsavtaler ble omgjort med begrensede kostnader for forsikringstakerne. Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak vil i liten grad ha utgifter ved avvikling. Forsikringstakere og begunstigede utgjør en betydelig del av foretakenes kreditorer, men krisefondets virkeområde skal ikke overlape med eventuelle garantiordninger for forsikringskrav utover kompensasjon ved brudd på NCWO-prinsippet.

Det er i liten grad veiledende i å se hen til størrelsen på krisetiltaksfondet under BRRD, fordi virkeområdet for dette fondet er videre enn kompensasjon for brudd på NCWO-prinsippet. Et krisetiltaksfond for forsikringsforetak egner seg dessuten bedre for etterskuddsfinansiering, noe som kan være mer utfordrende for banker fordi tidsforløpet for håndtering og hensynet til finansiell stabilitet kan være annerledes. Dette tilsier at den forhåndsfinansierte delen av et krisetiltaksfond for forsikringsforetak kan være lavere.

Finans Norge har i ovennevnte brev til Finanstilsynet vist til at det i Frankrike diskuteres fondsstørrelser på henholdsvis 15,3 mrd. euro for livsforsikring og 5,4 mrd. euro for skadeforsikring (finansiert gjennom en 50/50-fordeling ex ante og ex post), og argumenterer for at en skalering til norske markedsstørrelser tilsier et samlet fond på 22,95 mrd. kroner og en ex-ante andel på 11,48 mrd. kroner.

Finanstilsynet mener at 25 milliarder kroner kan være en passende størrelse for et krisetiltaksfond for forsikringsforetak, og vurderer at minst halvparten bør forhåndsfinansieres ved at forsikringsforetakene betaler bidrag i en oppbyggingsfase over ti år. Det er ventet at revisjonen av Solvens II vil medføre nøytral eller moderat effekt på solvensberegningen. Foretakene har hatt god lønnsomhet de senere årene og antas å ha god evne til å bidra til oppbygging av et krisetiltaksfond i årene som kommer.

Etter at fondet har nådd den målsatte størrelsen bør loven legge opp til at Finansdepartementet kan justere bidragssetningene for å opprettholde størrelsen på fondet målt mot sektorens størrelse. Tilsvarende bør satsene kunne oppjusteres ved behov, for eksempel etter at fondet har kommet til anvendelse innenfor sitt virkeområde.

Beregningsgrunnlag

Det er flere alternative måter å beregne bidragsplikt på. Finanstilsynet skisserer under to alternative modeller der bidragene enten settes til 0,17 promille av forsikringstekniske avsetninger for livsforsikringsforetakene og 0,45 prosent av brutto premieinntekter for skadeforsikringsforetakene (alternativ 1), eventuelt lik fem prosent av summen av årlige utbytter, konsernbidrag og tilbakekjøp av egne aksjer for begge typer foretak (alternativ 2). I

¹³ Star Forsikring og Strand Kredittforsikring ble satt under offentlig administrasjon i 1993 og avviklet.

henhold til prognoser tilsier dette at den forhåndsfinansierte delen av krisefondet kan bygges i løpet av en periode på ca. ti år. Det vises til tabell 1 og 2 under.

Finanstilsynet anbefaler alternativ 1. Siden det finnes flere mulige bidragsmodeller for et krisetiltaksfond for forsikringsforetak, bes det særskilt om innspill fra høringsinstansene til valg av modell.

Alternativ 1

Etter Finanstilsynets vurdering er bidrag basert på forsikringstekniske avsetninger og brutto premieinntekter for henholdsvis livsforsikrings- og skadeforsikringsforetak aktuelt i Norge som for i Sverige. Det vil gi en relativt enkel og forutsigbar beregning av bidragsplikt for foretakene.

Finanstilsynet anbefaler at det settes krav til bidrag tilsvarende 0,17 promille av forsikringstekniske avsetninger for livforetak og 0,45 prosent av forsikringsinntekter for skadeforsikringsforetak. Dette ville utgjort henholdsvis 371 og 392 millioner kroner for livforetakene og skadeforsikringsforetakene dersom bidrag var betalt for året 2024, som vist i tabell 1 under.

Bidragene til innskuddsgarantifondet for banker er beregnet med en modell som søker å hensynta en rekke risikofaktorer i tråd med retningslinjer i EBA/GL/2023/02. Risikofaktorene har betydelig variasjon avhengig av bankenes forretningsmodell, diversifisering, risikomål med mer, og bidragsmodellen er ment å bidra til å korrigere uheldige incentiver for risikotaking som kan oppstå som følge av innskuddsgarantiordningen. Tilsvarende er beregning av bidragene for krisetiltaksfondet som er innført ved BRRD basert på en detaljert beregningsmodell som er gitt ved forordning (EU) 2015/63.

Ved IRRD er det ikke på tilsvarende måte skissert føringer for hvordan bidragene til krisetiltaksfondet for forsikring kan beregnes. Det er videre grunn til å anta at det er noe mindre behov for et incentivkorrigerende element i beregningen av bidrag til et krisetiltaksfond fordi forsikringsforetakenes forretningsmodell i noe større grad er rammet inn og fordi krisetiltaksfondet ikke vil være knyttet til foretakenes finansieringskostnader på samme måte som innskuddsgarantifondet er for bankene. Det trekker i retning av at en enklere bidragsberegning kan benyttes. Forsikringsforetakene har videre en prising av produktene som er sterkt knyttet til beregnet risiko. Hvorvidt bidragsberegningen knyttes til tekniske avsetninger og forsikringsinntekter, foretakenes resultat før skatt, eller utbytte, så vil bidragene i alle tilfeller reflektere både størrelse og i noen grad risiko.

Dersom bidragene knyttes til tekniske avsetninger for livforetakene og forsikringspremier for skadeforsikringsforetakene vil det være nødvendig å vurdere unntaksordninger for foretak med lav bidragsevne.

I forordning (EU) 2015/63 om beregning av bidrag til krisetiltaksfond etablert etter BRRD, er det definert seks grupper foretak etter en inndeling basert på samlet forvaltningskapital fratrukket egenkapital og garanterte innskudd for foretak med samlet forvaltningskapital mindre enn én milliard euro. Første gruppe har mindre enn 50 millioner euro og betaler 1000 euro i årlig bidrag. Den sjette gruppen har fra 200 til 250 millioner euro i forvaltningskapital og skal basert på beregningen bidra med 50 000 euro. Dersom foretaket kan bevise at den ordinære beregningsmåten gir lavere bidrag, skal det lavere bidraget betales.

Krisehåndteringsmyndigheten kan også beslutte at foretakets risikoprofil ikke er proporsjonal med den begrensede størrelsen, og fastsette bidrag etter den ordinære beregningsmåten.

Ulempen med denne typen bestemmelser er at det kan være komplisert å beregne, og kan medføre grensetilfeller som kan anses som urimelige i enkelte tilfeller. Finanstilsynet legger til grunn at det må vurderes å fastsette et maksimalbidrag for årlig bidrag for små foretak.

Alternativ 2

Alternativ 2 innebærer at bidragene settes som en andel av resultat før skatt eller andel av summen av utbytte, konsernbidrag og tilbakekjøp av aksjer i det enkelte foretaket. Det siste vil i stor grad hensynta bidragsevnen til det enkelte foretak og vil kunne virke motsyklisk. Finanstilsynet har i tabell 1 beregnet bidrag basert på fem prosent av summen av årlige utbytter, konsernbidrag og tilbakekjøp av egne aksjer for begge typer foretak. Dette ville utgjort henholdsvis 375 og 395 millioner kroner for livforetakene og skadeforsikringsforetakene dersom bidrag var betalt for året 2024, som vist i tabell 1 under.

En konsekvens av å knytte bidragene til resultatet før skatt eller anvendelsen av foretakenes overskudd er at byrden i større grad vil bæres av foretak med høy lønnsomhet. Det kan oppfattes som uheldig når lønnsomhet ikke entydig er knyttet til risikonivået. Det kan også være forskjeller i lønnsomhet og utbyttegrad mellom livsforsikringsforetak og skadeforsikring. Det siste hensyntas i noen grad etter Finanstilsynet forslag ved at det kun er andelen av krisetiltaksfondet som er betalt inn av premier fra henholdsvis livsforsikringsforetak og skadeforsikringsforetak som kan utbetales for samme type foretak. Når det gjelder mindre forsikringsforetak og forsikringsforetak med lav lønnsomhet vil disse både ha lavere bidragsevne og vil trolig bli omfattet av unntaksordninger ved alternative bidragsmodeller. Avgrensningen av krisetiltakets virkeområde medfører at fondet i all hovedsak vil benyttes ved krisehåndtering og ikke ved avvikling, og i liten grad ved kriser i små og mellomstore foretak som oftest vil være gjenstand for avvikling og ikke krisehåndtering.

En fordel med å knytte bidragene til anvendelsen av overskuddet er at foretakenes evne til å betale bidrag er hensyntatt uten innføring av særskilte unntaksordninger. Dette gjelder også delvis, men ikke på samme måte, hvis bidragene knyttes til resultat før skatt, fordi et foretak med positivt resultat fremdeles kan ha begrenset bidragsevne når det er behov for å styrke solvenskapitalen eller øke tekniske avsetninger.

Tabell 1. Forsikringstekniske avsetninger, bruttopremier, resultat før skatt, og utbytte (i milliarder kroner) og anslått bidrag (i millioner kroner) 2015-2024 (Kilde: Resultatrapport for Finansforetak og Solvens II-rapportering).

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Livsforsikring										
Forsikringstekniske avsetninger	2 184	1 957	1 766	1 828	1 646	1 525	1 366	1 326	1 217	1 201
Resultat før skatt	12,6	8,4	6,7	10,7	8,5	9,9	8,9	8,5	7,0	8,2
Utbytte og tilbakekjøp	7,5	5,9	4,4	4,0	2,4	3,1	4,7	2,9	2,2	2,6
Bidrag ved alternativ 1 (MNOK)	371	333	300	311	280	259	232	225	207	371
Bidrag ved alternativ 2 (MNOK)	375	295	220	200	120	155	235	145	109	127
Skadeforsikring										
Forsikringsinntekter	87,1	78,1	63,8	58,2	54,3	49,3	45,1	42,8	41,2	39,2
Resultat før skatt	23,9	15,2	11,9	14,9	10,8	11,4	5,3	8,7	9,6	7,8
Utbytte og tilbakekjøp	7,9	5,8	6,5	9,6	6,7	0,7	4,4	4,2	4,1	2,4
Bidrag ved alternativ 1 (MNOK)	392	351	287	262	244	222	203	193	185	176
Bidrag ved alternativ 2 (MNOK)	395	290	325	480	335	35	220	210	205	122

Ved å legge til grunn at premieinntekter og forsikringstekniske avsetninger begge vokser syv prosent årlig (noe mindre enn observert siste ti år) sammen med en forutsetning om 4,5 prosent nominell avkastning på forvaltningen av midlene i krisefondet, viser prognoser at et samlet fond på ca. 12,5 mrd. kan bygges opp i løpet av en tiårsperiode (om lag likt fordelt på livsforsikringsforetak og skadeforsikringsforetak), jf. tabell 2.

Tabell 2. Estimerte bidrag og prognose for krisefond for forsikring 2026-2035 millioner kroner.

Prognoseperiode	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Livsforsikring										
Estimert bidrag	403,1	431,3	461,5	493,8	528,3	565,3	604,9	647,3	692,6	741,0
Prognose krisefond	403,1	852,5	1352,3	1907,0	2521,2	3199,9	3948,8	4773,8	5681,2	6677,9
Skadeforsikring										
Estimert bidrag	448,7	480,2	513,8	549,7	588,2	629,4	673,4	720,6	771,0	825,0
Prognose krisefond	448,7	949,1	1505,6	2123,0	2806,8	3562,5	4396,2	5314,7	6324,8	7434,5

Finanstilsynet foreslår at det settes et tak når krisetiltaksfondet når 12,5 mrd. kroner, med sikte på at tilsvarende beløp kan etterskuddsfinansieres, slik at 25 mrd. kroner samlet sett vil være tilgjengelig for fondet. I 2024 utgjorde 12,5 mrd. kroner ca. 5 prosent av summen av bruttopremier i livforetakene og forsikringsinntektene i skadeforsikringsforetakene.

9. Samarbeid med tredjelandsmyndigheter og krisehåndtering som involverer foretak i tredjeland

9.1. Innledning

IRRD avdeling V (artiklene 75 til 81) inneholder bestemmelser om samarbeid med tredjelandsmyndigheter og gjennomføring av krisehåndtering som involverer foretak i tredjeland, herunder krisehåndtering av forsikringsforetak som er datterforetak av et morforetak i et tredjeland og filialer av tredjelandforetak (forsikringsforetak med hovedkontor i et tredjeland). Nedenfor følger en gjennomgang av artiklene 75 til 80 samt Finanstilsynets vurderinger av disse.

EØS-avtalen har ikke til hensikt å regulere avtalepartenes forhold til tredjeland. Finanstilsynet tar derfor forbehold om eventuelle tilpasninger av artiklene 75 til 80 ved innlemmelse av IRRD i EØS-avtalen. I vurderingene i punkt 9.4, tar Finanstilsynet utgangspunkt i at det for artikkel 75, 76 nr. 1 og 79 nr. 1 vil gjøres tilsvarende tilpasninger i EØS-avtalen som det er gjort for BRRD artiklene 93, 94 nr. 1 og 97 nr. 1.¹⁴

9.2. Gjeldende rett

9.2.1. Finansforetaksloven

Finansforetaksloven kapittel 1 og 21

Det følger av finansforetaksloven § 1-2 første ledd at "*[l]oven gjelder virksomhet som drives eller skal drives i Norge, samt norske finansforetaks virksomhet i utlandet*". Det følger videre av bestemmelsens annet ledd at "*[l]oven gjelder for utenlandske finansforetak som driver eller skal drive virksomhet gjennom filial her i riket, eller ved grensekryssende virksomhet i den utstrekning det følger av bestemmelsene i kapittel 5*".

Finansforetaksloven kapittel 21 inneholder regler om betalings- og soliditetsvansker (del I), offentlig administrasjon (del II) og særskilte regler for forsikrings- og pensjonsforetak (del III). Del I gjelder for finansforetak som ikke er omfattet av finansforetaksloven § 20-1 første ledd, del II gjelder for forsikringsforetak, pensjonsforetak og holdingforetak som ikke er omfattet av finansforetaksloven § 20-1 første ledd bokstav b, og del III gjelder for forsikringsforetak og pensjonsforetak, jf. finansforetaksloven § 21-17. Finansforetaksloven kapittel 21 har ikke særskilte regler om samarbeid med tredjelandsmyndigheter eller om krisehåndtering som involverer tredjelandforetak.

Finansforetaksloven kapittel 4 og 5

Finansforetaksloven kapittel 4 gjelder norske finansforetaks virksomhet i utlandet. Etter § 4-4 første ledd, første setning, kan norske finansforetak ikke etablere eller erverve finansforetak som datterforetak i en stat som ikke omfattes av EØS-avtalen, uten tillatelse etter § 17-1, jf. § 4-4 første ledd. Det følger av andre og tredje punktum at "*[s]aksbehandlingsreglene i § 17-5 og kapittel 3, unntatt § 3-2 annet ledd, § 3-3 og § 3-4, gjelder tilsvarende. For konsernforholdet mellom datterforetaket og finansforetaket og det finanskonsern finansforetaket inngår i, gjelder §§ 17-7 til 17-9 og kapittel 18 tilsvarende*". Det følger av § 4-4

¹⁴ IRRD artiklene 75 til 80 inneholder lignende reguleringer som bestemmelsene i BRRD artiklene 93 til 98. Det er i EØS-avtalen gjort tilpasninger av BRRD, slik at artikkel 93 om samarbeidsavtaler med tredjeland (som ligner bestemmelsen i IRRD artikkel 75), samt henvisninger til artikkel 93 nr. 1 i artikkel 94 nr. 1 og 97 nr. 1 (som ligner IRRD artikkel 76 nr. 1 og 79 nr. 1), ikke gjelder for EFTA-statene.

annet ledd at "[e]t finansforetak kan ikke uten tillatelse gitt av departementet etablere filial i en stat som ikke omfattes av EØS-avtalen. Reglene i kapittel 3, unntatt §§ 3-3 og 3-4, gjelder tilsvarende". I finansforetaksloven § 4-5 er departementet gitt forskriftshjemmel til å fastsette nærmere regler om virksomhet som norske finansforetak driver i utlandet.

Bestemmelser om utenlandske finansforetaks virksomhet her i riket, er gitt i finansforetaksloven kapittel 5. Finansforetaksloven § 5-1 lyder slik:

"(1) Finansforetak som er hjemmehørende utenfor Norge kan etablere datterforetak her i riket etter reglene i kapittel 7 og drive virksomhet i henhold til tillatelse etter reglene i §§ 2-7 til 2-18, § 17-3 og kapittel 3. Erverv som medfører at finansforetak etablert her i riket blir datterforetak av finansforetak hjemmehørende utenfor Norge, kan bare skje etter tillatelse gitt etter reglene i § 17-1 første og annet ledd og § 17-5".

(2) Det utenlandske finansforetaket regnes som morselskap for det norske datterforetaket og bestemmelsene i §§ 18-3 til 18-5 gjelder tilsvarende for datterforetaket.

(3) Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere regler for virksomhet som drives av datterforetak av finansforetak hjemmehørende i fremmed stat her i riket, herunder gjøre unntak fra bestemmelser i denne loven"

Finansforetaksloven § 5-6 gjelder filialer av utenlandske finansforetak som ikke er omfattet av finansforetaksloven §§ 5-2 og 5-3. Dette omfatter blant annet filialer i Norge av tredjelandsforetak. I bestemmelsens fjerde ledd står følgende:

"[k]ommer det utenlandske finansforetaket under insolvensbehandling i hjemstaten, eller har Finanstilsynet ellers grunn til å anta at forpliktelser inngått gjennom filialen her i riket ikke vil bli oppfylt, gjelder kapittel 21 tilsvarende".

9.2.2. Finanstilsynsloven og -forskriften

Etter finanstilsynsloven § 2-7 første ledd første setning har Finanstilsynets styremedlemmer og ansatte, samt sakkyndige som Finanstilsynet har engasjert i medhold av finanstilsynsloven § 6-2, taushetsplikt overfor uvedkommende om det som de i sitt arbeid får kjennskap til om en kundes forhold. Det følger av bestemmelsens andre setning at de heller ikke må gjøre bruk av det i ervervsvirksomhet. I henhold til tredje setning gjelder taushetsplikten etter finanstilsynsloven og forvaltningsloven også for personer og institusjoner som mottar opplysninger underlagt lovpålagt taushetsplikt fra Finanstilsynet.

Finanstilsynsloven § 2-7 tredje ledd inneholder hjemmel for departementet til å gi forskrift om at taushetsplikten ikke skal gjelde overfor krisehåndteringsmyndigheter, og tilsynsmyndigheter når disse fører tilsvarende tilsyn som nevnt i § 1-2, fra land utenfor EØS. Departementet kan gi forskrift om Finanstilsynets utveksling av opplysninger med de myndigheter, organer og foretak taushetsplikten ikke gjelder overfor.

Finanstilsynsforskriften § 4-1 inneholder følgende bestemmelse:

"Taushetsplikt etter finanstilsynsloven § 2-7 og forvaltningsloven gjelder ikke overfor krisehåndteringsmyndigheter, og tilsynsmyndigheter som fører tilsyn som nevnt i finanstilsynsloven § 1-2, i land utenfor EØS, når opplysningene er nødvendige for at krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten skal kunne utføre oppgaver som følger av lov eller regler fastsatt med hjemmel i lov".

Videre fremgår følgende i finanstilsynsforskriften § 4-2:

"Ved utlevering av opplysninger til tilsynsmyndigheter som nevnt i finanstilsynsloven § 2-7 eller denne forskrift § 4-1 skal Finanstilsynet stille følgende vilkår:

1. Opplysningen kan bare brukes til å utføre tilsynsoppgaver ovenfor foretak som nevnt i finanstilsynsloven § 1-2.
2. Opplysningene skal være undergitt taushetsplikt hos mottaker. Opplysningene kan bare formidles videre med samtykke fra Finanstilsynet og bare for de formål samtykket omfatter.

Opplysninger som Finanstilsynet har mottatt fra andre lands tilsynsmyndigheter, kan bare formidles videre med samtykke fra vedkommende myndighet og bare for de formål samtykket omfatter".

9.3. Forventet EØS-rett

9.3.1. Anvendelsesområde og definisjoner

Det følger av IRRD artikkel 1 nr. 1 bokstav (f) at direktivet gjelder filialer av forsikrings- og gjenforsikringsforetak som er etablert i et tredjeland, og som oppfyller vilkårene i artikkel 75–80.

IRRD artikkel 2 (71) – (74) og (88) inneholder enkelte definisjoner vedrørende tredjeland:

"71) «forsikrings- eller gjenforsikringsforetak i et tredjeland» et forsikringsforetak i et tredjeland eller et gjenforsikringsforetak i et tredjeland som definert i artikkel 13 nr. 3 og 6 i direktiv 2009/138/EF,

72) «framgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland» tiltak i henhold til lovgivningen i et tredjeland med sikte på å håndtere en krise i et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak i et tredjeland eller et morforetak i et tredjeland som når det gjelder mål og forventede resultater, kan sammenlignes med krisehåndteringstiltak i henhold til dette direktivet,

73) «unionsfilial av et tredjelandsforetak» en filial i en medlemsstat av et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak i et tredjeland,

74) «berørt tredjelandsmyndighet» en tredjelandsmyndighet som har ansvar for å utøve de samme funksjonene som utøves av krisehåndteringsmyndigheter eller tilsynsmyndigheter i henhold til dette direktivet

...

88) «datterforetak i Unionen» et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak som har sitt hovedkontor i en medlemsstat, og som er et datterforetak av et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak i et tredjeland eller et morforetak i et tredjeland,".

9.3.2. Avtaler med tredjeland

Etter IRRD artikkel 75 nr. 1 kan EU-kommisjonen, i samsvar med artikkel 218 i Traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV), legge frem forslag for Rådet om å innlede forhandlinger med ett eller flere tredjeland om samarbeidsmetoder mellom krisehåndteringsmyndighetene og de berørte myndighetene i tredjeland. I henhold til artikkel 75 nr. 2 skal en slik avtale sikre at det fastsettes prosedyrer og ordninger for samarbeid mellom krisehåndteringsmyndighetene og relevante tredjelandsmyndigheter ved utførelsen av oppgaver og ved bruk av fullmakter som nevnt i artikkel 79. Videre følger det av artikkel 75 nr. 3 at medlemsstatene kan inngå bilaterale avtaler med et tredjeland om de spørsmål

som er nevnt i artikkel 75 nr. 1 og 2, så lenge slike avtaler ikke er uforenlige med bestemmelsene i IRRD avdeling V. Dette gjelder frem til en avtale etter artikkel 75 nr. 1 med det aktuelle tredjelandet trer i kraft.

9.3.3. Anerkjennelse og gjennomføring av et tredjelands fremgangsmåte for krisehåndtering

IRRD artikkel 76, som inneholder regler for anerkjennelse og gjennomføring av et tredjelands fremgangsmåte for krisehåndtering, gjelder frem til en avtale som nevnt i artikkel 75 nr. 1 med det aktuelle tredjelandet trer i kraft. Artikkelen får også anvendelse etter at en slik avtale trådt i kraft, i den grad anerkjennelse og gjennomføring av tredjelandets krisehåndteringsfremgangsmåte ikke omfattes av avtalen.

Det følger av artikkel 76 nr. 2 at krisehåndteringsmyndigheten, med forbehold om artikkel 77, skal beslutte om den vil "anerkjenne og gjennomføre en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland som gjelder et datterforetak i EU eller en unionsfilial av et foretak eller et morforetak i et tredjeland". Beslutningen skal ta behørig hensyn til interessene i hver medlemsstat der forsikringsforetaket eller morforetaket driver virksomhet. Det skal særlig vurderes hvordan anerkjennelse og gjennomføring av en tredjelands krisehåndteringsfremgangsmåte kan påvirke øvrige deler av konsernet, forsikringstakere, realøkonomien og den finansielle stabiliteten i disse medlemsstatene.

Etter artikkel 76 nr. 3 skal medlemsstatene sikre at krisehåndteringsmyndighetene som et minimum får fullmakter som angitt i bestemmelsens bokstav (a) til (d). Dette omfatter følgende fullmakter:

- Utøve krisehåndteringsfullmakter over eiendeler i et forsikringsforetak som befinner seg i medlemsstaten eller omfattes av dens lovgivning, samt over rettigheter og forpliktelser som et forsikringsforetak i et tredjeland har, når disse regnskapsføres av foretakets filial i medlemsstaten eller når krav knyttet til disse kan gjøres gjeldende der (bokstav (a)).
- Kreve eller gjennomføre overføring av aksjer eller eierinstrumenter når disse innehas av et forsikringsforetak i EØS som er etablert i medlemsstaten (bokstav (b)).
- Anvende fullmaktene i IRRD artikkel 49, 50 eller 51 over en parts kontraktsrettigheter med et tredjelandsforetak, dersom dette er nødvendig for å gjennomføre tredjelandets krisehåndteringsprosedyre (bokstav (c)),
- Oppheve eller begrense avtalemessige rettigheter som gir adgang til å heve eller fremskynde avtaler, eller som påvirker avtalefestede rettigheter, når slike rettigheter utløses av krisehåndteringstiltak rettet mot foretak i tredjeland eller deres konsernenheter. Dette gjelder bare dersom avtalens vesentlige forpliktelser fortsatt oppfylles (betaling, levering og sikkerhetsstillelse) (bokstav (d)).

Det følger av artikkel 76 nr. 4 at krisehåndteringsmyndighetene kan, når det er nødvendig av hensyn til allmenne hensyn, krisehåndtere et morforetak som har datterforetak i et tredjeland som er forsikringsforetak, når forsikringsforetaket oppfyller vilkårene for krisehåndtering i tredjelandet. Medlemsstatene skal sørge for at krisehåndteringsmyndigheten kan benytte alle krisehåndteringsfullmakter overfor morforetaket, og at beskyttelsestiltakene i IRRD artikkel 48 får anvendelse,

Etter artikkel 76 nr. 5 skal anerkjennelse og gjennomføring av en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland ikke berøre ordinær insolvensbehandling i henhold til nasjonal rett som, dersom det er relevant, får anvendelse i samsvar med dette direktivet.

Artikkel 77 bokstav (a) til (e) gir krisehåndteringsmyndigheten rett til å nekte å anerkjenne eller gjennomføre en tredjelands krisehåndteringsprosedyre etter artikkel 76 i følgende tilfeller:

- Prosedyren vil ha negativ innvirkning på den finansielle stabiliteten i egen eller andre medlemsstater (bokstav (a)).
- Et selvstendig krisehåndteringstiltak overfor en filial av et tredjelandsforetak er nødvendig for å nå krisehåndteringsmålene (bokstav (b)).
- Kreditorer i medlemsstaten vil ikke få likebehandling sammenlignet med tilsvarende kreditorer i tredjelandet (bokstav (c)).
- Anerkjennelse vil få vesentlige finanspolitiske følger for medlemsstaten (bokstav (d)).
- Virkningene av å anerkjenne eller gjennomføre prosedyren vil være i strid med nasjonale regler (bokstav (e)).

9.3.4. Krisehåndtering av filialer i EØS av tredjelandsforetak som ikke er underlagt krisehåndtering i hjemlandet eller hvor artikkel 77 kommer til anvendelse

Det følger av IRRD artikkel 78 nr. 1 at medlemsstatene skal sørge for at krisehåndteringsmyndigheten har nødvendige fullmakter til å handle i relasjon til filialer av tredjelandsforetak som ikke er underlagt krisehåndtering i det aktuelle tredjeland, samt hvor tredjelandsforetaket er underlagt krisehåndtering i det aktuelle tredjelandet, men hvor en av situasjonene nevnt i artikkel 77 foreligger. Det følger av bestemmelsen av medlemsstatene skal sørge for at artikkel 48 om utelukkelse av visse avtalevilkår gjelder i slike tilfeller.

Artikkel 78 nr. 2 pålegger medlemsstatene å sørge for at krisehåndteringsmyndighetene kan bruke nødvendige fullmakter når dette er i offentlighetens interesse, og ett eller flere av følgende vilkår er oppfylt:

- Filialen oppfyller ikke lenger eller vil sannsynligvis ikke oppfylle de nasjonale vilkårene som er pålagt for dens tillatelse og virksomhet i den berørte medlemsstaten, og det er ingen utsikter til at noe annet tiltak iverksatt av privat sektor, en tilsynsmyndighet eller det berørte tredjelandet vil føre til at filialen oppfyller vilkårene, eller at krise forhindres innen rimelig tid (bokstav (a))
- Ifølge krisehåndteringsmyndigheten kan ikke, vil ikke, eller vil sannsynligvis ikke forsikringsforetaket i et tredjeland innfri sine forpliktelser til kreditorer i EØS eller forpliktelser som er opprettet eller bokført gjennom filialen, for eksempel betalinger til forsikringstakere eller begunstigede, når de forfaller, og krisehåndteringsmyndigheten er overbevist om at en fremgangsmåte for krisehåndtering eller insolvensbehandling i et tredjeland verken er eller vil bli innledet overfor det berørte forsikringsforetaket i et tredjeland innen rimelig tid (bokstav (b)).
- Den berørte tredjelandsmyndigheten har innledet en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland overfor forsikringsforetaket i et tredjeland, eller har underrettet krisehåndteringsmyndigheten om at den har til hensikt å innlede en slik fremgangsmåte (bokstav (c))

Det følger av artikkel 78 nr. 3 at dersom myndigheten treffer et uavhengig tiltak overfor en filial av et tredjelandsforetak, skal tiltaket bygge på krisehåndteringsmålene og være i samsvar med prinsippene i artikkel 22 og de relevante kravene for bruk av krisetiltakene i avdeling III kapittel II.

9.3.5. Samarbeid med tredjelandsmyndigheter

Artikkel 79, som gjelder samarbeid med tredjelandsmyndigheter, gjelder med mindre og inntil en internasjonal avtale som nevnt i artikkel 75 nr. 1 mellom EU og det berørte tredjelandet trer i kraft. Den får også anvendelse etter at en slik internasjonal avtale er trådt i kraft, i den utstrekning den ikke er omfattet av avtalen, jf. artikkel 79 nr. 1.

I artikkel 79 nr. 2 gis EIOPA adgang til å inngå ikke-bindende rammeavtaler med relevante tredjelandsmyndigheter. Disse rammeavtalene skal etablere prosedyrer og ordninger for informasjonsutveksling og samarbeid knyttet til blant annet:

- Utarbeiding av krisetiltaksplaner i samsvar med IRRD artikkel 9–12 og tilsvarende krav i henhold til de berørte tredjelandenes lovgivning (bokstav (a)).
- Vurdering av krisehåndterbarheten for slike forsikringsforetak og konsern i samsvar med IRRD artikkel 13 og 14 og tilsvarende krav i de berørte tredjelandenes lovgivning (bokstav (b)).
- Anvendelse av fullmakter for å håndtere eller fjerne hindringer for krisehåndtering i samsvar med IRRD artikkel 15 og 16 og tilsvarende krav i de berørte tredjelandenes lovgivning (bokstav (c)).
- Anvendelse av forebyggende tiltak i henhold til artikkel 141 i Solvens II-direktivet og tilsvarende krav i de berørte tredjelandenes lovgivning (bokstav (d)).
- Anvendelse av krisetiltak og krisehåndteringsfullmakter og tilsvarende fullmakter som kan anvendes av de berørte tredjelandsmyndighetene (bokstav (e)).

I henhold til artikkel 79 nr. 3 kan nasjonale tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter inngå bilaterale eller multilaterale samarbeidsavtaler med tredjelandsmyndigheter i tråd med EIOPAs rammeavtaler. Medlemsstatene skal melde slike avtaler til EIOPA, jf. artikkel 79 nr. 4.

9.3.6. Utveksling av fortrolige opplysninger

Ifølge IRRD artikkel 80 nr. 1 skal medlemsstatene sikre at krisehåndteringsmyndigheter, tilsynsmyndigheter og vedkommende departementer utveksler fortrolige opplysninger, herunder forebyggende gjenopprettingsplaner, med berørte tredjelandsmyndigheter bare dersom følgende vilkår er oppfylt:

- Disse tredjelandsmyndighetene er omfattet av krav om og standarder for taushetsplikt som av alle berørte myndigheter anses minst å tilsvare kravene og standardene fastsatt i IRRD artikkel 66 (bokstav (a)).
- Opplysningene er nødvendige for at berørte tredjelandsmyndigheter skal kunne utøve sine krisehåndteringsfunksjoner i henhold til nasjonal rett, som tilsvarer funksjonene som er fastsatt i dette direktivet, og som, med forbehold om bokstav (a), ikke anvendes til andre formål (bokstav (b)).

Det følger videre av artikkel 80 nr. 1 at ved anvendelse av bokstav (a) og i det omfang utvekslingen av opplysninger gjelder personopplysninger, skal håndtering og overføring av slike personopplysninger til tredjelandsmyndigheter være omfattet av gjeldende unionsrett og nasjonal lovgivning med hensyn til vern av personopplysninger.

Det fremgår av artikkel 80 nr. 2 at når fortrolige opplysninger kommer fra en annen medlemsstat, skal krisehåndteringsmyndighetene, tilsynsmyndigheter og vedkommende departementer ikke gi disse opplysningene til berørte tredjelandsmyndigheter, med mindre følgende vilkår er oppfylt:

- Vedkommende myndighet i den medlemsstaten opplysningene kommer fra, samtykker i at de gis videre.
- Opplysningene gis videre bare for de formålene som er godkjent av opprinnelsesmyndigheten.

9.4. Finanstilsynets vurderinger

9.4.1. Samarbeidsavtaler med tredjeland

Finanstilsynet tar utgangspunkt i at IRRD artikkel 75 ikke vil gjelde for EFTA-statene ved innlemmelse av IRRD i EØS-avtalen, jf. punkt 9.1.¹⁵ Artikkelen berører heller ikke privates rettigheter og plikter, men retter seg bare mot offentlige myndigheter. Finanstilsynet foreslår derfor ikke lov- eller forskriftsbestemmelser for gjennomføring av denne artikkelen i norsk rett.

9.4.2. Anerkjennelse og gjennomføring av et tredjelands fremgangsmåte for krisehåndtering

IRRD artikkel 76 gjelder anerkjennelse og gjennomføring av et tredjelands fremgangsmåte for krisehåndtering. Det er i gjeldende norsk rett ingen bestemmelser om anerkjennelse og gjennomføring av et tredjelands fremgangsmåte for krisehåndtering på forsikringsområdet. Finanstilsynet foreslår en ny bestemmelse i finansforetaksloven § 20A-42 for å gjennomføre artikkel 76 i norsk rett.

Når det gjelder artikkel 76 nr. 1, tar Finanstilsynet utgangspunkt i at denne bestemmelsen vil gjelde for EFTA-landene, men uten henvisningen til artikkel 75 nr. 1, jf. punkt 9.1. Finanstilsynet foreslår at det presiseres i finansforetaksloven ny § 20A-42 at bestemmelsen kommer til anvendelse dersom det ikke foreligger en internasjonal avtale med det aktuelle tredjelandet om gjennomføring av krisehåndtering som Norge er tilsluttet, samt etter at en eventuell slik avtale er trådt i kraft, i den grad anerkjennelse og gjennomføring av tredjelandets krisehåndteringsfremgangsmåte ikke omfattes av avtalen.

I henhold til artikkel 76 nr. 2, første ledd, skal krisehåndteringsmyndigheten, med forbehold om artikkel 77, beslutte om den vil anerkjenne og gjennomføre en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland for så vidt gjelder et forsikringsforetak i EØS-området som er datterforetak av et morforetak i et tredjeland, eller en filial i EØS-området av et forsikringsforetak i et tredjeland.

Den engelske versjonen av IRRD artikkel 76 nr. 2 kan tilsi at krisehåndteringsmyndigheten også kan beslutte å anerkjenne og gjennomføre et tredjelands fremgangsmåte for krisehåndtering for så vidt gjelder et morforetak i EØS-området som har et forsikringsforetak som datterforetak i et tredjeland. Det vises til følgende formulering i den engelske versjonen (understreket her): "*Union subsidiary undertaking or a Union branch of a third-country undertaking or a parent undertaking*" (engelsk versjon). En slik forståelse støttes også av at artikkel 76 nr. 4 inneholder en bestemmelse som gjelder krisehåndtering av morforetak i EØS-området som har forsikringsforetak som datterforetak i et tredjeland. Finanstilsynet viser imidlertid til den svenske versjonen av IRRD, hvor følgende formulering er benyttet (understreket her): "*dotterforetak inom unionen eller en unionsfilial till ett företag eller moderforetak i tredjeland*". Finanstilsynet legger derfor til grunn at IRRD artikkel 76 nr. 2 får

¹⁵ Artikkel 75 nr. 1 referer til TEUV artikkel 218, som inneholder regler om fremgangsmåten for inngåelse av avtaler som nevnt i TEUV artikkel 216. Etter sistnevnte bestemmelse kan EU på visse vilkår inngå avtale med ett eller flere tredjeland. Slike avtaler er bindende for unionens institusjoner og medlemsstater, jf. artikkel 216 nr. 2. EØS-avtalen har ikke til hensikt å regulere avtalepartenes forhold til tredjeland, og denne avtalen har ikke tilsvarende bestemmelser som TEUV artikkel 216 og 218.

anvendelse for så vidt gjelder forsikringsforetak i EØS-området som er datterforetak av morforetak i et tredjeland, samt filialer i EØS-området av forsikringsforetak i et tredjeland.

Artikkel 76 nr. 2 regulerer offentlige myndigheter og berører ikke direkte private parters rettigheter. Finanstilsynet foreslår likevel at det fastsettes i finansforetaksloven at Finanstilsynet kan anerkjenne og gjennomføre et tredjelandets fremgangsmåte for krisehåndtering for så vidt gjelder forsikringsforetak i Norge som er datterforetak av et morforetak i et tredjeland, samt for filialer her i riket av et forsikringsforetak i et tredjeland. Finanstilsynet antar at en slik bestemmelse vil bidra til å skape klarhet om prosessen når det gjelder krisehåndtering av foretak og filialer som nevnt. Det er i Norge i dag forsikringsforetak og filialer hvor dette etter omstendighetene kan bli en relevant problemstilling.

Artikkel 76 nr. 2 første ledd viser til artikkel 77, som angir situasjoner der krisehåndteringsmyndigheten kan beslutte å nekte å anerkjenne og gjennomføre en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland. De angitte situasjonene er vidt formulert, og omfatter blant annet situasjoner der en slik fremgangsmåte kan få negativ innvirkning på den finansielle stabiliteten i den medlemsstaten som krisehåndteringsmyndigheten tilhører, eller der fremgangsmåten kan få negativ innvirkning på den finansielle stabiliteten i en annen medlemsstat (bokstav a). På grunn av ordlyden i artikkel 76 nr. 2 (i engelsk versjon, "except as provided for in Article 77") antar Finanstilsynet, under noe tvil, at artikkel 77 innebærer en uttømmende regulering av tilfeller hvor krisehåndteringsmyndigheten kan beslutte å nekte å anerkjenne og gjennomføre en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland. Det vises i den forbindelse også til henvisningen til artikkel 77 i artikkel 78 nr. 1.

Det følger videre av artikkel 76 nr. 2 annet ledd, at beslutningen etter artikkel 76 nr. 1 første ledd skal ta behørig hensyn til interessene i hver medlemsstat der forsikringsforetaket eller morforetaket driver virksomhet, og at det særlig skal vurderes hvordan anerkjennelse og gjennomføring av en tredjelandets krisehåndteringsfremgangsmåte kan påvirke øvrige deler av konsernet, forsikringstakere, realøkonomien og den finansielle stabiliteten i disse medlemsstatene. Finanstilsynet forstår denne bestemmelsen slik at den angir enkelte hensyn som skal vektlegges i krisehåndteringsmyndighetens vurdering, men at den ikke innebærer en uttømmende regulering av relevante vurderingsmomenter.

Finanstilsynet foreslår at artikkel 77, gjennomføres i lovbestemmelsen i finansforetaksloven ny § 20A-42. Det foreslås også at det presiseres i bestemmelsen at Finanstilsynet i vurderingen blant annet skal ta behørig hensyn til interessene til hver medlemsstat der forsikringsforetaket eller morforetaket driver virksomhet. Finanstilsynet foreslår at definisjonen av fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland i IRRD artikkel 2 (72) også gjennomføres i lovbestemmelsen.

Etter artikkel 76 nr. 3 skal medlemsstatene sikre at krisehåndteringsmyndighetene som et minimum får fullmakter som angitt i bestemmelsens bokstav a til d. Ordlyden i bestemmelsen ("minimum") tilsier at det på nasjonalt nivå kan fastsettes ytterligere fullmakter for krisehåndteringsmyndigheten, ut over de fullmaktene som er nevnt i bokstav a til d. Finanstilsynet ser på nåværende tidspunkt ikke behov for å lovfeste ytterligere fullmakter, men foreslår at fullmaktene nevnt i artikkel 76 nr. 3 bokstav a til d gjennomføres i finansforetaksloven ny § 20A-42.

Det følger av artikkel 76 nr. 4 at krisehåndteringsmyndighetene kan, når det er nødvendig av hensyn til allmenne hensyn, foreta krisehåndtering av et morforetak som har datterforetak i et tredjeland som er forsikringsforetak, når forsikringsforetaket oppfyller vilkårene for krisehåndtering i tredjelandet. Medlemsstatene skal sørge for at krisehåndteringsmyndigheten kan benytte alle krisehåndteringsfullmakter overfor morforetaket, og at IRRD artikkel 48 får anvendelse.

På bakgrunn av definisjonen av morforetak i IRRD artikkel 2 (41), forstår Finanstilsynet bestemmelsen slik at den omfatter morforetak som oppfyller vilkårene i aksjeloven og allmennaksjeloven § 1-3 annet ledd. Artikkel 76 nr. 4 innebærer slik sett en regulering om krisehåndtering av norske foretak som ikke nødvendigvis er forsikringsforetak eller en annen type finansforetak. Finanstilsynet foreslår at denne bestemmelsen gjennomføres i finansforetaksloven ny § 20A-42.

Finanstilsynet foreslår også at det presiseres i § 20A-42 at anerkjennelse og gjennomføring av en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland ikke berører ordinære regler om insolvensbehandling for forsikringsforetak, jf. artikkel 76 nr. 5

9.4.3. Krisehåndtering av filialer i EØS av tredjelandsforetak som ikke er underlagt krisehåndtering i hjemlandet eller hvor artikkel 77 kommer til anvendelse

Det er i gjeldende norsk rett ingen bestemmelser om krisehåndtering av filialer i EØS av tredjelandsforetak som ikke er underlagt krisehåndtering i et tredjeland. Finanstilsynet foreslår at IRRD artikkel 78 gjennomføres i ny § 20A-43.

Etter IRRD artikkel 78 nr. 1 første ledd, skal medlemsstatene sikre at krisehåndteringsmyndighetene har nødvendige fullmakter til å treffe tiltak overfor en filial av et forsikringsforetak i et tredjeland som ikke er omfattet av en fremgangsmåte for krisehåndtering i tredjelandet. Det fremgår videre at det samme gjelder dersom filialen "*er omfattet av en fremgangsmåte i et tredjeland, og der en av omstendighetene nevnt i artikkel 77 foreligger.*" Under noe tvil forstår Finanstilsynet bestemmelsen slik at det i slike tilfeller må være truffet beslutning om å nekte å anerkjenne og gjennomføre tredjelandets fremgangsmåte for krisehåndtering.

Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn at det i ny § 20A-43 fastsettes at Finanstilsynet kan vedta at filial her i riket av forsikringsforetak etablert utenfor EØS, og som ikke er underlagt en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland, skal krisehåndteres eller avvikles under offentlig administrasjon her i riket når allmenne interesser tilsier dette og når vilkår som nevnt i artikkel 78 nr. 2 bokstav a – e er oppfylt. Det foreslås at det samme gjelder for filial her i riket av forsikringsforetak etablert utenfor EØS, dersom Finanstilsynet har nektet å anerkjenne og gjennomføre tredjelandets fremgangsmåte for krisehåndtering. Det er i dag to forsikringsforetak med hovedkontor i et tredjeland som har filial i Norge.

Finansforetaksloven kapittel 20-49 tredje ledd åpner for at Finansdepartementet kan sette filialer av utenlandske foretak under krisehåndtering eller avvikling under offentlig administrasjon når hensynet til finansiell stabilitet og andre hensyn som finanslovgivningen skal ivareta tilsier det. Denne bestemmelsen følger ikke av krisehåndteringsdirektivet for bank. Bakgrunnen for bestemmelsen er nærmere beskrevet i NOU 2016:23 punkt 15.8. Bestemmelsen er ikke brukt i praksis. Som nevnt i kapittel 2.1 om lovstruktur, ser Finanstilsynet betydelige fordeler ved å gjennomføre direktivene relativt likt. Finanstilsynet foreslår derfor å innta en bestemmelse tilsvarende § 20-49 tredje ledd i § 20A-43 fjerde ledd for forsikringsforetak.

9.4.4. Samarbeid med tredjelandsmyndigheter

IRRD artikkel 79 gir EIOPA adgang til å inngå ikke-bindende rammeavtaler med relevante tredjelandsmyndigheter om prosedyrer og ordninger for informasjonsutveksling og samarbeid, jf. artikkel 79 nr. 2. Nasjonale tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter skal inngå bilaterale eller multilaterale samarbeidsavtaler med tredjelandsmyndigheter i tråd med EIOPAs rammeavtaler, jf. artikkel 79 nr. 3. Artikkel 79 gjelder med mindre og inntil en internasjonal avtale som nevnt i artikkel 75 nr. 1 mellom EU og det berørte tredjelandet trer i

kraft. Den får også anvendelse etter at en slik internasjonal avtale er trådt i kraft, i den utstrekning den ikke er omfattet av avtalen, jf. artikkel 79 nr. 1. Finanstilsynet tar utgangspunkt i at artikkel 79 nr. 1 også vil gjelde for EFTA-statene, men uten henvisningen til artikkel 75 nr. 1.

Det er i gjeldende norsk rett ingen bestemmelser om samarbeid med tredjelandsmyndigheter. Finanstilsynet foreslår at bestemmelser for å gjennomføre IRRD artikkel 79 fastsettes i forskrift med hjemmel i forskriftshjemmelen som foreslås i ny § 20A-4. Det vises til at tilsvarende løsning er lagt til grunn i finansforetaksloven kapittel 20 når det gjelder BRRD artikkel 97.¹⁶

9.4.5. Utveksling av fortrolig informasjon

Etter Finanstilsynets vurdering vil IRRD artikkel 80 nr. 1 langt på vei være gjennomført med eksisterende forskrift til finanstilsynsloven § 2-7, men ikke fullt ut. Det vises eksempelvis til at det etter finanstilsynsforskriften § 4-1 ikke er et vilkår for utlevering av fortrolig informasjon at tredjelandsmyndighetene er omfattet av krav om og standarder for taushetsplikt som av alle berørte myndigheter anses minst å tilsvare kravene og standardene fastsatt i IRRD artikkel 66 (bokstav a). Det er videre Finanstilsynets vurdering at IRRD artikkel 80 nr. 2 ikke kan anses fullt ut gjennomført med eksisterende finanstilsynsforskriften § 4-2.

Finanstilsynet legger til grunn at eksisterende forskriftshjemmel i finanstilsynsloven gir hjemmel til å fastsette forskriftsbestemmelser for å gjennomføre IRRD artikkel 80 nr. 1 og 2 i norsk rett.

9.4.6. Finansforetaksloven § 5-6

Finansforetaksloven § 5-6 omfatter blant annet filialer i Norge av forsikringsforetak hjemmehørende i et tredjeland. I finansforetaksloven § 5-6 fjerde ledd står følgende:

"Kommer det utenlandske finansforetaket under insolvensbehandling i hjemstaten, eller har Finanstilsynet ellers grunn til å anta at forpliktelser inngått gjennom filialen her i riket ikke vil bli oppfylt, gjelder kapittel 21 tilsvarende."

Finanstilsynet viser til at henvisningen til kapittel 21 vil være misvisende for filialer av forsikringsforetak hjemmehørende i tredjeland. Finanstilsynet foreslår derfor nytt andre punktum i finansforetaksloven § 5-6 fjerde ledd om at for filialer av forsikringsforetak hjemmehørende utenfor EØS, gjelder bestemmelsene i finansforetaksloven § 20A-42 og § 20A-43.

¹⁶ Jf. NOU 2016:23 side 204, hvor det står følgende: "Banklovkommissjonen viser for øvrig til at dersom det oppstår behov for å fastsette nærmere regler om samarbeid mellom norske tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter og statlige og andre offentlige myndigheter utenfor EØS-området, vil dette kunne fastsettes med hjemmel i [finansforetaksloven § 20-4] annet ledd".

10. Behandling av foretak som ikke er gjenstand for krisehåndtering (nasjonale prosedyrer som sikrer ordnet uttreden fra markedet)

10.1. Gjeldende rett

Forsikringsforetak som rammes av soliditetssvikt behandles i dag etter reglene i finansforetaksloven kapittel 21. Kapitlet gjelder alle finansforetak som ikke er underlagt reglene i kapittel 20.

Håndteringen av soliditets- og solvenssvikt i forsikringssektoren er beskrevet i NOU 2018:3 kapittel 2.1. Regelverket er ikke revidert siden 2018, og for en nærmere redegjørelse av gjeldende rett vises det til denne utredningen.

10.2. Forventet EØS-rett

IRRD harmoniserer ikke behandlingen av foretak som ikke er gjenstand for krisehåndtering. Situasjonen oppstår når foretaket er eller må forventes å bli kriserammet og det ikke er rimelige utsikter til at private eller andre tiltak vil hindre at foretaket blir kriserammet, men allmenne interesser ikke tilsier at foretaket bør krisehåndteres.

IRRD forutsetter i artikkel 21 at avvikling av disse foretakene skjer ved alminnelig insolvensbehandling. Det vil si at de "*omfattes av framgangsmåter for avvikling som definert i artikkel 268 nr. 1 bokstav d) i direktiv 2009/138/EF eller andre framgangsmåter i henhold til nasjonal rett som er innledet og blir overvåket av vedkommende myndigheter som definert i artikkel 268 nr. 1 bokstav a) i direktiv 2009/138/EF, for å sikre en velordnet uttreden av markedet*". Disse prosedyrene kan, men trenger ikke, være særlig tilpasset soliditetssvikt i forsikringsforetak.

10.3. Finanstilsynets vurdering

Etter Finanstilsynets vurdering finnes det ikke tungtveiende argumenter for å gjøre vesentlige endringer i dagens ordning om bestemmelser knyttet til forsikringsforetak som ikke skal krisehåndteres.

Forsikringsforetakene har en særlig viktig posisjon i det finansielle systemet og samfunnet generelt. Dette tilsier at avvikling av forsikringsforetak fortsatt bør gjennomføres i en prosess på siden av den ordinære konkursbehandlingen i tingrettene. Dette tilfredsstillende Solvens II-direktivets krav om at den blir overvåket av tilsynsmyndigheten.

Etter finansforetaksloven § 20-13 skal Finanstilsynet i sin melding til Finansdepartementet inkludere en vurdering av om det aktuelle foretaket bør avvikles eller krisehåndteres. Det vises til kapittel 6.2.3. Finanstilsynet antar at dette er en hensiktsmessig fremgangsmåte også for mulige kriserammede forsikringsforetak.

Finanstilsynet anser også at det samme gjelder bestemmelsen om at den praktiske gjennomføringen av krisehåndteringen eller avviklingen utføres av et administrasjonsstyre oppnevnt av Finanstilsynet.

Siden mange av bestemmelsene knyttet til virkningene av Finansdepartementets vedtak, administrasjonsstyre og meldinger og notifikasjoner er de samme for krisehåndtering og avvikling under offentlig administrasjon, anses det hensiktsmessig at bestemmelsene om behandlingen av kriserammede foretak samles i ett kapittel.

En flytting av bestemmelsene om avvikling av forsikringsforetak vil medføre at det blir få gjenværende foretak som behandles av nåværende kapittel 21, men det anses likevel

hensiktsmessig å bevare særskilte regler for disse, slik at heller ikke disse foretakstypene gjøres til gjenstand for konkursbehandling i regi av tingrettene.

11. Sanksjoner og forvaltningstiltak

11.1. Gjeldende rett

11.1.1. Overtredelsesgebyr

Finansforetaksloven § 22-4 inneholder hjemler for Finanstilsynet til å ilegge et finansforetak overtredelsesgebyr ved brudd på enkelte opplistede bestemmelser i revisorloven som gjennomfører revisjonsdirektivet og -forordningen. Finansforetaksloven § 22-5 angir momenter som skal vektlegges ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmåling av overtredelsesgebyr. Finansforetaksloven inneholder ikke hjemmel for å ilegge overtredelsesgebyrer for brudd på bestemmelsene i finansforetaksloven med forskrifter.

Finanstilsynet foreslo i høringsnotat fra 19. desember 2019 om overtredelsesgebyr og ledelseskantene i finansforetaksloven mv¹⁷. (heretter omtalt som høringsnotatet fra 2019) å gjennomføre blant annet bestemmelser om overtredelsesgebyr i BRRD og kapitalkravsdirektivet (CRD) i finansforetaksloven, jf. særlig høringsnotatet punkt 2.2.2, 2.2.3 og 2.3. I høringsnotatet er det blant annet foreslått at BRRDs bestemmelser om overtredelsesgebyr gjennomføres i finansforetaksloven § 22-5 første ledd. Det er foreslått at overtredelse av reglene i finansforetaksloven § 20-5 (gjenopprettingsplan), § 20-6 (krisetiltaksplan), § 20-8 (avtaler om konsernintern støtte), 20-13 første og tredje ledd (melding om kriserammet foretak) og forskrifter til utfylling av disse bestemmelsene skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr. Forslaget er til behandling i Finansdepartementet.

11.1.2. Forbud mot å ha ledelsesfunksjoner (ledelseskantene)

Finansforetaksloven inneholder ikke bestemmelser som gir Finanstilsynet adgang til å forby en person å ha ledelsesfunksjon i kredittinstitusjoner (ledelseskantene).

Finansforetaksloven § 3-5 stiller krav om at ledelsen i et finansforetak må være egnet.

Finanstilsynet foreslo i høringsnotatet fra 2019 en ny bestemmelse i finansforetaksloven om at Finanstilsynet skal kunne forby styremedlemmer, andre tillitsvalgte, oppdragstakere og ansatte i foretak med tillatelse til å drive virksomhet etter finansforetaksloven å ha ledelsesfunksjon i foretak som må ha tillatelse til å drive virksomhet etter finansforetaksloven, dersom overtredelsen eller medvirkning til denne medfører at vedkommende må anses som uskikket. Det vises til høringsnotatet fra 2019 punkt 3. Forslaget er til behandling i Finansdepartementet.

11.1.3. Pålegg om retting og pålegg om stans av virksomhet

Dersom et finansforetak ikke overholder sine plikter etter loven, har Finanstilsynet generelle virkemidler etter finansforetaksloven, og spesielle virkemidler etter finansforetaksloven.

Finanstilsynsloven § 4-1 gir Finanstilsynet hjemmel til å gi foretak det har tilsyn med pålegg om å rette på forholdet dersom foretaket ikke har overholdt sine plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av lov, eller handlet i strid med vilkår for tillatelsen. Finanstilsynsloven § 4-2 fastsetter at dersom Finanstilsynet antar at noen som ikke har nødvendig tillatelse driver virksomhet som omfattes av finansforetaksloven § 1-2, kan Finanstilsynet gi pålegg om å stanse virksomheten.

Flere av bestemmelsene i finansforetaksloven gir Finanstilsynet hjemler til å gi finansforetak pålegg. Som eksempel nevnes bestemmelsene i finansforetaksloven § 14-13 andre og tredje ledd som inneholder regler om tilsynsmessig oppfølging, retting og pålegg. Bestemmelsen

¹⁷ <https://www.regjeringen.no/contentassets/41f4608c9a024dda871154f3e867f1a3/horingsnotat-om-gjennomforing-av-crd-6-i-norsk-rett-og-supplerende-gjennomforing-av-crd-4-og-crd-5.pdf>

gjelder forsikringsforetak. Bestemmelsene gir Finanstilsynet hjemler til å gi pålegg til et forsikringsforetak om å iverksette nødvendige rettetiltak, dersom foretaket ikke oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av bestemmelsene i finansforetaksloven kapittel 13 (Krav til virksomheten) og kapittel 14 (Kapital- og soliditetskrav).

Departementet kan i medhold av finansforetaksloven § 22-2 første ledd gi pålegg om at forhold i strid med finansforetaksloven eller bestemmelser gitt med hjemmel i loven skal opphøre. Departementet kan sette en frist for at forholdene bringes i samsvar med pålegget. Departementets myndighet etter bestemmelsen er delegert til Finanstilsynet.

I tillegg har forsikringsvirksomhetsloven flere påleggshjemler for Finanstilsynet, for eksempel hjemmel til å pålegge foretaket å benytte overskudd for å styrke premiereserven, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-15.

11.1.4. Tvangsmulkt

Departementet kan etter finansforetaksloven § 22-2 annet ledd ilegge tvangsmulkt til den som ikke etterkommer et pålegg om at forhold i strid med finansforetaksloven eller bestemmelse gitt i medhold av loven skal opphøre. Departementets myndighet etter bestemmelsen er delegert til Finanstilsynet. Tvangsmulkten kan ilegges i form av engangsmulkt eller løpende mulkt. Finanstilsynsloven § 4-3 inneholder også hjemmel til å ilegge tvangsmulkt hvis et pålegg fra Finanstilsynet med hjemmel i lov eller forskrift ikke følges.

I forvaltningsloven § 51 er det fastsatt enkelte regler knyttet til fastsettelse av tvangsmulkt. Det fremgår uttrykkelig av forarbeidene til forvaltningsloven § 51 at bestemmelsen kan fravikes i særlov, jf. Prop. 62 L (2015–2016) Endringer i forvaltningsloven mv. (administrative sanksjoner mv.) punkt 31.4.4.

Finanstilsynet foreslo i høringsnotat fra 17. januar 2025 om gjennomføring av CRD 6 i norsk rett¹⁸ (heretter høringsnotat CRD 6) enkelte endringer i bestemmelsen om tvangsmulkt i finansforetaksloven § 22-2 annet ledd. Det vises til høringsnotatet CRD 6 punkt 23, og særlig punkt 23.1.1 og punkt 23.3.2. Forslaget er til behandling i Finansdepartementet.

Forsikringsvirksomhetsloven § 9-1 annet ledd første punktum har en bestemmelse om at dersom et pålegg av tilsynet ikke blir etterkommet, kan vedkommende departement bestemme at de personer og/eller den institusjon, institusjonens morselskap eller morselskapet i det konsern institusjonen er en del av, som skal oppfylle pålegget, skal betale en daglig løpende mulkt til forholdet er rettet. Kompetansen til å ilegge tvangsmulkt etter bestemmelsen er delegert til Finanstilsynet.

11.1.5. Straff

Finansforetaksloven § 22-1 fastsetter at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer finansforetaksloven eller bestemmelse eller pålegg gitt med hjemmel i loven, kan straffes med bøter, eller under særlig skjerpene omstendigheter med fengsel i inntil ett år, dersom forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

Forsikringsvirksomhetsloven § 9-1 første ledd inneholder en tilsvarende straffebestemmelse.

11.1.6. Offentliggjøring og taushetsplikt ved vedtak om administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak

Verken finansforetaksloven eller forsikringsvirksomhetsloven har bestemmelser om plikt til å offentliggjøre vedtak om administrative sanksjoner eller andre forvaltningsvedtak.

Hovedregelen etter offentleglova § 3 er at saksdokumenter mv. er åpne for innsyn dersom annet ikke følger av lov eller forskrifter med hjemmel i lov, og at alle kan kreve innsyn i slike

¹⁸ www.regjeringen.no/contentassets/41f4608c9a024dda871154f3e867f1a3/horingsnotat-om-gjennomforing-av-crd-6-i-norsk-rett-og-supplerende-gjennomforing-av-crd-4-og-crd-5.pdf

dokumenter. Opplysninger som er underlagt taushetsplikt i lov eller i medhold av lov er unntatt fra innsyn, jf. offentleglova § 13. Finanstilsynet har taushetsplikt etter bestemmelsene i forvaltningsloven § 13 og finanstilsynsloven § 2-7. Disse bestemmelsene begrenser hvilke opplysninger Finanstilsynet kan offentliggjøre.

Finansforetaksloven § 22-7 annet ledd første punktum fastsetter at enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om opplysninger som omhandler sanksjoner og andre tiltak som knytter seg til overtredelser av regler i finansforetaksloven, eller forskrifter gitt i medhold av loven, dersom offentliggjøring av opplysninger kan skape uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade. Videre fastsetter bestemmelsen i andre punktum at forvaltningsloven § 13 og §§ 13b til 13e ikke gjelder for opplysninger som nevnt i første punktum.

Finanstilsynet foreslo i høringsnotat CRD 6 enkelte endringer i taushetspliktbestemmelsen i finansforetaksloven § 22-7 annet ledd (omnummerert til § 22-8 annet ledd), slik at taushetsplikten utvides noe for å oppfylle kravet til anonymisering i CRD ved offentliggjøring av administrative sanksjoner og forvaltningsvedtak. Det vises til høringsnotatets punkt 25.2.3.2. Forslaget er til behandling i Finansdepartementet.

11.2. Forventet EØS-rett

11.2.1. Generelt

IRRD artikkel 82 nr. 1 første ledd inneholder generelle krav til administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak. Medlemsstatene skal fastsette regler om administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak som kan anvendes ved overtredelser av nasjonale bestemmelser som gjennomfører IRRD. Medlemsstatene skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at reglene gjennomføres. Bestemmelsen åpner for at medlemsstatene kan ha strafferettslige reaksjoner for overtredelse av regelverket istedenfor administrative sanksjoner. EU-kommisjonen skal varsles dersom det ikke innføres administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak for overtredelser som kan sanksjoneres etter nasjonal strafferett, jf. IRRD artikkel 82 nr.1.

Det følger av IRRD artikkel 82 nr. 1 tredje ledd at administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak skal være effektive, forholdsmessige og avskrekkende.

Kretsen av fysiske personer som ifølge IRRD artikkel 82 nr. 2 skal kunne pålegges administrative sanksjoner og forvaltningstiltak er medlemmene av administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer, og andre fysiske personer som etter nasjonal rett er ansvarlig for overtredelsen.

Det er krisehåndteringsmyndigheten eller tilsynsmyndigheten, avhengig av overtredelsens art, som skal ha myndighet til å ilegge administrative sanksjoner og forvaltningstiltak jf. IRRD artikkel 82 nr. 3 første punktum. Det følger av bestemmelsens andre punktum at krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten skal ha myndighet til å innhente opplysninger og foreta undersøkelser som er nødvendig for at de skal kunne utøve sine respektive funksjoner. I henhold til tredje punktum skal krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten samarbeide ved bruk av administrative sanksjoner og treffe andre forvaltningstiltak, for å sikre at sanksjonen eller tiltaket gir ønsket effekt. Videre skal krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten samordne sine handlinger i forbindelse med saker på tvers av landegrensene.

IRRD artikkel 82 nr. 4 regulerer alternative måter krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten kan ilegge administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak. Alternativene i bestemmelsen er a) direkte, b) i samarbeid med andre myndigheter, c) under eget ansvar ved delegasjon til andre myndigheter og d) etter søknad til vedkommende rettsmyndighet.

IRRD artikkel 82 nr. 5 har krav til at beslutninger om administrative sanksjoner og forvaltningstiltak kan påklages.

11.2.2. Overtredelser som skal kunne sanksjoneres

I følge IRRD artikkel 83 skal som minimum følgende overtredelser av nasjonale regler som gjennomfører følgende bestemmelser i IRRD kunne sanksjoneres med administrative sanksjoner og forvaltningsmessige tiltak:

- manglende utarbeidelse eller oppdatering av forebyggende gjenopprettingsplaner, jf. artikkel 5 eller 7
- manglende fremleggelse av alle opplysninger som er nødvendige for å utarbeide krisetiltaksplaner, jf. artikkel 11
- manglende varsel til tilsynsmyndigheten ved at administrasjons-, ledelses- eller tilsynsorganet for foretaket ikke har underrettet tilsynsmyndigheten når enheten er eller sannsynligvis vil bli kriserammet.

11.2.3. Virkemidler

IRRD artikkel 82 nr. 2 regulerer hvilke virkemidler som tilsynsmyndigheten og krisehåndteringsmyndigheten minst skal ha til rådighet ved overtredelse av nasjonale regler som gjennomfører bestemmelsene listet opp i IRRD artikkel 83.

Virkemidlene som tilsynsmyndigheten og krisehåndteringsmyndigheten minst skal ha til rådighet er:

- En offentlig erklæring som angir navnet på den fysiske personen, foretaket, eller det overordnede morforetaket eller annen juridisk person som er ansvarlig for overtredelsen, og overtredelsens art.
- Hjemmel til å gi pålegg til en ansvarlig fysisk eller juridisk person om å opphøre med en handling eller avstå fra å gjenta en handling.
- Ledelseskarantene for medlemmer av administrasjons-, ledelses- eller tilsynsorganet eller øverste ledelse i foretaket, eller enhver annen fysisk person som anses som ansvarlig.
- Overtredelsesgebyr ilagt juridiske personer på opptil 10 prosent av den juridiske personens samlede årsomsetning det foregående regnskapsår. Dersom den juridiske personen er et datterforetak av et morforetak, er relevant omsetning den samlede årsomsetningen som fremgår av det overordnede morforetakets konsoliderte regnskap for foregående regnskapsår.
- Overtredelsesgebyr ilagt fysiske personer på opptil 5 000 000 euro eller mer, eller tilsvarende verdi i nasjonal valuta per 28. januar 2025.
- Overtredelsesgebyr på opptil det dobbelte beløpet av fordelen ved overtredelsen, dersom fordelen kan beregnes.

11.2.4. Offentliggjøring av administrative sanksjoner eller andre forvaltningstiltak

Etter IRRD artikkel 84 nr. 1 skal medlemsstatene sikre at krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten på sine offisielle nettstedet i det minste offentliggjør alle administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak ilagt av myndighetene for overtredelse av de nasjonale bestemmelsene som gjennomfører IRRD. Dette gjelder administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak som ikke kan påklages eller der klageadgangen er uttømt.

Offentliggjøringen skal skje uten unødig opphold etter at den som er ilagt sanksjonen eller forvaltningstiltaket er underrettet.

Offentliggjøringen skal inneholde opplysninger om typen og arten av overtredelsen og identiteten til den som ilegges en administrativ sanksjon eller et forvaltningstiltak.

Ifølge artikkel 84 nr. 2 annet ledd skal myndigheten sikre at offentliggjøring på nettstedet opprettholdes i minst fem år. Unntak gjelder for offentliggjøring av personopplysninger, som i samsvar med gjeldende personvernregler bare offentliggjøres på nettsted så lenge det er nødvendig.

Dersom medlemsstatene tillater offentliggjøring av administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak som kan påklages, skal krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten så snart som mulig offentliggjøre status på klagen og resultatet av denne på sitt offisielle nettsted.

Artikkel 84 nr. 2 første ledd har unntak fra hovedregelen om offentliggjøring i nr. 1. Dersom krisehåndteringsmyndigheten eller tilsynsmyndigheten anser at det etter en individuell vurdering vil være uforholdsmessig å offentliggjøre identiteten til den juridiske eller fysiske personen eller å offentliggjøre personopplysninger, eller dersom en offentliggjøring vil kunne medføre fare for den finansielle stabiliteten eller en pågående undersøkelse, skal myndigheten enten:

- utsette offentliggjøring så lenge det er nødvendig
- offentliggjøre i anonymisert form i samsvar med nasjonal rett, dersom dette gir tilstrekkelig vern av de aktuelle personopplysningene

Krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten kan unnlate å offentliggjøre et vedtak om å ilegge en administrativ sanksjon eller et vedtak om et forvaltningstiltak dersom myndigheten anser at en utsettelse av offentliggjøringen, eller offentliggjøring i anonymisert form, vil være utilstrekkelig for å sikre at finansmarkedenes stabilitet ikke settes i fare eller for å sikre at offentliggjøring av slike opplysninger er forholdsmessig når det gjelder tiltak som anses å være av mindre betydning.

11.2.5. Utmålingsmomenter

IRRD artikkel 86 inneholder en ikke-uttømmende oppregning av hvilke momenter som det er relevant for krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten å vurdere ved valg av administrativ sanksjon eller forvaltningstiltak og ved utmåling av overtredelsesgebyr. Oppregningen omfatter blant annet overtredelsens grovhet og varighet, graden av skyld hos overtrederen, hvilken fortjeneste som er oppnådd, tap påført tredjepart, overtrederens vilje til å samarbeide med tilsynsmyndigheten og krisehåndteringsmyndigheten, og tidligere overtredelser.

11.3. Finanstilsynets vurdering

11.3.1. Overtredelsesgebyr

Generelle vurderinger

I høringsnotatet fra 2019¹⁹ punkt 2.3.1 side 15 uttaler Finanstilsynet følgende om overtredelsesgebyr som er en administrativ sanksjon:

Med administrativ sanksjon menes her det samme som i forvaltningsloven § 43, det vil si negative reaksjoner som kan ilegges av et forvaltningsorgan, og som retter seg mot en begått overtredelse av lov, forskrift eller individuell avgjørelse, og som regnes som straff etter den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Overtredelsesgebyr er tilbakeskuende.

¹⁹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/9220f6bc38164a8786b5b3e0b96ef68c/utkast-til-horingsnotat-om-overtredelsesgebyr-og-ledelseskarantene-2266351.pdf>

Det vil si at de er en reaksjon på et begått lovbrudd. Videre har de et visst pønalt element. Administrative sanksjoner benyttes i økende grad som et alternativ til strafferettslig forfølgning på en rekke områder. Reglene i forvaltningsloven kapittel IX om administrative sanksjoner får anvendelse for saker om overtredelsesgebyr. Forvaltningsloven bygger på at hjemler for administrative sanksjoner må gis i særlovgivningen. Finanstilsynet har deretter noen generelle vurderinger av behov, hensiktsmessighet og rettsikkerhet, herunder at det er en forutsetning for å kunne ilegge overtredelsesgebyr at det ikke er å betrakte som straff i Grunnlovens forstand. Det vises til Finanstilsynets vurderinger i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.1 side 15-18 om behovet for å innføre regler om overtredelsesgebyr i flere lover på Finanstilsynets ansvarsområde.

Det er en grunnleggende forutsetning for bruk av administrative sanksjoner at det er rettssikkerhetsmessig forsvarlig, jf. Prop. 62 L (2015-2016) kapittel 7.4.6. Behovet for å kunne ilegge overtredelsesgebyr må derfor veies opp mot hensynet til rettsikkerhet og forutberegnelighet. Det vises i denne forbindelse til følgende uttalelse fra Finanstilsynet i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.1 side 18-19:

“ Finanstilsynet viser til at Grunnloven § 96 fastsetter at reaksjoner som utgjør straff bare kan ilegges ved dom, det vil si av en domstol i første instans etter en prosess initiert av staten. Straff i Grunnlovens forstand kan ikke ilegges av et forvaltningsorgan, jf. også Prop. 62 L (2015–2016) kapittel 4.1 Etter Finanstilsynets vurdering vil de foreslåtte reglene om overtredelsesgebyr ikke være straff i Grunnlovens forstand, jf. Grunnloven § 95²⁰ og § 96²¹. Selv om overtredelsesgebyr vil være en reaksjon som i tillegg til å ha en preventiv funksjon, kan oppleves som pønalt, er det overordnede formålet med administrative gebyrer på finansmarkedsområdet å bidra til å opprettholde et velordnet og effektivt marked med høy grad av tillit. Finanstilsynet viser også til at EØS-reglene klassifiserer bestemmelsene som administrative sanksjoner, i motsetning til "criminal sanctions".

Vedtak om administrative sanksjoner er enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og slike saker følger de alminnelige reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven, herunder kravet til forhåndsvarsel og begrunnelse. Vedtak om overtredelsesgebyr vil kunne påklages til departementet etter reglene om klager i forvaltningsloven. Det er også med utgangspunkt i Prop. 62 L (2015–2016) vedtatt særskilte regler i forvaltningsloven kapittel IX for saker om administrative sanksjoner, som vil gjelde for saker om overtredelsesgebyr. Blant annet er forvaltningens plikt til å orientere om vernet mot selvinkriminering lovfestet i forvaltningsloven § 48. Reglene i forvaltningsloven kapittel IX vil gjelde for saker om overtredelsesgebyr. Administrative sanksjoner anses som straff etter EMK, slik at de til enhver tid gjeldende rettssikkerhetsgarantier som følger av EMK for slike saker også vil gjelde. Videre kan vedtak om overtredelsesgebyr bringes inn for de alminnelige domstolene etter reglene i tvisteloven. Det er lovfestet i forvaltningsloven § 50 at domstolene kan prøve alle sider av saken der et vedtak om administrative sanksjoner bringes inn for domstolene, det vil si også forvaltningens skjønn. Nevnte regler vil etter Finanstilsynets vurdering bidra til å ivareta rettssikkerhetshensyn.

Reglene om overtredelsesgebyr foreslås utformet slik at det vil være opp til Finanstilsynets skjønn om overtredelsesgebyr skal ilegges i den enkelte sak, jf. at tilsynsmyndigheten kan fatte vedtak om overtredelsesgebyr. Finanstilsynet må i hvert

²⁰ I følge Grunnloven § 95 har alle rett til å få saken sin avgjort av en uavhengig og upartisk domstol innen rimelig tid.

²¹ I følge Grunnloven § 96 kan ingen straffes uten etter dom.

enkelt tilfelle vurdere etter alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper om slik sanksjon skal ilegges.

Finanstilsynet har god kjennskap om anvendelsen av det regelverket som skal sanksjoneres. Videre har Finanstilsynet erfaring med ileggelse av overtredelsesgebyr etter verdipapirhandeloven og hvitvaskingsloven. Finanstilsynet må sørge for å ha tilfredsstillende rutiner og praksis for ileggelse av administrative sanksjoner, slik at blant annet rettssikkerhetshensyn ivaretas.

Etter Finanstilsynets oppfatning er det rettssikkerhetsmessig forsvarlig å innføre regler om overtredelsesgebyr i ovennevnte lover på Finanstilsynets ansvarsområde. Behovet for regler om overtredelsesgebyr veier etter Finanstilsynets vurdering tyngre enn betenkelighetene i saken. Se også nærmere nedenfor for vurdering av hvilke konkrete handlingsnormer som bør kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr.

I IRRD artikkel 83 nr. 2 er overtredelsesgebyr ett av virkemidlene som myndighetene skal ha til rådighet. Det er i det vesentlige en tilsvarende bestemmelse om overtredelsesgebyr som virkemiddel i BRRD artikkel 111 nr. 2. Vurderingene fra høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.1 er relevante også vurderingen av om det bør foreslås adgang for Finanstilsynet til å ilegge overtredelsesgebyr som administrativ sanksjon for overtredelse av nasjonale regler som gjennomfører IRRD. Hvilke overtredelser som bør sanksjoneres med overtredelsesgebyr vurderes nedenfor.

Hvilke handlingsnormer som bør kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr

Det følger av legalitetsprinsippet at et inngrep i form av overtredelsesgebyr må ha hjemmel i lov, jf. også Grunnloven § 113. Videre må det fremgå tilstrekkelig tydelig i loven hvilke handlinger eller unnlatelser som kan føre til en sanksjon ved overtredelse, og hvilken personkrets, herunder foretak, det kan reageres mot.

Spørsmålet om hvilke overtredelser som skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr, bør i utgangspunktet vurderes ut fra hver enkelt handlingsnorm, slik at en unngår for omfattende sanksjonering, jf. Prop. 62 L (2014-2015) kapittel 7.

Videre bør et mer inngripende virkemiddel ikke brukes hvis det samme målet kan oppnås med mindre inngripende tilgjengelige virkemidler.

Etter Finanstilsynets oppfatning bør Finanstilsynet få adgang til å ilegge overtredelsesgebyr for overtredelser av de bestemmelser som ifølge IRRD som minimum skal sanksjoneres med overtredelsesgebyr, jf. gjennomgangen av forventet EØS-rett i punkt 11.2 foran. Dette er også i tråd med Finanstilsynets forslag i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.2.2 om at BRRDs bestemmelser i artikkel 111 nr. 1 om overtredelsesgebyr som virkemiddel gjennomføres i finansforetaksloven § 22-5 første ledd. Finanstilsynet har i tråd med BRRD artikkel 111 nr. 1 bokstav a til d foreslått at overtredelse av følgende regler skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr:

- bestemmelsene om gjenopprettingsplaner, jf. finansforetaksloven § 20-5
- plikt til å melde fra til tilsynsmyndighetene om avtaler om konsernintern finansiell støtte mv., jf. finansforetaksloven § 20-8
- plikt til å legge frem alle opplysninger som er nødvendige for å utarbeide krisetiltaksplaner mv., jf. finansforetaksloven § 20-6
- plikt til å melde fra til Finanstilsynet om at et foretak er eller i nær fremtid må ventes å bli kriserammert, jf. finansforetaksloven § 20-13 første og tredje ledd

Med unntak av punktet om konsernintern støtte, som ikke er et aktuelt beredskapstiltak for forsikringsforetak, er det i det vesentlige overtredelser av samme type regler som er listet opp i IRRD artikkel 83 nr. 1 som i BRRD artikkel 111 nr. 1 a), c) og d).

Som det fremgår av høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.1 som er sitert foran, er det viktig at norske tilsynsmyndigheter har de samme virkemidlene til rådighet som andre EØS-staters tilsynsmyndigheter, slik at tilsynsmessig oppfølging og sanksjonering av regelverket blir mer helhetlig i det indre markedet for finansielle tjenester. Hensynet til enhetlig regulering taler også for at det bør innføres adgang til å ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av nasjonale regler i tråd med IRRD artikkel 83 nr. 1, tilsvarende det som er foreslått i høringsnotat fra 2019 inntatt i finansforetaksloven § 22-5 annet ledd i tråd med BRRD artikkel 111 nr. 1 bokstav a), c) og d). Forslaget til finansforetaksloven ny § 22-5 er til behandling i Finansdepartementet.

Finanstilsynets foreslår på denne bakgrunn at Finanstilsynet, og i tråd med bestemmelsen i IRRD artikkel 83 nr. 1, at overtredelse av følgende bestemmelser skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr:

- bestemmelsene om forebyggende gjenopprettingsplaner, jf. forslag til finansforetaksloven ny § 20A-5
- plikt til å legge frem alle opplysninger som er nødvendige for å utarbeide krisetiltaksplaner, jf. forslag til finansforetaksloven ny § 20A-6
- plikt til å melde fra til Finanstilsynet om at et foretak er eller i nær fremtid må ventes å bli kriserammet, jf. forslag til finansforetaksloven ny § 20A-9

Finanstilsynet foreslår videre at forskrifter som utfyller de handlingsnormene som ifølge forslagene ovenfor skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr, også skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr. Finanstilsynet viser i denne forbindelse til Finanstilsynets vurdering i høringsnotatet fra 2019 fra punkt 2.3.2.7. Finanstilsynet legger de samme vurderingene til grunn når det gjelder forskrifter som utfyller handlingsrommene som ifølge forslagene ovenfor skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr.

Finanstilsynet viser til vedlagte forslag til finansforetaksloven ny § 22-5 første ledd.

Hvem skal kunne ilegges overtredelsesgebyr

Finanstilsynet foreslo i høringsnotatet fra 2019 at punkt 2.3.3 at både foretak og fysiske personer skal kunne ilegges overtredelsesgebyr. I tillegg foreslo Finanstilsynet at også medvirkning til overtredelse skal kunne medføre overtredelsesgebyr. Forslaget er til behandling i Finansdepartementet. Finanstilsynet mener at de vurderingene i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.3 om hvem som skal kunne ilegges overtredelsesgebyr også gjør seg gjeldende for hvem som skal kunne ilegges overtredelsesgebyr for overtredelser av de foran foreslåtte reglene i finansforetaksloven, det vil si overtredelse av forslag til finansforetaksloven ny §§ 20A-5, 20A-6 og 20A-9. Finanstilsynet viser til vurderinger i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.3 og til utkastet i høringsnotatet fra 2019 til finansforetaksloven ny § 22-5 som oppdatert i høringsnotat CRD 6.

Skyldkrav

I høringsnotatet for CRD 6 punkt 23.3.3 er det foreslått at for foretak skal forvaltningsloven § 46 første ledd gjelde. Det følger av forvaltningsloven § 46 først ledd første punktum at når det er fastsatt i lov at det kan ilegges administrasjon overfor et foretak, er skyldkravet uaktsomhet med mindre noe annet er bestemt. For fysiske personer er det foreslått at det bare kan ilegges overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsomme overtredelser. Det vises til Finanstilsynets vurderinger i høringsnotatet for CRD 6 punkt 23.3.3, som Finanstilsynet mener at også er dekkende for hvilke skyldkrav som skal gjelde for overtredelse av forslag til finansforetaksloven ny §§ 20A-5, 20A-6 og 20A-9.

Øvre rammer for overtredelsesgebyr

Det følger av forvaltningsloven § 44 annet ledd at overtredelsesgebyr *"kan ilegges etter faste satser eller utmåles i det enkelte tilfelle (individuell utmåling) innenfor en øvre ramme som må fastsettes i eller i medhold av lov"*.

Ifølge IRRD artikkel 83 nr. 2 første ledd bokstav d) til e) og annet ledd skal det fastsettes nærmere angitte minste maksimumsbeløp for overtredelsesgebyr. Det vises til punkt 11.2.3 foran. De minste maksimumsbeløpene for overtredelsesgebyr etter IRRD artikkel 83 nr. 2 bokstav d) til e) er i hovedsak utformet likt som den tilsvarende bestemmelsen i BRRD artikkel 111 nr. 2 bokstav d) til f). En forskjell er beregningen av den øvre rammen på fem millioner euro. For medlemsstater som ikke har euro som nasjonal valuta skal den øvre rammen være et tilsvarende beløp i nasjonal valuta per en nærmere angitt dato. Etter IRRD er datoen det er vist til 28. januar 2025, som gir et minste maksimumsbeløp som tilsvarer mellom 58 og 59 millioner norske kroner.

I høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.5 vist Finanstilsynet til at minstekravene til øvre rammer i rettsaktene utgjør høye beløp i norsk målestokk. Finanstilsynet vurderte at det ikke var grunn til å fastsette høyere øvre rammer, enn det rettsaktene åpner for det. For å unngå at reglene blir unødvendig kompliserte, foreslo Finanstilsynet en felles øvre ramme for henholdsvis juridiske og fysiske personer som ilegges overtredelsesgebyr, selv om de ulike rettsaktene har noe ulike regler på dette punktet. I høringsnotatet foreslo Finanstilsynet at det for foretak kan fastsettes et overtredelsesgebyr på inntil 50 millioner kroner, eller opptil 10 prosent av årsomsetningen dersom dette gir høyere gebyr. For fysiske personer ble det foreslått at det kan fastsettes overtredelsesgebyr på inntil 50 millioner kroner. Det ble i tillegg foreslått at overtredelsesgebyret kan fastsettes til inntil to ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, dersom dette gir høyere gebyr enn forannevnte foreslåtte utmåling. Etter Finanstilsynets oppfatning bør den øvre rammen være felles for alle overtredelser av finansforetaksloven som det kan ilegges overtredelsesgebyr for. Det vises til Finanstilsynets vurderinger i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.5 og høringsnotat CRD 6 punkt 23.3.5 og til forslag til finansforetaksloven ny § 22-5 åttende til tiende ledd. Finanstilsynet mener at det bør vurderes om den minste øvre rammen for overtredelsesgebyr bør settes til 60 millioner kroner, slik at den øvre rammen også oppfyller minstekravet i IRRD. Hvis ikke den øvre rammen for overtredelsesgebyr i finansforetaksloven heves, er det Finanstilsynets oppfatning at det må fastsettes en egen strengere øvre ramme for overtredelser av forslag til finansforetaksloven ny §§ 20A-5, 20A-6 og 20A-9, for å oppfylle IRRDs krav til minste maksimumsbeløp.

Videreføring av et parallelt strafferegime

Straffebestemmelsen i finansforetaksloven § 22-1 gjelder for overtredelser av i finansforetaksloven eller pålegg gitt med hjemmel i loven. Finanstilsynet vurderte i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.9 om det var behov for å opprettholde et parallelt strafferettslig sanksjonsspor, og eventuelt om noen av overtredelsene bør avkriminaliseres, når det ble foreslått at Finanstilsynet skal få adgang til å ilegge overtredelsesgebyr som administrativ sanksjon. Finanstilsynet mente i høringsnotatet at et parallelt straffespor bør opprettholdes i lovene der det foreslås overtredelsesgebyr. Det ble vist til at det vil kunne gi uheldige signaleffekter om overtredelsene avkriminaliseres, og at overtredelse av bestemmelsene i finanslovgivningen har stort skadepotensiale. Finanstilsynet foreslo på den bakgrunn ikke endringer i straffereglene. Finanstilsynet viser til vurderingene i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.9, som også er dekkende for overtredelse av nasjonale regler som gjennomfører IRRD.

11.3.2. Utmålingsmomenter

IRRD artikkel 86 inneholder en ikke-uttømmende oppregning av hvilke momenter som er relevante for tilsynsmyndighetene og krisehåndteringsmyndighetene ved valg av reaksjon for en overtredelse, og ved utmåling av overtredelsesgebyr og andre forvaltningstiltak.

Oppregningen er i det alt vesentlige lik den tilsvarende oppregningen i BRRD artikkel 114 a) til g). Oppregningen omfatter blant annet overtredelsens grovhet og varighet, graden av skyld hos overtrederen hvilken fortjeneste som er oppnådd, tap påført tredjepart, og overtrederens vilje til å samarbeide med myndighetene og tidligere overtredelser.

Forvaltningsloven § 44 tredje ledd inneholder en ikke-uttømmende oppregning av momenter som er relevante ved utmåling av overtredelsesgebyr overfor fysiske personer. Videre inneholder forvaltningsloven § 46 annet ledd en ikke-uttømmende oppregning av momenter som kan hensyntas ved avgjørelsen av om et foretak skal ilegges administrativ sanksjon, og ved individuell utmåling av sanksjon. Finanstilsynet vurderte i høringsnotatet fra 2019 om det var nødvendig og hensiktsmessig å ha særlige regler om forhold som er relevante ved vurderingen av hvorvidt overtredelsesgebyr skal ilegges, og ved utmålingen av slike gebyrer i finanslovgivningen, eller om bestemmelsene i forvaltningsloven er tilstrekkelig for å gjennomføre EØS-forpliktelser på dette punkt. Finanstilsynet viste til at flere av lovene på finansområdet inneholdt slike bestemmelser, og vurderte at samme løsning bør velges for de lovene som Finanstilsynet i høringsnotatet foreslo nye regler om overtredelsesgebyr i. Dette omfattet blant annet forslag til nye regler om overtredelsesgebyr i finansforetaksloven.

Finansforetaksloven § 22-5 har en liste over hvilke momenter som er relevante å ta hensyn til vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmålingen av overtredelsesgebyret. Bestemmelsen, som trådte i kraft 1. januar 2021, gjennomfører revisjonsdirektivet (direktiv 2006/43/EF) artikkel 30 b og gjelder for overtredelsesgebyr ved overtredelser av reglene om revisjonsutvalg og valg av revisor i finansforetaksloven § 22-4. Finanstilsynet vurderte i høringsnotatet for CRD 6 punkt 23.3.4 at det ikke vil være i strid med revisjonsdirektivet om finansforetaksloven bygges ut, slik at momentene som er nevnt i CRD IV, jf. CRD 6, tas inn i bestemmelsen. Finanstilsynet viste til at man da unngår å få to bestemmelser i samme lov som regulerer det samme, det vil si momenter om er relevante ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmålingen av overtredelsesgebyr. Finanstilsynet foreslo i høringsnotatet for CRD 6 en endring av finansforetaksloven § 22-6 (bestemmelsen ble samtidig foreslått flyttet fra finansforetaksloven § 22-5 til § 22-6) og samtidig ble det foreslått å tilføye de momentene som uttrykkelig er nevnt i CRD IV, jf. CRD 6 i oppregningen. I tillegg foreslo Finanstilsynet at bestemmelsen ble utvidet til ikke bare å gjelde overtredelsesgebyr, men også forvaltningstiltak som pålegges ved overtredelsen. Finanstilsynet viser til vurderingene i høringsnotatet for CRD 6 punkt 23.3.4 og forslag til endring av finansforetaksloven § 22-6 inntatt i høringsnotatet for CRD 6.

Etter Finanstilsynets oppfatningen dekkes momentene inntatt i IRRD 86 av finansforetaksloven § 22-6 slik den er foreslått endret i høringsnotatet for CRD 6. Finanstilsynet viser til at momentene i IRRD 86 ikke er uttømmende, men at myndighetene kan ta hensyn til alle relevante omstendigheter. Etter Finanstilsynets oppfatning er det derfor ikke ved gjennomføringen av IRRD i norsk rett behov for å foreslå ytterligere endringer i gjeldende finansforetaksloven § 22-5 utover de som er foreslått i høringsnotatet for CRD 6 til finansforetaksloven ny § 22-6. Forslaget er til behandling i Finansdepartementet.

11.3.3. Forbud mot å ha ledelsesfunksjon (ledelseskantene)

Det er et minstekrav etter IRRD artikkel 83 nr. 2 bokstav c) at myndighetene skal kunne pålegge ledelseskantene for overtredelse av bestemmelser oppregnet i IRRD artikkel 83 nr. 1. Kravet til ledelseskantene er i det alt vesentlige det samme som i BRRD artikkel 111 nr. 2.

Som nevnt i foran foreslo Finanstilsynet i høringsnotatet fra 2019 en ny bestemmelse i finansforetaksloven som skulle gi Finanstilsynet adgang til å pålegge styremedlemmer, andre tillitsvalgte, oppdragstakere og ansatte i finansforetak ledelseskantene. Den foreslåtte

bestemmelsen skal kunne benyttes ved alle overtredelser av finansforetaksloven og bestemmelser gitt i medhold av loven, og hvor dette medfører at vedkommende må anses uskikket. De foreslåtte bestemmelsene er følgelig ikke begrenset til bare å omfatte de overtredelsene som EØS-reglene forutsetter at minimum skal kunne medføre ledelseskarantene. De foreslåtte bestemmelsene er utformet som et forvaltningstiltak, og ikke en administrativ sanksjon. Siden forbud mot å ha ledelsesfunksjon i utkast i høringsnotatet fra 2019 til finansforetaksloven ny § 22-4 (i høringsnotatet CRD 6 foreslått som ny § 22-9) gjelder overtredelser eller medvirkning til overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av finansforetaksloven, vil en slik bestemmelse også gjelder overtredelser av bestemmelser i finansforetaksloven som gjennomfører IRRD. Personkretsen foreslått til finansforetaksloven ny § 22-4 omfatter personkretsen i IRRD artikkel 83 nr. 2 bokstav c).

Finanstilsynet viser til vurderingene i høringsnotatet fra 2019, se særlig høringsnotatet punkt 3.3, som også er dekkende for overtredelser av nasjonale regler som gjennomfører IRRD.

11.3.4. Offentliggjøring og taushetsplikt

Utgangspunktet er at forvaltningsorganer kan offentliggjøre opplysninger om saker de behandler, se også omtale av dette i Prop. 62 L (2015-2016) punkt 2. Finanstilsynet la i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.8 og høringsnotat CRD 6 punkt 25.1.3.2 til grunn at det ikke er nødvendig med lovbestemmelser som gir Finanstilsynet plikt til å offentliggjøre vedtak om administrative sanksjoner og andre tiltak ved overtredelser. En slik plikt vil følge av innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som har bestemmelser om offentliggjøring. Plikten til offentliggjøring etter IRRD artikkel 84 nr. 1 vil følge ved innlemmelse i EØS-avtalen. Finanstilsynet viser til vurderingene i høringsnotatet fra 2019 punkt 2.3.8 og punkt 25.2.3.2, som også er dekkende for vurderingen av bestemmelsen om offentliggjøring i IRRD.

IRRD artikkel 84 nr. 2 inneholder unntak fra hovedregelen om offentliggjøring i bestemmelsen nr. 1. Unntaket gjelder der offentliggjøring av juridiske eller fysiske personers identitet eller av personopplysninger etter en individuell vurdering vil være uforholdsmessig, eller dersom en slik offentliggjøring vil kunne medføre fare for den finansielle stabiliteten eller en pågående etterforskning. Da kan enten offentliggjøringen utsettes eller anonymiseres. I enkelte tilfeller kan myndigheten la være å offentliggjøre vedtaket om å ilegge en administrasjon eller vedtaket om et forvaltningstiltak. Det vises til gjennomgang av EØS-retten i punkt 11.2 foran.

I høringsnotatet til CRD 6 ble det foreslått en endring i taushetspliktbestemmelsen i finansforetaksloven § 22-7 annet ledd (omnummerert til § 22-8 annet ledd). I forslaget pålegges enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, taushetsplikt for opplysninger om sanksjoner og andre tiltak knyttet til overtredelser av finansforetaksloven eller forskrifter gitt i medhold av loven, dersom offentliggjøring er urimelige, kan skape alvorlig uro på finansmarkedene, kan skade en pågående strafferettslig etterforskning og vedkommende kjenner til det eller kan påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade.

12. Garantiordningen for skadeforsikring

12.1. Innledning

Finanstilsynet er i oppdragsbrevet særskilt bedt om å vurdere "om og hvordan den eksisterende garantiordningen skal virke sammen med IRRD."

12.2. Gjeldende rett

Garantiordning for skadeforsikring skal bidra til å sikre utbetaling av krav som følger av avtale om direkte skadeforsikring, til sikrede og skadet tredjemann. Garantiordningens formål er å forhindre eller redusere tap for privatpersoner og mindre- og mellomstore virksomheter dersom deres forsikringsforetak ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser. For mange forsikringstyper må du selv dekke en egenandel.

Finansforetaksloven kapittel 20A regulerer i dag rammene for Garantiordningens virksomhet, mens finansforetaksforskriften kapittel 20A gir ytterligere regler om blant annet hvilke forsikringsforetak som er medlem av garantiordningen, hvem som dekkes, hvilke typer forsikringskrav som er dekket samt egenregning for vise typer forsikringskrav.

Garantiordningen er et eget rettssubjekt og ledes av et styre på fem personer som oppnevnes av Finansdepartementet. Uten at det er noe krav, har tradisjonelt minst ett styremedlem blitt oppnevnt blant Finanstilsynets ansatte.

Finansforetaksforskriften § 20A-6 første ledd bestemmer at "Finanstilsynet er styresekretariat for garantiordningen". Forskriften angir ikke nærmere hva som ligger i det å være sekretariat for ordningen. Det er ikke utarbeidet noen instruks for sekretariatet, men i garantiordningens vedtekter § 8 heter det at "Styret eller styrets leder og styrets sekretær i fellesskap representerer garantiordningen".

Ordnningen er ikke-fondert og utbetalinger dekkes ex-post gjennom innkalling av bidrag fra medlemmene. Medlemmene plikter imidlertid etter finansforetaksforskriften § 20A-4 å avsette én prosent av beregningsgrunnlaget årlig inntil det maksimale ansvaret overfor garantiordningen er nådd. Denne plikten gjelder ikke filialer av forsikringsforetak med hovedsete i annen EØS-stat.

Garantiordningen yter ikke bidrag for å unngå at et forsikringsforetak kommer i vanskeligheter, og vil først bli involvert etter at et forsikringsforetak er satt under offentlig administrasjon eller tilsvarende prosedyrer i andre EØS-stater hvis problemene oppstår i et foretak med norsk filial.

12.3. Forventet EØS-rett

Som nevnt i kapittel 1.2 inneholder IRRD ingen materielle bestemmelser som regulerer forsikringsgarantiordninger, men en rekke bestemmelser anerkjenner garantiordningenes eksistens, og åpner for at disse benyttes i medlemsstatenes krisehåndteringsrammeverk. I tillegg er EU-kommisjonen pålagt å utarbeide en rapport om temaet, i samråd med EIOPA, innen 29. januar 2027.

Spørsmålet om harmonisering av forsikringsgarantiordninger har blitt diskutert i EØS-området i mange år, uten at det er kommet til enighet. Gitt de motstridende synspunktene, er det lite trolig at eventuelle regler vil innebære noe mer enn en minimumsharmonisering.

IRRD definerer en forsikringsgarantiordning som

“ en ordning som er offisielt anerkjent av en medlemsstat og finansiert gjennom bidrag fra forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller forsikringstakere, og som garanterer hel eller delvis betaling av kvalifiserte forsikringsfordringer til

berettigede forsikringstakere, forsikrede parter og begunstigede, eller som sikrer videreføring av forsikringsavtaler dersom et forsikringsforetak ikke er i stand til eller sannsynligvis ikke vil bli i stand til å oppfylle sine forpliktelser og tilsagn som følger av dets forsikringsavtaler"

Blant oppgavene IRRD nevner kan utføres av garantiordninger er å bidra med midler til gjennomføring av krisetiltak, fungere som et broforetak og brukes som administrativ overbygning for finansieringsordningen som opprettes etter artikkel 81.

12.4. Finanstilsynets vurdering

Som det fremgår av beskrivelsen av den norske Garantiordningen for skadeforsikring over, er virkeområdet relativt snevert og den institusjonelle organiseringen enkel, og i liten grad egnet for store eller vedvarende oppgaver. Garantiordningens virksomhet bygger også i stor grad på utkontraktering, særlig knyttet til skadesaksbehandlingen. Likevel går oppgaven på bekostning av Finanstilsynets ordinære oppgaver, særlig når den aktiveres i forbindelse med konkurser eller avvikling med utbetaling til skadelidte.

Finanstilsynet er tilsynsmyndighet for verdipapirforetak og fondsforvaltere i Norge. Dersom det legges opp til en forhåndsfinansiert ordning, vil det være behov for å forvalte midlene, mest sannsynlig i samarbeid med denne typen foretak. Sekretariatet vil mest sannsynlig være involvert, og dette vil kunne medføre faktiske eller oppfattede interessekonflikter.

Hvis garantiordningen skal ilegges rollen som et broforetak, vil oppnevnelsen av styret reflektere en slik oppgave. Endringene som vil komme som et ledd i gjennomføringen av et forslag om at sikrede kan saksøke garantiordningen, uavhengig av om kravet er ferdigbehandlet i forsikringsgivers hjemland kan medføre at styret blir mer involvert i ren skadesaksbehandling for å sikre søksmålsadgang i Norge for skadelidte som er forsikret i forsikringsforetak fra andre EØS-stater. Det er ikke sikkert at styremedlemmer som er egnet til et slikt styreverv er egnet til å være styremedlem i et broforetak eller omvendt.

Etter Finanstilsynets vurdering vil Garantiordningen for skadeforsikring kunne bestå etter en gjennomføring av IRRD, og fortsette å utbetale erstatning til den samme kretsen av personer som i dag er dekket av ordningen for de forsikringsforetakene hvor vilkåret om allmenn interesse ikke er oppfylt slik at foretaket skal avvikles under offentlig administrasjon og ikke tas under krisehåndtering.

Det bør også tas med i vurderingen at IRRD pålegger EU-kommisjonen å utrede spørsmålet om en minimumsharmonisering av forsikringsgarantiordninger innen 29. januar 2027. Det betyr at den norske garantiordningen uansett kan bli gjenstand for nødvendige endringer som følge av gjennomgangen. Dersom den politiske oppfølgingen av rapporten tilsier at det ikke blir noen harmonisering på EØS-nivå i overskuelig fremtid, kan den norske garantiordningen vurderes da.

Den nåværende organiseringen og forholdene nevnt over for øvrig tilsier, etter Finanstilsynets vurdering, at det er lite hensiktsmessig på det nåværende tidspunkt å pålegge garantiordningen oppgaver som nevnt i direktivet.

13. Økonomiske og administrative konsekvenser

13.1. Innledning

EØS-avtalen innebærer at Norge har en folkerettslig plikt til å gjennomføre og innta EØS-rettsakter i norsk rett når de er innlemmet i EØS-avtalen. Med mindre EØS-reglene selv åpner for det, er det ikke grunnlag for å vurdere alternative løsninger, herunder foreta avveining av nytten av regelverket opp mot kostnader slik utredningsinstruksen forutsetter. EU-kommisjonen har gjennomført en konsekvensanalyse²² av de to rettsaktene på forslagsstadiet.

13.2. Konsekvenser for norsk økonomi

En avvikling av et forsikringsforetak under offentlig administrasjon etter dagens regelverk vil mest sannsynlig medføre verdiforringelse og tap. Dette til tross for at kapitalkrav og krav til virksomheten er ment å hindre konkurs. Erfaringen viser likevel at forsikringsforetak kan gå konkurs, også i Europa. Krisehåndteringsregelverket for forsikringsforetak er ventet å dempe konsekvensene for norsk økonomi og finansiell stabilitet av soliditetskriser i foretakene.

13.3. Konsekvenser for forsikringsforetakenes kunder

Det er svært krevende å beregne sannsynligheten for, og graden av tap for forsikringsforetakenes kunder. Det er stor forskjell i forsikringskontrakter, f.eks. mellom livprodukter og skadeprodukter, og graden av tap kan tilsvarende være ulik.

Forsikrede eller andre skadelidte skal i størst mulig grad beskyttes mot tap, men de sterke begrensningene i forsikringsforetaks adgang til å ta opp gjeld, gjør at det er få kreditorer som kan ta tapet i stedet for disse. Dette forsterkes ved at en krisehåndtering forutsetter videreføring av essensielle funksjoner, og at forpliktelser knyttet leveranser av slike, i tillegg til lønn mv., prioriterte forpliktelser til skatte- og trygdemyndighetene og sikrede krav ikke skal kunne nedskrives eller konverteres.

På denne bakgrunn er det en betydelig risiko for at bruk av nedskrivnings- og konverteringstiltaket vil måtte anvendes overfor forsikringstakere og begunstigede under forsikringsavtaler. Dersom finansieringsordningen som opprettes er tilstrekkelig finansiert, vil imidlertid tap som skal erstattes som følge av NCWO-prinsippet bli dekket. Tapet som uansett ville vært lidt under en avvikling under offentlig administrasjon vil imidlertid måtte bæres av forsikringskreditorer.

Etableringen av et krisetiltaksfond for forsikringsforetak vil innebære kostnader for foretakene som i noen grad ventes å veltes over på forsikringsforetakenes kunder. Estimer viser at en full overvelting av kostnadene vil innebære at kundenes premiekostnader vil være i størrelsesorden 0,16 og 0,46 prosent høyere for henholdsvis livsforsikrings- og skadeforsikringskunder i en tiårsperiode mens fondet er under oppbygging.

13.4. Konsekvenser for forsikringsforetakenes eiere

Et hovedmål med IRRD er at verdiforringelsen og tapet som oppstår ved en soliditets- eller solvenssvikt i et forsikringsforetak skal bæres av eiere og ordinære kreditorer, og ikke av forsikrede eller skattebetalerne. I tillegg er formålet med å pålegge foretakene å utarbeide forebyggende gjenopprettingsplaner å redusere risikoen for at foretakene blir kriserammet ytterligere, utover det som følger av reglene i Solvens II-direktivet.

Etableringen av finansieringsordning for krisehåndtering av forsikringsforetak vil innebære kostnader for foretaket. Dersom disse kostnadene i sin helhet reduserer overskuddet, dvs.

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021SC0260>

ikke veltes over på foretakenes kunder, vil de gi fem prosent lavere utbyttepotensiale over en tiårsperiode mens fondet er under oppbygging. For perioden 2015-2024 ville dette i gjennomsnitt ha tilsvart henholdsvis 2,2 og 2,3 prosent av resultat før skatt for livsforsikrings- og skadeforsikringsforetakene. Dersom bidrag var betalt for 2024 ville de samlet sett utgjort om lag 371 millioner kroner for livsforsikringsforetakene og 392 millioner kroner for skadeforsikringsforetakene.

13.5. Konsekvenser for forsikringsforetakene

Forsikringsforetakene må sette seg inn i regelverket for utarbeidelse av forebyggende gjenopprettingsplaner og utarbeide disse i tråd med kravene. Forsikringsforetakene må også utvikle sine systemer for å samle og rapportere informasjonen som skal leveres i henhold til EU-kommisjonens forordninger. Foretakene må også gjennomgå driften for å identifisere hindringer for krisehåndtering, og fjerne vesentlige hindringer. Dette er erfaringsmessig en betydelig oppgave, og er ikke noe som gjøres én gang for alle.

Kostnadene knyttet til det ovennevnte vil avhenge av selskapenes nåværende systemer og evne til å gjennomføre de nødvendige endringene. Det er derfor vanskelig å anslå med noen grad av nøyaktighet hvilke kostnader som vil påføres det enkelte foretak eller bransjen som helhet.

13.6. Konsekvenser for det offentlige

Det er vanskelig å kvantifisere de samlede kostnadene for det offentlige, men det må forventes å kreve noe økte ressurser. Gjennomføringen av IRRD vil imidlertid også medføre et vesentlig løft i beredskapen knyttet til soliditets- og solvensvikt i forsikringsbransjen.

De fleste økonomiske og administrative konsekvensene vil falle på Finanstilsynet, men slik forslaget fremstår, må det også forventes noe økt belastning på Finansdepartementet. Dette gjelder både ved eventuelle tilfeller av krisehåndtering eller offentlig administrasjon og oppfølging av regelverksarbeid.

Finanstilsynet må tilføre ressurser til krisehåndteringsenheten for å ivareta oppgaver overfor forsikringsforetak. Det vil løpende bli behov for vurdering av forebyggende gjenopprettingsplaner for de største foretakene. Finanstilsynet som krisehåndteringsmyndighet vil løpende måtte utarbeide krisetiltaksplaner for de største foretakene, vurdere krisehåndterbarhet og samarbeide med andre krisehåndteringsmyndigheter i EØS-området, i hovedsak gjennom kriseutvalgene. Det kan også være aktuelt for tilsyns- og krisehåndteringsmyndighetene å delta i hverandres krise- og tilsynsutvalg. I EIOPA skal det også etableres en Resolution Committee, der lederne for krisehåndteringsmyndighetene møter. Den norske krisehåndteringsmyndigheten blir observatør i denne komitéen. Komitéen skal forberede utkast til regelverksendringer fremover, og deltagelse på teknisk nivå er nødvendig for å følge med i utviklingen av regelverk og praktiseringen av dette.

Innledningsvis må det etableres rapporteringsløsninger i tråd med EU-kommisjonens forordninger om rapportering.

Konsekvenser av forslaget om at Finanstilsynet skal kunne ilegge overtredelsesgebyr for overtredelser av nasjonale regler som gjennomfører enkelte av bestemmelsene i IRRD, kan ha en preventiv effekt og bidra til økt etterlevelse av reglene. Forslaget vil legge til rette for en mer enhetlig sanksjonering på tvers i EØS-området, slik at hensynet til likere konkurransevilkår ivaretas, og slik at risikoen for regelverksarbitrasje i det indre markedet for finansielle tjenester reduseres. Vedtak om overtredelsesgebyr vil få direkte økonomisk betydning for dem som blir ilagt gebyr, noe som er en tilsiktet effekt av forslaget.

Adgang til å ilegge overtredelsesgebyr som administrativ sanksjon stiller særlige krav til saksbehandlingen, og forventes å kreve noe økt ressursbruk i Finanstilsynet.

Finanstilsynsklagenemnda vil være klageinstans for Finanstilsynets vedtak om overtredelsesgebyr mv. Behandling av slike saker kan medføre noe økt ressursbruk for nemda.

Forslag til endringer i lov

Lov xx.xx.2026 nr. xx om endringer i finansforetaksloven mv. som gjennomfører krisehåndteringsdirektivet for forsikringsforetak (IRRD-endringsloven)

Fastsatt xx.xx.2026

I

I lov 1999-03-26-14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer

I § 8-5 (1) a. gjøres følgende endringer

Nytt punkt 4 skal lyde:

4. beløp som foretaket tilfører finansieringsordningen for krisehåndtering etter finansforetaksloven § 20A-45.

I § 8-5 (1) b. gjøres følgende endringer

Nytt punkt 3 skal lyde

4. beløp som foretaket tilfører finansieringsordningen for krisehåndtering etter finansforetaksloven § 20A-45.

II

I lov 2015-04-10-17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) gjøres følgende endringer:

I § 1-5 gjøres følgende endringer:

(9) Med kriseutvalg menes kriseutvalg som nevnt i § 20-46 og § 20A-39 og tilsvarende kollegium opprettet i andre EØS-land.

I § 5-6 fjerde ledd gjøres følgende endringer

(4) Kommer det utenlandske finansforetaket under insolvensbehandling i hjemstaten, eller har Finanstilsynet ellers grunn til å anta at forpliktelser inngått gjennom filialen her i riket ikke vil bli oppfylt, gjelder kapittel 21 tilsvarende. *Dersom det utenlandske foretaket er et forsikringsforetak, gjelder bestemmelsene i §§ 20A-42 og 20A-43.*

Kapittel 20A blir nytt kapittel 20B.

§ 20B-1 skal lyde

(1) Bestemmelsene i §§ 20B-1 til 20B-7 gjelder Garantiordningen for skadeforsikring.

Nytt Kapittel 20A skal lyde:

Kapittel 20A. Soliditets- og solvenssvikt i forsikrings- og pensjonsforetak

I. Alminnelige bestemmelser

§ 20A-1 Virkeområde

(1) Bestemmelsene i kapitlet her gjelder:

- a. forsikringsforetak
- b. holdingforetak eller annet morselskap i finanskonsern som for øvrig i hovedsak bare omfatter forsikrings- og pensjonsforetak som ikke er pensjonskasser og eierinteresser i slike foretak (forsikringskonsern)
- c. filial av forsikringsforetak som er etablert i et tredjeland, jf. § § 20A-42 og 20A-43

(2) Kapitlet fastsetter også bestemmelser og prosedyrer knyttet til essensielle tjenesteleverandører

(3) Med norsk finanskonsern menes i kapitlet her bare finanskonsern som har morselskap med hovedsete og forretningskontor her i riket. Med norsk foretak menes foretak som nevnt i første ledd bokstav a og som har hovedsete og forretningskontor her i riket.

§ 20A-2 Konkursforbud

Gjeldsforhandling eller konkurs etter konkursloven kan ikke åpnes i foretak som nevnt i § 20A-1 første ledd.

§ 20A-3 Krisehåndteringsmyndighet

(1) Krisehåndteringsmyndighet etter reglene i kapitlet her er Finanstilsynet.

(2) Finanstilsynets oppgaver og kompetanse som krisehåndteringsmyndighet etter § 20A-6, § 20A-7 og §§ 20A-10 til 20A-50, skal utøves operasjonelt atskilt fra Finanstilsynets tilsyn med foretak som nevnt i § 20A-1 første ledd.

(3) Finanstilsynet skal underrette departementet om vedtak og annen utøvelse av kompetanse som krisehåndteringsmyndighet etter første ledd. Vedtak med betydning for finansiell stabilitet skal godkjennes av departementet før de settes i verk. Hovedtrekkene i utkast til krisetiltaksplaner etter § 20A-6 for foretak hvor Finanstilsynet er konsolidert tilsynsmyndighet og det er opprettet et kriseutvalg for foretaket, skal forelegges departementet før utkastet første gang oversendes kriseutvalget.

§ 20A-4 Forholdsmessighet. Forskrifter

(1) Ved anvendelsen av reglene i kapitlet her med tilhørende forskrifter skal Finanstilsynet legge vekt på at virkningen av de enkelte bestemmelser blir tilpasset og vil stå i rimelig forhold til foretakets størrelse, kapitalforhold og eierstruktur, arten og omfanget av dets virksomhet og risikoeksponering, og i hvilken grad svekket finansiell stilling eller krise i foretaket kan få virkninger for finansiell stabilitet, markedsforhold eller økonomien for øvrig.

(2) Departementet kan i forskrift gi regler til utfylling, gjennomføring og avgrensning av bestemmelsene i kapitlet her, herunder regler til gjennomføring av første ledd. I forskriften kan det gjøres unntak fra reglene i konkursloven, tvangsfullbyrdelsesloven og tvisteloven del VII. Departementet kan i forskrift fastsette regler til gjennomføring av EØS-regler om reorganisering og avvikling av forsikringsforetak.

(3) Departementet kan i forskrift gi regler om samarbeid mellom Finanstilsynet og tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter i andre EØS-stater, herunder om anvendelsen av reglene i kapitlet her i tilfeller hvor:

- a. norsk foretak eller finanskonsern driver virksomhet gjennom datterforetak eller filial i annen EØS-stat, og
- b. utenlandsk foretak eller finanskonsern driver virksomhet gjennom datterforetak eller filial etablert her i riket.

II. Beredskap

§ 20A-5 Forebyggende gjenopprettingsplaner

(1) Et foretak skal ha en plan som angir hvilke tiltak foretaket kan sette i verk for å gjenopprette sin finansielle stilling når denne har blitt betydelig svekket. Den forebyggende gjenopprettingsplanen skal:

- a. ta høyde for ulike situasjoner med alvorlige makroøkonomiske og finansielle forstyrrelser som kan påvirke foretaket,
- b. inneholde flere modeller for bruk av tiltak for å gjenopprette foretakets finansielle stilling, og kriterier og prosedyrer som sikrer at tiltakene kan gjennomføres til riktig tid,
- c. ikke legge til grunn statlig støtte, og
- d. oppdateres hvert annet år, eller oftere hvis Finanstilsynet pålegger det, og når det har skjedd endringer i foretaket som nødvendiggjør endringer i planen.

(2) Den forebyggende gjenopprettingsplanen skal godkjennes av styret i foretaket og oversendes til Finanstilsynet. Finanstilsynet skal innen ni måneder vurdere om planen tilfredsstillende oppfyller kravene i første ledd, om planlagte tiltak vil være tilstrekkelige til å gjenopprette foretakets finansielle stilling, og om planen vil la seg gjennomføre raskt og med minst mulig skadevirkninger for kunder, andre finansforetak og den finansielle stabiliteten. Har foretaket filial med vesentlig virksomhet i annen EØS-stat, skal Finanstilsynet konsultere tilsynsmyndigheten der.

(3) Dersom Finanstilsynet finner vesentlige mangler ved den forebyggende gjenopprettingsplanen, skal Finanstilsynet kreve at foretaket oversender en revidert plan senest innen to måneder. Dersom Finanstilsynet finner at manglene ikke er tilstrekkelig avhjulpet i den reviderte planen, kan Finanstilsynet pålegge foretaket å gjøre endringer i planen. Dersom foretaket ikke oversender en revidert plan, eller den reviderte planen eller pålagte endringer i planen ikke i tilstrekkelig grad avhjelper manglene, kan Finanstilsynet kreve at foretaket innen en rimelig frist angir hvilke virksomhetsendringer det kan gjennomføre for å avhjelpe manglene. Dersom foretaket ikke angir endringer, eller Finanstilsynet finner at de angitte endringene ikke vil være tilstrekkelige, kan Finanstilsynet gi foretaket pålegg som nevnt i § 14-13 tredje ledd.

(4) Morselskap i norsk finanskonsern skal ha en gjenopprettingsplan etter første til tredje ledd som angir hvilke tiltak som kan settes i verk for å gjenopprette konsernets og de enkelte konsernforetakenes finansielle stilling. Finanstilsynet kan kreve at et norsk konsernforetak har en egen gjenopprettingsplan og, i samråd med tilsynsmyndighet i annen EØS-stat, at det samme skal gjelde konsernforetak etablert der. Finanstilsynets vurdering og oppfølging av

konsernets gjenopprettingsplan skal foretas i samråd med tilsynsutvalget for konsernet når datterforetak er etablert i annen EØS-stat..

(5) Finanstilsynet kan kreve at de enkelte foretakene skal ha oppdaterte registre over finansielle kontrakter og etablerte prosedyrer for hurtig å kunne fremlegge en oversikt over foretakets økonomiske og finansielle forhold, samt at morselskap i norsk finanskonsern skal ha oppdatert oversikt over foretakene i konsernet som omfattes av konsolidert tilsyn.

(6) Departementet kan i forskrift gi regler med nærmere krav til foretakenes forebyggende gjenopprettingsplaner.

§ 20A-6 Krisetiltaksplaner

(1) Finanstilsynet skal for foretak som det anses å være i allmennhetens interesse å krisehåndtere, eller som utfører kritiske funksjoner, utarbeide en plan for hvilke krisetiltak Finanstilsynet kan sette i verk når vilkårene for krisehåndtering av foretaket etter § 20A-10 er oppfylt. Krisetiltaksplanen skal:

- a. ta høyde for ulike situasjoner som kan påvirke foretaket, herunder at en krise rammer foretaket alene eller større deler av finanssystemet,
- b. ikke legge til grunn statlig støtte utover forsikringsgarantiordninger eller finansieringsordninger for krisehåndtering, og
- c. oppdateres minst annet hvert år og når det har skjedd endringer i foretaket som nødvendiggjør endringer i planen.

(2) Ved utarbeidelsen av krisetiltaksplanen etter første ledd skal Finanstilsynet vurdere i hvilken utstrekning foretaket kan krisehåndteres etter § 20A-10 med minst mulig skadevirkninger for kunder, andre finansforetak og den finansielle stabiliteten, og med videreføring av kritiske funksjoner, eller om foretaket i stedet bør avvikles etter § 20A-23, dersom det skulle bli kriserammet. Har foretaket vesentlig virksomhet i annen EØS-stat, skal Finanstilsynet konsultere krisehåndteringsmyndigheten der.

(3) Finanstilsynet skal sørge for at det utarbeides krisetiltaksplaner for livsforsikringsforetak som minst dekker 40 prosent av markedet for livsforsikring beregnet basert på forsikringstekniske bruttoavsetninger. Det skal også utarbeides krisetiltaksplaner for skadeforsikringsforetak som minst dekker 40 prosent av markedet for skadeforsikring beregnet basert på bruttoverdien av tegnede premier.

(4) Finanstilsynet kan kreve at foretaket skaffer til veie opplysninger som trengs ved utarbeidelsen av krisetiltaksplanen.

(5) Finanstilsynet skal ha en krisetiltaksplan i samsvar med første ledd for den samlede virksomheten i norsk finanskonsern. Finanstilsynet kan bestemme at det også skal utarbeides en krisetiltaksplan for norsk konsernforetak og, i samråd med krisehåndteringsmyndigheten i annen EØS-stat, at det samme skal gjelde konsernforetak etablert der. Finanstilsynets vurdering og oppfølging av konsernets krisetiltaksplan skal foretas i samråd med krisehåndteringsmyndigheten i annen EØS-stat når konsernet har datterforetak der.

(6) Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler om krisetiltaksplaner.

§ 20A-7 Vesentlige hindringer for krisehåndtering

(1) Dersom Finanstilsynet ved utarbeidelsen av krisetiltaksplanen etter § 20A-6 finner vesentlige hindringer for krisehåndtering, skal foretaket gis melding om dette.

(2) Foretaket skal innen fire måneder etter at det har mottatt melding som nevnt i første ledd, oversende til Finanstilsynet forslag om avhjelpende tiltak.

(3) Dersom Finanstilsynet finner at de foreslåtte tiltakene ikke er tilstrekkelige til å redusere eller fjerne hindringene, kan Finanstilsynet gi foretaket pålegg om:

- a. å gjennomgå behovet for etablering eller endring av eventuelle avtaler om konsernintern støtte, eller utarbeide tjenesteavtaler innad i konsernet eller med tredjeparter,
- b. å begrense maksimalgrenser for risikoeksponering eller enkelte typer av engasjementer,
- c. å oppfylle spesifikke eller faste informasjonskrav som er relevante for krisehåndtering,
- d. å avhende spesifikke eiendeler,
- e. å begrense eller avslutte eksisterende eller planlagt virksomhet,
- f. å begrense eller unnlate å utvikle nye eller eksisterende forretningsområder, eller salg av nye eller eksisterende produkter,
- g. å forenkle strukturen i foretaket eller konsernet for å sikre at kritiske funksjoner kan skilles ut juridisk og operasjonelt fra øvrig virksomhet for å sikre kontinuitet og digital operasjonell motstandsdyktighet,
- h. å etablere et holdingforetak,
- i. dersom foretaket er del av et blandet konsern, å etablere et eget holdingforetak for foretaket hvis dette er nødvendig for å kunne krisehåndtere foretaket uten negative virkninger for konsernets øvrige virksomhet.
- j. å endre sin gjenforsikringsstrategi

(4) Foretak som har mottatt pålegg etter tredje ledd, skal innen én måned sende Finanstilsynet en plan for retting i henhold til pålegget.

(5) Når melding etter første ledd er sendt foretaket, suspenderes plikten til å utarbeide krisetiltaksplan etter § 20A-6 frem til Finanstilsynet har godkjent foretakets forslag til avhjelpende tiltak etter annet ledd eller gitt pålegg etter tredje ledd.

(6) Har foretaket vesentlig virksomhet i annen EØS-stat, og det er opprettet kriseutvalg, skal Finanstilsynet samarbeide med de øvrige krisehåndteringsmyndighetene i kriseutvalget, konserntilsynsmyndigheten og tilsynsutvalget og EIOPA for å fjerne hindringene for krisehåndtering.

(7) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om vesentlige hindringer for krisehåndtering, herunder særlige regler for globalt systemviktige foretak.

§ 20A-8 Forenklede krav til planer

(1) Ved anvendelsen av reglene i §§ 20A-5 og 20A-6 skal kravene til forebyggende gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner tilpasses:

- a. foretakets art og dens virksomhet, aksjeeierstruktur, rettslige form, risikoprofil, størrelse og rettslige status, dets innbyrdes forbindelser med andre regulerte foretak eller med det finansielle systemet generelt samt omfanget av og kompleksiteten i dets virksomhet, og
- b. hvorvidt dets krisesituasjon og påfølgende avvikling ved ordinær insolvensbehandling forventes å få vesentlige negativ innvirkning på finansmarkedene, andre foretak, forsikringstakere, finansieringsvilkårene eller økonomien generelt.

(2) Finanstilsynet kan i samsvar med første ledd og for å begrense administrative kostnader fastsette forenklede krav til forebyggende gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner for enkeltforetak eller grupper av foretak.

III. Krisehåndtering og krisetiltak

§ 20A-9 Melding om kriserammet foretak

(1) Dersom et foretak må anta at det som følge av sin økonomiske stilling er eller må ventes i nær fremtid å bli kriserammet etter § 20A-10 annet ledd, skal foretaket gi melding om dette til Finanstilsynet.

(2) Finanstilsynet skal gi melding til departementet dersom Finanstilsynet må anta at vilkårene i § 20A-10 første ledd bokstav a og b er oppfylt. Meldingen skal inneholde en vurdering av om foretaket bør avvikles etter § 20A-23 eller om vilkåret i § 20A-10 første ledd bokstav c også er oppfylt. Kopi av meldingen skal gis til Norges Bank.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for holdingforetak eller annet morselskap i norsk finanskonsern. Finanstilsynet skal underrette konsernets tilsynsutvalg eller kriseutvalg. Tilsvarende gjelder dersom melding etter annet ledd angår et norsk foretak som inngår i konsern med morselskap i annen EØS-stat.

§ 20A-10 Vedtak om krisehåndtering

(1) Når departementet har mottatt melding fra Finanstilsynet etter § 20A-9 annet ledd, og det er utarbeidet en verdivurdering av foretakets eiendeler og forpliktelser etter § 20A-11, skal departementet treffe vedtak om å krisehåndtere et foretak som nevnt i § 20A-1, dersom:

- a. foretaket er eller må ventes å bli kriserammet, jf. annet ledd,
- b. det ikke er rimelig utsikt til at private tiltak eller tilsynsmessige tiltak kan forhindre at foretaket blir kriserammet, og
- c. allmenne interesser tilsier at foretaket bør krisehåndteres.

(2) Et foretak skal anses for å være eller ventes å bli kriserammet dersom det må antas:

- a. at foretaket er, eller forventes å komme i brudd med minstekapitalkravet, og at det ikke er noen rimelig utsikt til at etterlevelse kan gjenopprettes
- b. at vilkårene for foretakets konsesjon ikke lenger er oppfylt eller i vesentlig grad har brutt eller må forventes i nær fremtid å bryte lovfastsatte krav,
- c. at foretaket er eller må ventes i nær fremtid å bli ute av stand til å betale gjeld og andre forpliktelser ved forfall eller at verdien av foretakets eiendeler er eller må ventes i nær fremtid å bli lavere enn verdien av dets forpliktelser, eller
- d. at foretaket vil trenge statlig støtte for å kunne videreføre virksomheten

(3) Krisehåndtering av et foretak skal anses å tjene allmenne interesser når det er hensiktsmessig og nødvendig for:

- a. å beskytte de kollektive interessene til forsikringstakere, begunstigede og skadelidte,
- b. opprettholdelse av finansiell stabilitet, særlig ved å unngå smittevirkninger,
- c. å sikre videreføring av kritiske funksjoner, det vil si det vil si virksomhet, tjenester eller transaksjoner som har stor betydning for økonomien og den finansielle stabiliteten
- d. å beskytte offentlige midler ved å minimere behovet for statlige støttetiltak,

(4) Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder tilsvarende for holdingforetak eller annet morselskap i finanskonsern, jf. § 20A-9 tredje ledd. Departementet kan treffe vedtak om at slike foretak skal krisehåndteres dersom vilkårene i første ledd er oppfylt både for morselskapet og for ett eller flere datterforetak som omfattes av § 20A-1 første ledd bokstav a. Dersom vilkårene i første ledd bare er oppfylt for ett eller flere datterforetak som omfattes av § 20A-1 første ledd bokstav a, og dette må antas å innebære at finanskonsernet i sin helhet er eller må ventes i nær fremtid å bli kriserammet, kan departementet treffe vedtak om

at også morselskapet skal krisehåndteres. Treffer departementet vedtak om krisehåndtering av et morselskap, kan også øvrige finansforetak som inngår i konsernet, undergis krisehåndtering.

(5) Vedtak om krisehåndtering skal meddeles Finanstilsynet og Norges Bank. Vedtaket skal meldes til Foretaksregisteret og kunngjøres snarest mulig i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Vedtak som gjelder skadeforsikringsforetak, skal også meldes Garantiordningen for skadeforsikring.

§ 20A-11 Verdivurdering av eiendeler og forpliktelser

(1) Før det treffes vedtak etter § 20A-10, skal Finanstilsynet sørge for at det blir foretatt en forsvarlig og nøktern verdivurdering av foretakets eiendeler og forpliktelser. Verdivurderingen skal utføres av én eller flere sakkyndige som er uavhengig av foretaket og offentlige myndigheter. Verdsettingen skal danne grunnlaget for krisehåndteringsmyndighetens beslutning om:

- a. hvilke krisetiltak som er hensiktsmessig å iverksette
- b. omfanget av kansellering eller utvanning av eierinstrumenter og nedskrivning eller konvertering av usikrede forpliktelser
- c. hvilke eiendeler, forpliktelser eller eierinstrumenter som kan overføres til et broforetak og kompensasjonen som skal utbetales til foretakets eiere, dersom broforetak benyttes som tiltak
- d. hvilke eiendeler, forpliktelser, eller eierinstrumenter som kan overføres til en overtakende tredjepart og hva som utgjør forretningsmessige vilkår, dersom overføring av eierskap benyttes som tiltak

(2) Verdivurderingen skal være i samsvar med § 14-8, men skal om nødvendig justeres for å gjenspeile at forutsetningen om fortsatt drift ikke er oppfylt, eller for å hensynta de spesielle omstendighetene i forbindelse med anvendelsen av krisetiltak. Verdsettelsen skal sikre at eventuelle tap er fullt ut innregnet på tidspunktet for krisehåndtering. Kreditorer skal grupperes i samsvar med prioritetsrekkefølgen ved avvikling av foretaket under offentlig administrasjon, og det skal gis et overslag over kreditorenes og eiernes stilling ved en avvikling. Verdivurderingen skal suppleres med en oppdatert finansiell rapportering, en rapport om foretakets økonomiske stilling og, om nødvendig, en vurdering av foretakets forsikringstekniske avsetninger, utført av en uavhengig aktuarfunksjon. Ved verdivurderingen skal det ikke tas hensyn til mulig statlig støtte.

(3) Dersom det som følge av behov for en rask avklaring eller andre omstendigheter ikke er mulig å gjennomføre en fullverdig verdivurdering etter paragrafen her, kan krisehåndteringsmyndigheten foreta en foreløpig verdivurdering. En foreløpig verdivurdering skal inneholde en buffer for ytterligere tap og en passende begrunnelse for denne bufferen. En foreløpig verdivurdering skal så snart som mulig bli erstattet av en fullverdig verdivurdering. Settes nettoverdien av foretakets eiendeler og forpliktelser ved den fullverdige vurderingen høyere enn ved den foreløpige vurderingen, kan Finanstilsynet endre vedtak som er basert på den foreløpige vurderingen.

(4) Departementet kan i forskrift gi regler om verdivurderinger etter paragrafen her.

§ 20A-12 Administrasjonsstyre

(1) Etter at departementet har truffet vedtak etter § 20A-10 om å krisehåndtere foretaket, eller etter § 20A-23 om å avvikle foretaket, skal Finanstilsynet oppnevne et administrasjonsstyre. Administrasjonsstyret skal ha minst tre medlemmer med personlige varamedlemmer og skal fungere som styre for foretaket i en periode inntil ett år. Revisor oppnevnes av Finanstilsynet. Vedtaket skal meddeles til Foretaksregisteret. Bestemmelsene i § 20A-23 annet ledd gjelder tilsvarende.

(2) Administrasjonsstyret utøver den myndighet som overføres fra foretakets styrende organer til Finanstilsynet etter § 20A-13 første ledd bokstav a, likevel slik at beslutninger av vesentlig betydning for foretaket skal godkjennes av Finanstilsynet før de iverksettes. Finanstilsynet fastsetter nærmere regler om administrasjonsstyrets og revisors oppgaver og arbeid, og fastsetter deres godtgjørelse.

(3) Administrasjonsstyret skal så raskt som mulig ta stilling til og foreslå for Finanstilsynet hvilke krisetiltak som er best egnet for å oppnå formålene som nevnt i § 20A-10 tredje ledd. Administrasjonsstyret skal gjennomføre krisetiltak i samsvar med vedtak fra Finanstilsynet.

(4) Finanstilsynet kan når som helst endre eller avslutte administrasjonsstyrets oppdrag. I særlig tilfelle kan oppdraget også forlenges ut over ett år. Medlemmene av administrasjonsstyret er ikke erstatningsansvarlige for skade voldt under utførelsen av oppdraget, med mindre skade skyldes eget forsett eller grov uaktsomhet.

(5) Finanstilsynet kan, istedenfor å oppnevne et administrasjonsstyre, oppnevne et nytt ordinært styre og ny ledelse i foretaket. Finanstilsynet kan helt eller delvis beholde hele eller deler av styret og ledelse dersom det er nødvendig for å oppnå formålene som nevnt i § 20A-10 tredje ledd.

§ 20A-13 Virkninger av vedtak om krisehåndtering

(1) Når departementet har truffet vedtak om krisehåndtering etter § 20A-10, inntreer følgende virkninger:

- a. Myndigheten som tilligger foretakets styrende organer, overføres til Finanstilsynet, men styret kan likevel avgjøre saker som ikke kan utsettes inntil administrasjonsstyret er tiltrådt,
- b. Enhver person skal gi Finanstilsynet og administrasjonsstyret alle opplysninger om foretakets stilling og virksomhet
- c. Finanstilsynet kan bestemme at kreditorer med krav som er stiftet før vedtaket om krisehåndtering, ikke kan ta utlegg eller på annen måte få sikkerhet for slike krav i verdier som tilhører foretaket

(2) Finanstilsynet kan innkalle foretakets fordringshavere ved preklusivt proklama. Proklamaet kan ikke omfatte forsikringskrav eller skattekrav. Finanstilsynet fastsetter proklamafristen og kunngjøringsmåten. Fristen avbrytes ved melding av krav til Finanstilsynet.

§ 20A-14 Valg av krisetiltak

(1) Når departementet har truffet vedtak om krisehåndtering etter § 20A-10, kan Finanstilsynet treffe vedtak om bruk av følgende krisetiltak:

- a. overdragelse av hele eller deler av virksomheten til et annet foretak etter § 20A-16,
- b. overdragelse av hele eller deler av virksomheten til et broforetak etter § 20A-17,
- c. overdragelse av eiendeler og forpliktelser til et forvaltningsforetak etter § 20A-18,
- d. nedskrivning eller konvertering etter §§ 20A-19 til 20A-21
- e. Solvent avvikling etter §§ 20A-22

(2) Tiltak nevnt i første ledd kan brukes enkeltvis eller i kombinasjon, likevel slik at tiltak som nevnt i første ledd bokstav c bare kan brukes sammen med andre tiltak. Er bare en del av foretakets virksomhet overdratt til et annet foretak eller til et broforetak, skal den gjenværende virksomheten utvikles etter §§ 20A-23, med mindre gjenværende eiendeler eller forpliktelser skal overdras til et forvaltningsforetak etter § 20A-18.

(3) Ved valg av krisetiltak skal Finanstilsynet legge vekt på formålene som er nevnt i § 20A-10 tredje ledd.

(4) Vedtak om bruk av krisetiltak skal uten ugrunnet opphold meddeles departementet, administrasjonsstyret og Norges Bank.

§ 20A-15 Nærmere regler om bruk av krisetiltak

(1) Ved bruk av krisetiltak skal Finanstilsynet sørge for:

- a. at tapet bæres først av foretakets eiere
- b. at kreditorer deretter bærer tap i samsvar med prioritetsrekkefølgen ved konkurs, med mindre noe annet er fastsatt i kapitlet her,
- c. at kreditorer innenfor samme gruppe så langt det er mulig behandles likt,
- d. at ingen kreditorer blir påført større tap enn ved avvikling etter § 20A-23,
- e. at reglene i §§ 20A-16 til 20A-22 blir fulgt
- f. at representanter for de ansatte så langt det er mulig underrettes og tas med på råd

§ 20A-16 Overdragelse av virksomhet til et annet foretak

(1) Finanstilsynet kan helt eller delvis overdra foretakets virksomhet eller eiendeler og forpliktelser ved salg til et foretak med tillatelse etter § 12-1.

(2) Overdragelsen skal skje på kommersielle vilkår, i størst mulig grad i samsvar med verdivurderingen etter § 20A-11, og i henhold til de alminnelige reglene om statsstøtte. Finanstilsynet skal sørge for en hensiktsmessig markedsføring overfor mulige kjøpere, med mindre dette kan undergrave formålene som nevnt i § 20A-10 tredje ledd eller andre viktige hensyn.

(3) Dersom overdragelsen innebærer erverv av kvalifisert eierandel etter § 6-1, gjelder § 20A-21 tredje ledd tilsvarende.

§ 20A-17 Overdragelse av virksomhet til broforetak

(1) Finanstilsynet kan helt eller delvis overdra foretakets virksomhet eller eiendeler og forpliktelser til et broforetak etter paragrafen her.

(2) Verdien av overførte forpliktelser fra foretaket til broforetaket skal ikke overstige summen av verdien av overførte eiendeler fra foretaket og tilskudd fra andre kilder.

(3) Broforetaket skal være helt eller delvis eid av staten, og være etablert for:

- a. å overta virksomhet eller eiendeler og forpliktelser fra ett eller flere foretak under krisehåndtering,
- b. å oppnå krisehåndteringsmålene § 20A-10 tredje ledd, og
- c. å legge til rette for salg av overtatt virksomhet eller eiendeler og forpliktelser til private kjøpere når markedsforholdene tillater det.

(4) Finanstilsynet skal godkjenne broforetakets vedtekter, styret, godtgjørelsen til styret, styrets arbeidsoppgaver og broforetakets forretningsstrategi og risikoprofil. Finanstilsynet kan

fastsette nærmere regler for virksomheten. Broforetaket skal ha tillatelse etter reglene i kapittel 2, og være undergitt tilsyn etter finanstilsynsloven. Dersom særlige hensyn tilsier det, kan slik tillatelse gis selv om ikke alle vilkårene for tillatelse er oppfylt, forutsatt at det gis en frist for oppfyllelsen. Broforetakets virksomhet skal drives uten ansvar overfor eierne og kreditorene i foretaket som er under krisehåndtering.

(5) Finanstilsynet skal treffe vedtak om at et broforetak ikke kan fortsette sin virksomhet dersom:

- a. broforetaket blir slått sammen med et annet foretak etter §§ 12-1 til 12-7,
- b. broforetaket ikke lenger oppfyller vilkår i paragrafen her,
- c. det meste av broforetakets eiendeler og forpliktelser er overdratt til én eller flere private parter,
- d. broforetakets eiendeler er avviklet og dets forpliktelser er oppfylt.

(6) Finanstilsynet kan etter søknad fra broforetaket beslutte å overføre overdratte aksjer eller egenkapitalbevis, eiendeler og forpliktelser til en tredjepart.

(7) Når Finanstilsynet skal selge broforetaket eller dets eiendeler og forpliktelser, skal Finanstilsynet sørge for en hensiktsmessig markedsføring overfor mulige kjøpere. Salget skal skje på kommersielle vilkår og i henhold til de alminnelige reglene om statsstøtte.

(8) Dersom broforetakets virksomhet er avsluttet etter femte ledd bokstav c, skal broforetaket avvikles etter § 20A-23. Overskudd ved avviklingen skal tilfalle eierne av broforetaket

§ 20A-18 Overdragelse av eiendeler og forpliktelser til forvaltningsforetak

(1) Finanstilsynet kan beslutte at eiendeler og forpliktelser i et foretak under krisehåndtering eller i et broforetak etter § 20A-17 skal overføres til ett eller flere forvaltningsforetak etter paragrafen her.

(2) Finanstilsynet kan treffe vedtak etter første ledd dersom:

- a. avvikling av virksomheten etter § 20A-23 kan få negative virkninger for ett eller flere finansmarkeder,
- b. overdragelsen er nødvendig av hensyn til foretakets eller broforetakets virkemåte, eller
- c. overdragelsen er nødvendig for å oppnå best mulig avviklingsresultat.

(3) Finanstilsynet skal fastsette vederlaget for overdragelsen i størst mulig grad i samsvar med verdivurderingen etter § 20A-11, og i henhold til de alminnelige reglene om statsstøtte. Vederlaget kan ha negativ verdi. Vederlaget kan gis i form av gjeld utstedt av forvaltningsforetaket.

(4) Et forvaltningsforetak skal være helt eller delvis eid av staten, og være etablert for:

- a. å overta eiendeler og forpliktelser fra ett eller flere foretak under krisehåndtering, og
- b. å forvalte overtatte eiendeler med sikte på å oppnå best mulig resultat ved senere salg eller avvikling.

(5) Finanstilsynet skal godkjenne forvaltningsforetakets vedtekter, styret, godtgjørelsen til styret, styrets arbeidsoppgaver og forvaltningsforetakets forretningsstrategi og risikoprofil. Finanstilsynet kan fastsette nærmere regler for virksomheten. Forvaltningsforetakets virksomhet skal drives uten ansvar overfor eierne og kreditorene i foretaket som er under krisehåndtering

§ 20A-19 Nedskrivning og konvertering

(1) Finanstilsynet kan, når vedtak om krisehåndtering er tatt i henhold til §20A-10, beslutte at det skal gjennomføres nedskrivning og konvertering etter reglene i §§ 20A-19 til 20A-21 for å:

- a. rekapitalisere et foretak som oppfyller vilkårene for krisehåndtering som omhandlet i § 20A-10 i tilstrekkelig grad til å anvende verktøyet for solvent avvikling og at foretaket kan opprettholde sin tillatelse i henhold til § 2-12.
- b. konvertere til egenkapital eller redusere hovedstolen av fordringer, herunder forsikringsfordringer, eller gjeldsinstrumenter som overføres
 - i. til et broforetak etter § 20A-17, eller
 - ii. gjennom tiltak for virksomhetssalg eller tiltak for deling av eiendeler og gjeld etter §§ 20A-16 og 20A-18

(2) Når Finanstilsynet anvender nedskrivnings- eller konverteringstiltaket på forsikringsfordringer, kan de også omstrukturere vilkårene i de tilknyttede forsikringsavtalene for å nå krisehåndteringsmålene på en mer effektiv måte. Når Finanstilsynet gjør dette, skal de ta hensyn til innvirkningen på forsikringstakernes kollektive interesser. I de tilfeller der anvendelse av tiltaket ikke har medført endringer av vilkårene i forsikringsavtalene kan også foretaket videreføres helt eller delvis.

(3) Finanstilsynet fastsetter beløpet som kapitalinstrumenter, gjeldsinstrumenter og annen konvertibel gjeld skal nedskrives eller konverteres i tråd med formålene fastsatt i første ledd, og på grunnlag av verdivurderingen foretatt i samsvar med § 20A-11.

(4) Finanstilsynet kan anvende nedskrivnings- eller konverteringsverktøyet på alle kapital- og gjeldsinstrumenter i foretaket, enten idet foretaket opprettholder sin nåværende rettslige form, eller om nødvendig etter en endring av den rettslige formen

(5) Finanstilsynet skal sikre at nedskrivnings- eller konverteringstiltaket kan anvendes på alle kapital- og gjeldsinstrumenter, som ikke er utelukket fra dette tiltakets anvendelsesområde etter 20A-20.

(6) Ved anvendelse av nedskrivnings- eller konverteringstiltaket skal Finanstilsynet beslutte om eksisterende aksjer skal slettes, eller overføres til kreditorer hvis fordringer har blitt konvertert til egenkapital. Er nettoverdien av foretakets eiendeler og forpliktelser positiv skal det benyttes en konverteringsfaktor som medfører en betydelig utvanning av eksisterende aksjer og andre eierinstrumenter.

§ 20A-20 Konvertibel gjeld

(1) Nedskrivning og konvertering skal omfatte all gjeld som ikke inngår i foretakets ansvarlige kapital, og som ikke er:

- a. sikret gjeld,
- b. gjeld overfor kredittinstitusjoner, verdipapirforetak og forsikrings- eller gjenforsikringsforetak, unntatt overfor foretak som er del av samme gruppe, med en opprinnelig løpetid på mindre enn syv dager,
- c. gjeld forbundet med deltakelse i systemer etter betalingsystemloven, herunder gjeld til operatører eller andre deltagere, som har en gjenværende løpetid på mindre enn syv dager, samt gjeld til sentrale motparter med tillatelse eller anerkjennelse etter bestemmelser gitt i medhold av verdipapirhandelloven § 17-1,
- d. gjeld til:

- i. en arbeidstaker i forbindelse med opptjent lønn, pensjonsytelser eller annen fast godtgjøring, unntatt den variable delen av godtgjøringen som ikke er omfattet av tariffavtaler.
 - ii. en kreditor i kommersiell sektor eller handelssektoren som følge av levering til et foretak som nevnt i § 20A-1 første ledd av varer eller tjenester, for eksempel IT-tjenester, forsyningstjenester og utleie, forvaltning og vedlikehold av lokaler, som er nødvendige for å opprettholde fortsatt drift av denne enheten, eller som er nødvendige for å sikre kontinuiteten i forsikringsdekningen.
 - iii. myndighetene i form av skatt eller trygdebidrag, forutsatt at gjelden har fortrinnsrett, eller
 - iv. forsikringsgarantiordninger som følger av bidrag som skal betales i samsvar med gjeldende nasjonal rett.
- e. gjeld som følger av lovpålagt ansvarsforsikring for motorvogn i henhold til LOV-1961-02-03 om ansvar for skade som motorvogn gjer (bilansvarslova).

(2) Finanstilsynet kan fastsette at nedskrivnings- eller konverteringsverktøyet ikke skal anvendes i forbindelse med:

- a. gjeld som følger av nåværende og fremtidige forsikringsfordringer som dekkes av eiendeler i samsvar med artikkel 275 nr. 1 bokstav a) i direktiv 2009/138/EF,
- b. gjeld som følger av private helseforsikringsavtaler eller private forsikringsavtaler om langtidspleie som ytes som et alternativ til obligatorisk helse- eller langtidspleiedekning som ytes gjennom den lovfestede trygdeordningen. Utelukkelsen gjelder bare den delen av gjelden som erstatter den obligatoriske delen av den lovfestede trygdeordningen.

(3) Første ledd bokstav a og annet ledd bokstav a skal ikke være til hinder for at Finanstilsynet ved behov kan anvende nedskrivnings- eller konverteringstiltaket på en hvilken som helst del av sikret gjeld eller gjeld det er stilt sikkerhet for, som overstiger verdien av eiendelene, pantet, panteretten eller sikkerheten som gjelden er sikret gjennom, eller på en hvilken som helst del av gjelden nevnt i annet ledd bokstav a som overstiger verdien av eiendelene oppført i det særskilte registeret nevnt i artikkel 276 nr. 1 i direktiv 2009/138/EF.

(4) Finanstilsynet kan i unntakstilfeller helt eller delvis utelukke deler av gjelden fra anvendelsen av nedskrivnings- eller konverteringsfullmaktene i følgende tilfeller:

- a. når det ikke er mulig å nedskrive eller konvertere gjelden innen rimelig tid,
- b. når utelukkelsen er strengt nødvendig og rimelig for å sikre at kritiske funksjoner og hovedforretningsområder opprettholdes på en slik måte at foretaket som krisehåndteres, kan fortsette sin viktigste virksomhet og sine viktigste tjenester og transaksjoner,
- c. når utelukkelsen er strengt nødvendig og rimelig for å unngå omfattende smittevirkninger som kan medføre alvorlige forstyrrelser i finanssystemet eller økonomien,
- d. når anvendelsen av nedskrivnings- eller konverteringstiltaket på gjelden ville medføre et så stort verditap at andre kreditors tap ville bli større enn om gjelden var utelukket fra anvendelsen av nedskrivnings- eller konverteringstiltaket, eller

- e. når utelukkelsen er strengt nødvendig og forholdsmessig avpasset for å sikre at tredjeparter blir kompensert for sine personskader og skader som dekkes av forsikringsavtaler knyttet til lovpålagt ansvarsforsikring.

(5) Gjeld som har oppstått fra derivatavtale, skal omfattes av intern oppkapitalisering ved eller etter oppgjør av derivatavtalen. Finanstilsynet kan gjøre opp derivatavtaler når det er besluttet å gjennomføre en intern oppkapitalisering. Finanstilsynet har ikke plikt til å gjøre opp derivatavtaler som det er gjort unntak for etter fjerde ledd. Verdien av derivatkontrakter, herunder motregningsavtaler, fastsettes etter regler gitt i eller i medhold av § 20A-11.

§ 20A-21 Gjennomføring av nedskrivning eller konvertering

(1) Nedskrivningen eller konverteringen etter § 20A-19, skal gjennomføres for kapitalgrupper som definert i forskrift hjemlet i § 14-9 tredje ledd, slik at:

- a. kapital av gruppe 1 først reduseres i den utstrekning som trengs for å dekke foretakets tap,
- b. kapital av gruppe 2 nedskrives eller konverteres deretter til kapital av gruppe 1 i den utstrekning som trengs for å nå krisehåndteringsmålene eller så langt den rekker, og
- c. kapital av gruppe 3 nedskrives eller konverteres deretter til ren kjernekapital i den utstrekning som trengs for å nå krisehåndteringsmålene eller så langt den rekker.
- d. resten av den konvertible gjelden i samsvar med hierarkiet av fordringer ved ordinær insolvensbehandling, nedskrives eller konverteres til kapital av gruppe 1 i det omfang som er nødvendig for å nå krisehåndteringsmålene.

(2) Nye aksjer til eierne av kapitalinstrumenter som konverteres, skal uten ugrunnet opphold og med Finanstilsynets samtykke utstedes av foretaket. Finanstilsynet kan gi pålegg om utstedelse. Det kan benyttes forskjellig konverteringskurs for ulike typer av kapitalinstrumenter. Kursen skal settes slik at eierne av kapitalinstrumenter som konverteres, får rimelig erstatning for det tapet som oppstår som følge av nedskrivning eller konvertering. Bestemmelsene om utstedelse og nedskrivning av aksjer og egenkapitalbevis i aksjeloven og allmennaksjeloven og i §§ 10-9 til 10-24, med unntak av regler om registrering i Foretaksregisteret, gjelder ikke ved nedskrivning eller konvertering etter paragrafen her.

(3) Dersom vedtak om konvertering av kapitalinstrumenter innebærer erverv av kvalifisert eierandel etter § 6-1, skal stemmeretten til aksjene eller andre eierinstrumenter utøves av Finanstilsynet så lenge det ikke foreligger tillatelse etter § 6-4. Dersom det ikke gis tillatelse til ervervet, skal eierandelen avhendes innen en frist fastsatt av Finanstilsynet.

(4) Nedskrivning av kapitalinstrumenter etter første ledd er endelig, men ikke til hinder for at Finanstilsynet i medhold av § 20A-11 tredje ledd senere skriver opp instrumentene dersom nedskrivingsbehovet ble satt for høyt på grunnlag av en foreløpig verdivurdering. Forpliktelser knyttet til nedskrevne kapitalinstrumenter skal anses bortfalt, og skal ikke kompenseres på annen måte enn ved konvertering til aksjer eller andre eierinstrumenter etter første og annet ledd.

(5) Det kan ikke foretas nedskrivning eller konvertering etter paragrafen her dersom dette vil påføre eierne av kapitalinstrumentene større tap enn ved avvikling av foretaket etter § 20A-23. Ved prøving av vedtak om nedskrivning eller konvertering etter paragrafen her gjelder §§ 20A-31 fjerde ledd og 20A-37 første ledd tilsvarende.

(6) Ansvarlig kapital-poster gis lavere prioritet enn fordringer som ikke er knyttet til ansvarlig kapital-poster. For fordringer delvis knyttet til ansvarlig kapital-poster skal hele posten regnes

som ansvarlig kapital. Fordringer på foretak nevnt i § 20A-1 første ledd dekkes i følgende rekkefølge, idet fordringer nevnt under samme nummer har innbyrdes lik rett:

1. fordringer som nevnt i dekningsloven § 9-2
2. fordringer som følger av forsikringsavtale knyttet til direkte forsikring, herunder renter
3. fordringer som nevnt i dekningsloven § 9-3
4. fordringer som nevnt i dekningsloven § 9-4
5. usikret gjeld

(7) Finanstilsynet kan anvende ulike konverteringsfaktorer for ulike grupper av kapital- og gjeldsinstrumenter i samsvar med ett av eller begge følgende prinsipper:

- a. konverteringsfaktoren utgjør en egnet erstatning for den berørte kreditoren for alle tap som oppstår i forbindelse med anvendelsen av nedskrivnings- eller konverteringsverktøyet,
- b. konverteringsfaktoren for prioritert gjeld er høyere enn konverteringsfaktoren for uprioritert gjeld.

(8) Finanstilsynet skal, dersom nedskrivnings- eller konverteringstiltak anvendes, ta hensyn til at forsikringsavtaler hvis vilkår ble omstrukturert i henhold til § 20A-19 annet ledd, oppfyller de obligatoriske minstedekningsnivåene i henhold til gjeldende lov.

(9) Nedskrivning eller konvertering etter paragrafen her skal også omfatte instrumenter som er undergitt loven i annen EØS-stat, eller som eies av personer i annen EØS-stat. Dersom en krisehåndteringsmyndighet i en annen EØS-stat treffer vedtak om nedskrivning eller konvertering av kapitalinstrumenter som er undergitt norsk lov, eller som eies av kreditorer som er hjemmehørende i Norge, skal vedtaket anses gyldig her i riket. Finanstilsynet skal påse at vedtaket gjennomføres.

(10) Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder tilsvarende for holdingforetak eller annet morselskap i norsk finanskonsern dersom det er nødvendig for å unngå at konsernet blir kriserammet, og det ikke er rimelig utsikt til at dette kan forhindres av annet tiltak enn nedskrivning og konvertering etter paragrafen her. Konsernet skal anses for kriserammet dersom det ikke lenger oppfyller eller må ventes i nær fremtid å ikke oppfylle konsoliderte kapitalkrav som vil kunne utløse tiltak fra Finanstilsynet. Ansvarlig kapital i datterforetak som medregnes i ansvarlig kapital for morselskapet eller konsernet på konsolidert basis, skal ikke nedskrives eller konverteres i større grad enn instrumenter med samme prioritet utstedt av morselskapet. Har konsernet datterforetak i annen EØS-stat, skal vedtak om nedskrivning og konvertering treffes i samråd med krisehåndteringsmyndigheten der. Finanstilsynet skal underrette konsernets tilsynsutvalg eller kriseutvalg.

(11) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om nedskrivning og konvertering etter paragrafen her.

§ 20A-22 Solvent avvikling

(1) Finanstilsynet kan nekte et foretak å inngå nye forsikrings- eller gjenforsikringsavtaler og begrense foretakets virksomhet til å forvalte den eksisterende forsikringsporteføljen til denne er avviklet.

(2) Hvis foretakets tillatelse er tilbakekalt, skal foretaket oppfylle minstekapitalkravet etter § 14-11 og være under tilsyn som om foretaket fortsatt har tillatelse.

(3) Hvis nettoverdien av foretakets eiendeler og gjeld er negativ eller foretaket bryter minstekapitalkravet, skal Finanstilsynet vurdere avvikling under offentlig administrasjon eller om andre krisetiltak bør brukes.

(4) Finanstilsynet skal sikre at foretaket beholder den nødvendige kompetansen for å gjennomføre avviklingen.

(5) Finanstilsynet skal under avviklingen overvåke kontantstrømmen og kostnadene for å bevare foretakets verdi og mulighet for overdragelse. Finanstilsynet skal videre vurdere påtenkte endringer i sammensetningen av eiendeler og gjenforsikringsordninger og minst kvartalsvis kreve uavhengige gjennomgang av forsikringstekniske avsetninger og reserver.

(6) Finanstilsynet kan forby eller begrense godtgjørelse knyttet til egenkapital eller instrumenter som behandles som egenkapital. Finanstilsynet kan også begrense eller forby variabel godtgjørelse eller skjønnsmessig fastsatte pensjonsytelser.

(7) Når alle, eller så godt som alle, foretakets forpliktelser eller eiendeler er gjort opp eller solgt, skal Finanstilsynet avvikle virksomheten.

IV. Avvikling av foretak under offentlig administrasjon

§ 20A-23 Vedtak om avvikling av foretak under offentlig administrasjon

(1) Dersom vilkårene i § 20A-10 første ledd bokstav a og b er oppfylt, men allmenne interesser ikke tilsier at foretaket bør krisehåndteres, skal departementet treffe vedtak om avvikling av foretaket under offentlig administrasjon.

(2) Vedtak om avvikling under offentlig administrasjon skal meddeles Finanstilsynet og Norges Bank. Vedtaket skal meldes til Foretaksregisteret og snarest mulig kunngjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Vedtaket skal også registreres i et verdipapirregister og tinglyses hos registerføreren for tinglysning i fast eiendom. Vedtak som gjelder skadeforsikringsforetak, skal også meldes Garantiordningen for skadeforsikring.

(3) Etter at vedtak om avvikling under offentlig administrasjon er truffet, skal foretaket føye til sitt foretaksnavn: «Under offentlig administrasjon».

(4) § 20A-12 gjelder tilsvarende ved vedtak om avvikling under offentlig administrasjon.

§ 20A-24 Virkninger av vedtak om avvikling under offentlig administrasjon

(1) Når departementet har truffet vedtak om avvikling under offentlig administrasjon etter § 20A-23, inntreer følgende virkninger:

- a. foretakets tidligere organer trer ut av virksomhet, og administrasjonsstyret overtar myndigheten som ligger til disse organene, men det sist fungerende styret skal likevel avgjøre saker som ikke kan utsettes inntil administrasjonsstyret er tiltrådt,
- b. medlemmene av styret og revisor skal gi administrasjonsstyret alle opplysninger om foretakets stilling og virksomhet,
- c. foretaket kan ikke uten samtykke fra Finanstilsynet foreta utbetaling til forsikringstakere, begunstigede, skadelidte og andre kreditorer,
- d. kreditorer med krav som er stiftet før vedtaket om krisehåndtering eller avvikling under offentlig administrasjon, kan ikke ta utlegg eller på annen måte få sikkerhet for slike krav i verdier som tilhører foretaket, og
- e. dekningsloven og lov om finansiell sikkerhetsstillelse gjelder tilsvarende, med mindre annet følger av § 20A-21. Fristdagen er dagen for vedtak om krisehåndtering eller

vedtak om avvikling under offentlig administrasjon. I tilfeller som nevnt i § 20A-25 fjerde ledd er fristdagen dagen for vedtaket om krisehåndtering etter § 20A-10.

(2) Forpliktelser som er stiftet etter vedtaket, skal anses som massegjeld.

(3) Finanstilsynet kan innkalle foretakets fordringshavere ved preklusivt proklama. Proklamaet kan ikke omfatte forsikringskrav eller skattekrav. Finanstilsynet fastsetter proklamafristen og kunngjøringsmåten. Fristen avbrytes ved melding av krav til Finanstilsynet.

§ 20A-25 Gjennomføring av avvikling under offentlig administrasjon

(1) Når departementet har truffet vedtak etter § 20A-23 første ledd om at foretaket skal avvikles under offentlig administrasjon, skal administrasjonsstyret forestå avvikling av foretaket og dets virksomhet. Det samme gjelder dersom det innen ett år etter at foretaket ble vedtatt krisehåndtert etter § 20A-10, ikke er sannsynlig at virksomheten i foretaket kan bli videreført eller overført ved krisetiltak etter reglene i dette kapitlet.

(2) Avviklingsboet skal meldes til Enhetsregisteret. Oppgjør til fordringshaverne foretas etter reglene i dekningsloven, med mindre annet følger av § 20A-21. Ved booppgjøret og avviklingen gjelder reglene i konkursloven kapittel VIII følgende tilsvarende så langt de passer. Finanstilsynet treffer avgjørelser etter konkursloven, med unntak av fordringsprøvelse som foretas av tingretten.

(3) Når avviklingen er gjennomført, skal administrasjonsstyret legge frem sluttregnskap med forslag til utlodding til godkjenning av Finanstilsynet, som gir påbud om kunngjøring av utloddingen og sender melding til Foretaksregisteret om sletting av foretaket.

(4) Bestemmelsene i dette avsnittet gjelder tilsvarende ved avvikling av virksomhet som det ved krisehåndtering av et foretak ikke foreligger grunnlag for å videreføre eller overdra til et annet foretak.

V. Kontraktsinngrep og tilleggsbeføyelser

§ 20A-26 Overdragelse av eiendeler mv.

(1) Ved bruk av krisetiltak kan Finanstilsynet overdra eiendeler og rettigheter fri for andre forpliktelser som vil medføre begrensninger i erververens rettsstilling, men med unntak av sikkerhetsrettigheter som nevnt i § 20A-34. Ved overdragelse av virksomhet kan Finanstilsynet pålegge foretaket og eventuelle andre foretak i samme konsern å treffe operasjonelle tiltak på rimelige vilkår som det er behov for ved driften av virksomhet som er overtatt.

(2) Beslutninger fra krisehåndteringsmyndighet i annen EØS-stat om overdragelse av eiendeler og rettigheter som befinner seg i her i riket, eller av forpliktelser som er undergitt norsk lov, skal tillegges virkning her i riket.

(3) Finanstilsynet kan treffe de beslutninger som er nødvendige for at kontraktsmessige og andre rettigheter som foretaket har, blir overført til erververen, samt bestemme at erververen skal tre inn som kontraktspart. Finanstilsynet kan pålegge foretaket og erververen å gi hverandre informasjon og bistand i forbindelse med overdragelsen. Dette er ikke til hinder for at en ansatt avslutter arbeidsforholdet, eller at en kontraktspart utøver rettigheter etter kontraktsvilkårene som følger av foretakets handlemåte før overdragelsen.

(4) Ved bruk av krisetiltak kan Finanstilsynet oppheve eksisterende fortrinnsretter til aksjer eller egenkapitalbevis.

(5) Finanstilsynet kan ikke treffe beslutninger etter første til fjerde ledd som vil være i strid med reglene i §§ 20A-30 til 20A-36.

§ 20A-27 Forholdet til foretakets kontrakter

(1) Ved bruk av krisetiltak kan Finanstilsynet avslutte kontrakter inngått av foretaket, eller endre kontraktsvilkårene når dette er nødvendig av hensyn til gjennomføringen av krisehåndteringen og ikke vil være i strid med reglene i §§ 20A-19 til 20A-21.

(2) For kontrakter inngått av foretaket, skal tiltak etter reglene i avsnitt IV ikke regnes som tvangsfullbyrdelse etter lov om finansiell sikkerhetsstillelse § 5 eller insolvensbehandling etter lov om betalingssystemer m.v. § 4-2 dersom forpliktelsene etter kontrakten fortsatt blir oppfylt. Det samme gjelder for kontrakter inngått av et datterforetak med garanti fra morselskapet eller et annet foretak i finanskonsernet, og for kontrakter inngått av et konsernforetak med vilkår som knytter rettsvirkning til mislighold fra andre konsernforetak.

(3) Dersom forpliktelsene etter en kontrakt fortsatt blir oppfylt, kan det ikke med grunnlag i reglene i avsnitt IV gjøres gjeldende:

- a. heving og avslutning, suspensjon, endring, netting og annen motregning i kontrakt med foretaket, kontrakt inngått av et datterforetak med garanti fra et annet foretak i finanskonsernet, eller i kontrakt inngått av et konsernforetak med vilkår som knytter rettsvirkning til mislighold fra andre konsernforetak,
- b. besittelse av, kontroll over eller utøvelse av sikkerhetsrett i eiendeler som tilhører foretaket eller morselskapet i finanskonsernet, eller som tilhører et konsernforetak som har kontrakt med vilkår som knytter rettsvirkning til mislighold fra andre konsernforetak, eller
- c. krav om å innskrenke kontraktsmessige rettigheter som tilkommer foretaket eller morselskapet i finanskonsernet, eller et konsernforetak som har kontrakt med vilkår som knytter rettsvirkning til mislighold fra andre konsernforetak.

(4) Suspensjon av fordring, sikkerhetsrettighet eller hevingsrett mv. etter reglene i §§ 20A-28 eller 20A-29 utgjør ikke mislighold eller unnlatt oppfyllelse av en kontraktsforpliktelse.

(5) Bestemmelsene i paragrafen her kan ikke settes til side ved avtale.

§ 20A-28 Suspensjon av fordringer og sikkerhetsrettigheter

(1) Finanstilsynet kan gi et foretak pålegg om ikke å foreta betaling eller levering i henhold til foretakets kontrakter i tilfeller der det vurderes krisehåndtering av foretaket. Ved pålegg etter første punktum suspenderes kontraktsparters betalings- eller leveringsforpliktelser tilsvarende. Pålegget kan ikke gjelde lenger enn til midnatt ved utløpet av første virkedag etter at det er offentliggjort. Dersom det gis pålegg etter paragrafen her, kan det ikke gis tilsvarende pålegg etter annet ledd.

(2) Finanstilsynet kan gi foretak under krisehåndtering pålegg om ikke å foreta betaling eller levering i henhold til foretakets kontrakter i tidsrommet fra offentliggjøring av pålegget til midnatt ved utløpet av første virkedag etter offentligjøringen.

(3) Ved pålegg etter første og annet ledd kan Finanstilsynet samtidig gi kreditorer med sikkerhetsrett i eiendeler til foretaket, pålegg om ikke å gjøre bruk av sikkerhetsretten. Pålegget kan ikke gjelde lenger enn til midnatt ved utløpet av første virkedag etter at det er offentliggjort.

(4) Første, annet og tredje ledd gjelder ikke betaling av krav som tilkommer systemer som omfattes av lov om betalingssystemer m.v. kapittel 4, herunder operatøren og deltakerne, sentrale motparter og sentralbanker, eller sikkerhet som foretaket har stilt for slike krav.

(5) Foretak som nevnt i § 20A-1 skal påse at finansielle avtaler som er undergitt lovgivningen i en stat som ikke omfattes av EØS-avtalen, inneholder vilkår som anerkjenner Finanstilsynets adgang til å pålegge foretaket ikke å foreta betaling eller levering etter kontrakten i samsvar med paragrafen her, samt at slike pålegg ikke utgjør mislighold av avtalen. Manglende oppfyllelse av kravet etter første punktum er ikke til hinder for at kontrakten likevel omfattes av pålegg etter denne bestemmelsen.

(6) Morforetak skal påse at finansielle avtaler inngått av datterforetak som er etablert i en stat som ikke omfattes av EØS-avtalen, inneholder vilkår om at pålegg om suspensjon overfor morforetaket etter denne paragrafen ikke utløser rett til å utøve misligholdsbeføyelser etter avtalen.

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om suspensjon av fordringer og sikkerhetsretter etter paragrafen her.

§ 20A-29 Suspensjon av hevingsrett mv.

(1) Finanstilsynet kan, når det gis pålegg om suspensjon etter § 20A-28 første ledd, også gi pålegg til parter i kontrakter med foretaket om ikke å heve eller avslutte kontrakten i tilfeller der det vurderes krisehåndtering av foretaket. Pålegget gjelder fra offentliggjøring av pålegget, og kan ikke gjelde lenger enn til midnatt ved utløpet av første virkedag etter offentliggjøringen.

(2) Finanstilsynet kan gi pålegg til en part som etter kontrakt med foretaket under krisehåndtering har rett til å heve eller avslutte kontrakten, om ikke å gjøre bruk av slik rett i tidsrommet fra offentliggjøring av pålegget til midnatt ved utløpet av første virkedag etter offentliggjøringen, dersom forpliktelser etter kontrakten som gjelder betaling, levering og sikkerhetsstillelse fortsatt blir oppfylt.

(3) Pålegg etter annet ledd kan også gis til part som har kontrakt med et datterforetak av foretaket under krisehåndtering, dersom:

- a. foretaket under krisehåndtering ved garanti eller på annen måte har overtatt ansvar for forpliktelsene etter kontrakten,
- b. retten til å heve eller avslutte kontrakten er basert på insolvens eller finansielle forhold i foretaket under krisehåndtering, eller
- c. eiendeler og forpliktelser i foretaket under krisehåndtering er overdratt eller skal overdras til annet foretak, og også datterforetakets eiendeler og forpliktelser knyttet til kontrakten skal overdras til og overtas av erververen, med mindre Finanstilsynet treffer tiltak som sikrer de forpliktelsene datterforetaket har etter kontrakten.

(4) Pålegg etter første, annet og tredje ledd gjelder ikke overfor systemer som omfattes av lov om betalingssystemer m.v. kapittel 4, herunder operatøren og deltakerne, sentrale motparter og sentralbanker. Pålegg etter første, annet og tredje ledd gjelder heller ikke dersom Finanstilsynet har bekreftet at eiendelene og forpliktelsene som omfattes av kontrakten, ikke skal overdras til et annet foretak eller bli omfattet av nedskrivning eller konvertering etter §§ 20A-19 til 20A-21. Finanstilsynet kan gjøre unntak fra pålegg etter første, annet og tredje ledd.

(5) Foretak som nevnt i § 20A-1 første ledd skal påse at finansielle avtaler som er undergitt lovgivningen i en stat som ikke omfattes av EØS-avtalen, inneholder vilkår som anerkjenner Finanstilsynets adgang til å pålegge partene ikke å heve eller avslutte kontrakten etter bestemmelsene i paragrafen her, samt at slike pålegg ikke utgjør mislighold av avtalen. Manglende oppfyllelse av kravet etter første punktum er ikke til hinder for at kontrakten likevel omfattes av pålegg etter denne bestemmelsen.

(6) Morforetak skal påse at finansielle avtaler inngått av datterforetak etablert i stat som ikke omfattes av EØS-avtalen, inneholder vilkår om at pålegg om suspensjon overfor

morforetaket etter denne paragrafen ikke utløser rett til å utøve misligholdsbeføyelser etter avtalen.

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om suspensjon av hevingsrett mv. etter paragrafen her.

VI. Vern for eiere, kreditorer og motparter

§ 20A-30 Tapsgrenser for eiere og kreditorer i foretak under krisehåndtering

(1) Finanstilsynet skal ikke bruke krisetiltak på en måte som medfører at bare en del av foretakets eiendeler, rettigheter og forpliktelser blir overført til et annet foretak, herunder et broforetak, dersom tiltaket innebærer at kreditorer og aksjeeiere med rettigheter som ikke er omfattet av overføringen, ikke vil oppnå en dekning av sine krav som minst tilsvarer den dekning de ville ha oppnådd ved en avvikling av foretaket etter § 20A-23 på tidspunktet for vedtak etter § 20A-10 om at foretaket skal krisehåndteres.

(2) Finanstilsynet skal ikke gjennomføre nedskrivning og konvertering etter §§ 20A-19 til 20A-21, dersom dette vil påføre eiere og kreditorer et større tap enn ved en avvikling av foretaket etter § 20A-23 på tidspunktet for vedtak etter § 20A-10 om at foretaket skal krisehåndteres.

§ 20A-31 Etterkontroll og ny verdivurdering

(1) Etter at Finanstilsynet har gjennomført krisetiltak, skal Finanstilsynet sørge for at en sakkyndig person som er uavhengig av foretaket og offentlige myndigheter, foretar en ny verdivurdering som er uavhengig av de verdivurderinger som er utført etter § 20A-11, og som kan gi grunnlag for å bedømme om foretakets eiere og kreditorer ville ha kommet bedre ut ved en avvikling av foretaket etter § 20A-23 på tidspunktet for vedtak etter § 20A-10 om at foretaket skal krisehåndteres.

(2) En verdivurdering etter første ledd skal klarlegge:

- a. hvilket resultat eiere, forsikringstakere, begunstigede, skadelidte og andre kreditorer ville ha oppnådd dersom foretaket var blitt avvirket på tidspunktet for vedtak om krisehåndtering, og uten at krisetiltak var blitt satt i verk,
- b. hvilket resultat eiere og kreditorer faktisk oppnådde ved krisehåndteringen av foretaket, når det sees bort fra eventuell statlig støtte, og
- c. i hvilken utstrekning det er forskjell mellom resultatene etter bokstav a og b.

(3) Dersom det fremgår av verdivurderingen at eiere og kreditorer er påført større tap ved krisehåndteringen av foretaket enn det tap som ville ha oppstått ved en avvikling av foretaket, skal Finanstilsynet utbetale differansen med midler fra Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak.

(4) Verdivurderinger etter første til tredje ledd kan overprøves etter reglene om klage eller søksmål i § 20A-37.

(5) Departementet kan gi forskrift om verdivurderinger etter paragrafen her.

§ 20A-32 Vern for motparter

(1) Reglene i denne paragrafen gjelder dersom Finanstilsynet:

- a. med hjemmel i §§ 20A-16 til 20A-18 skal overdra en del av foretakets eiendeler, rettigheter og forpliktelser fra foretaket til et annet foretak, eller fra et broforetak eller forvaltningsforetak til et annet foretak, eller
- b. med hjemmel i § 20A-27 første ledd skal treffe vedtak om å bringe til opphør en kontrakt inngått av foretaket, endre kontraktsvilkårene, eller bestemme at erververen skal tre inn som part i kontrakten.

(2) I tilfeller som omfattes av første ledd skal følgende ordninger og motparter ha vern etter bestemmelsene i §§ 20A-33 til 20A-36 med de unntak som følger av bestemmelsene i §§ 20A-27 til 20A-29:

- a. sikkerhetsrettigheter knyttet til enkelte eller grupper av rettigheter eller eiendeler som omfattes av overdragelsen,
- b. finansiell sikkerhetsstillelse som dekker forpliktelser oppstått ved overdragelse av eiendomsrett til eiendeler fra den som stiller sikkerheten, og til den som erverver sikkerhetsretten, og medfører plikt for erververen til å overdra eiendeler når forpliktelsene oppfylles,
- c. motregningsordninger hvor to eller flere fordringer mellom foretaket og en motpart kan avregnes mot hverandre,
- d. nettingordninger, herunder etter avtale som nevnt i lov om finansiell sikkerhetsstillelse § 6 og betalingssystemloven § 4-2,
- e. forsikringsavtaler med investeringsvalg eller andre øremerkede porteføljer
- f. strukturerte finansielle ordninger, herunder verdipapiriserings- og derivatavtaler og finansielle sikringsinstrumenter.

§ 20A-33 Sikrings- motregnings og nettingordninger

(1) Finanstilsynet kan ikke treffe tiltak som omfattes av § 20A-32 første ledd som innebærer at bare en del av de rettigheter og forpliktelser som er sikret under en ordning som nevnt i § 20A-32 annet ledd bokstavene b, c eller d, blir overdratt til et annet foretak eller blir endret eller bragt til opphør. Parter som omfattes av slike ordninger, skal fortsatt ha adgang til å foreta oppgjør ved motregning eller netting av fordringer i samsvar med de vilkår som er fastsatt for ordningen.

§ 20A-34 Sikkerhetsrettigheter

(1) Finanstilsynet kan ikke med virkning for forpliktelser med tilknyttede sikkerhetsrettigheter som omfattes av § 20A-32 annet ledd bokstav a, gjennomføre:

- a. overdragelse av eiendel som er stilt som sikkerhet, med mindre forpliktelsen også blir overdratt,
- b. overdragelse av forpliktelsen, med mindre tilknyttet sikkerhet også blir overdratt,
- c. overdragelse av retten til å utnytte sikkerhetsrettigheten, med mindre den sikrede forpliktelsen også blir overdratt, eller
- d. endring eller opphør av sikkerhetsrettigheten etter § 20A-27 første ledd dersom virkningen er at forpliktelsen ikke lenger er sikret.

§ 20A-35 Strukturerte finansielle ordninger andre øremerkede porteføljer

(1) Finanstilsynet kan ikke med virkning for strukturerte finansielle ordninger, herunder ordninger som nevnt i § 20A-32 andre bokstav e og f, gjennomføre:

- a. overdragelse av en del av de eiendeler, rettigheter og forpliktelser som omfattes av, eller inngår som del av, en strukturert finansiell ordning hvor foretaket under krisehåndtering er part, eller
- b. tiltak med hjemmel i § 20A-27 første ledd som medfører opphør eller endring av de eiendeler, rettigheter og forpliktelser som omfattes av, eller inngår som del av, en strukturert finansiell ordning hvor foretaket under krisehåndtering er part.

§ 20A-36 Betalings- avregnings- og oppgjørssystemer

(1) Finanstilsynet skal påse at driften av betalings-, avregnings- og oppgjørssystemer etter lov om betalingssystemer m.v. kapittel 4 og regelverket for slike systemer ikke blir påvirket dersom Finanstilsynet:

- a. overdrar en del av eiendeler, rettigheter og forpliktelser i et foretak under krisehåndtering til et annet foretak, eller
- b. med hjemmel i § 20A-27 første ledd treffer vedtak om at kontrakter inngått av et foretak under krisehåndtering, skal bringes til opphør, endres eller overtas av en erverver som part.

(2) Overdragelse, opphør eller endring av eiendeler, rettigheter og forpliktelser som omfattes av første ledd:

- a. skal ikke medføre tilbakekall, endring eller bortfall av innlagt overføringsordre eller av avregning og oppgjør ved netting i et betalingssystem som vil være i strid med reglene i betalingssystemloven § 4-2, og
- b. skal ikke være til hinder for utnyttelse av sikkerhet som nevnt i lov om betalingssystemer m.v. § 4-4.

§ 20A-37 Klage. Søksmål

(1) Den som har rettslig interesse knyttet til en beslutning truffet av Finanstilsynet som krisehåndteringsmyndighet, kan påklage beslutningen etter reglene i forvaltningsloven.

(2) Vedtak om krisehåndtering eller avvikling etter reglene i §§ 20A-10 til 20A-25 kan iverksettes umiddelbart. Iverksettelsen kan likevel utsettes hvis dette ikke vil være i strid med allmenne interesser og ikke vil svekke effekten av vedtaket eller myndighetsutøvelsen.

(3) For en som i god tro har ervervet aksjer, eiendeler, rettigheter eller forpliktelser i et foretak under krisehåndtering i henhold til vedtak som omfattes av annet ledd, er opphevelse eller endring av vedtaket etter klage eller søksmål uten virkning for etterfølgende administrative handlinger eller transaksjoner som Finanstilsynet har foretatt på grunnlag av vedtaket. I så fall kan den som det uriktige vedtaket har virket til skade for, kreve erstatning bare for det tapet som skyldes vedtaket.

VII. Finanskonsern og foretak med grenseoverskridende virksomhet

§ 20A-38 Beslutninger med virkning i annen EØS-stat

(1) Ved krisehåndtering av norsk foretak som driver virksomhet gjennom datterforetak i annen EØS-stat, skal Finanstilsynet legge tilbørlig vekt på hvilke virkninger beslutninger etter reglene i kapitlet her må antas å få i slik stat, særlig når det gjelder finansiell stabilitet, skatteinntekter, midler i krisetiltaksfond og garantiordninger og negative økonomiske og sosiale virkninger. Ved krisehåndtering av norsk foretak som har filial med vesentlig

virksomhet i annen EØS-stat, skal Finanstilsynet legge tilbørlig vekt på hensynet til finansiell stabilitet i vertsstaten.

(2) Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende dersom Finanstilsynet treffer beslutninger som gjelder virksomhet som drives her i riket av filial av foretak eller av datterforetak av foretak som er etablert i annen EØS-stat.

(3) Beslutninger etter første eller annet ledd treffes av Finanstilsynet så vidt mulig etter forhåndsvarsel, utveksling av relevant informasjon og samråd med krisehåndteringsmyndigheten i den eller de EØS-stater som berøres.

§ 20A-39 Kriseutvalg

(1) Dersom finanskonsern med morselskap her i riket omfatter foretak nevnt i § 20A-1 første ledd bokstav a som driver virksomhet gjennom filial eller datterforetak i annen EØS-stat, skal Finanstilsynet opprette et kriseutvalg for konsernet.

(2) Departementet kan i forskrift gi regler om kriseutvalg, dets sammensetning og dets oppgaver.

§ 20A-40 Krisehåndtering av foretak med morselskap i annen EØS-stat

(1) Dersom departementet beslutter at et norsk foretak som inngår i finanskonsern med hovedsete i annen EØS-stat, oppfyller vilkårene for krisehåndtering etter § 20A-10, skal Finanstilsynet gi underretning om dette til krisehåndteringsmyndigheten som er ansvarlig for konsernet, og til medlemmene i kriseutvalget for dette konsernet.

(2) I underretningen skal Finanstilsynet opplyse om vedtak truffet etter § 20A-10, og i tilfelle om hvilke krisetiltak som planlegges gjennomført. Dersom krisehåndteringsmyndigheten for konsernet antar at tiltakene ikke vil ha slike virkninger for finanskonsernet at det må ventes at konsernforetak etablert i EØS-staten vil oppfylle vilkårene for krisehåndtering, kan tiltakene gjennomføres.

(3) En krisehåndteringsplan etter annet ledd fastsettes i fellesskap av krisehåndteringsmyndighetene for de konsernforetak som omfattes av planen. Dersom det foreligger uenighet mellom krisehåndteringsmyndighetene, kan de myndighetene som er enig i planen, fastsette denne med virkning for konsernforetakene i deres EØS-stater.

§ 20A-41 Krisehåndtering av norsk morselskap for finanskonsern med virksomhet innenfor EØS

(1) Dersom departementet beslutter at et norsk morselskap i finanskonsern som omfatter konsernforetak som nevnt i § 20A-1 første ledd bokstav a og som driver virksomhet innenfor EØS, oppfyller vilkårene for krisehåndtering etter § 20A-10, skal Finanstilsynet gi underretning om dette til de andre medlemmene i kriseutvalget for finanskonsernet.

(2) I underretningen skal Finanstilsynet opplyse om vedtaket som er truffet, og om hvilke krisetiltak som etter Finanstilsynets vurdering bør settes i verk. Underretningen kan inneholde en krisehåndteringsplan for finanskonsernet som omhandler krisetiltak for de enkelte konsernforetak og samordning av tiltakene, dersom:

- a. det må ventes at krisetiltakene overfor morselskapet vil medføre at vilkårene for krisehåndtering av konsernforetak i annen EØS-stat også vil være oppfylt,
- b. det må ventes at krisetiltakene overfor morselskapet alene ikke vil være tilstrekkelige til å stabilisere situasjonen,
- c. myndigheten ansvarlig for konsernforetak i annen EØS-stat har besluttet at vilkårene for krisehåndtering av foretaket der er oppfylt, eller

- d. krisetiltakene overfor morselskapet vil medføre særlige fordeler for enkelte av konsernforetakene.

(3) Dersom underretningen ikke inneholder et forslag til krisehåndteringsplan for finanskonsernet etter annet ledd, kan Finanstilsynet treffe beslutning etter reglene i kapitlet her etter samråd med medlemmene i kriseutvalget for konsernet. Inneholder underretningen forslag til krisetiltaksplan, skal planen fastsettes i fellesskap av Finanstilsynet og krisehåndteringsmyndighetene for de konsernforetak som omfattes av planen. Dersom det foreligger uenighet mellom krisehåndteringsmyndighetene, kan de myndighetene som er enige i planen, fastsette denne med virkning for konsernforetakene i deres EØS-stater.

§ 20A-42 Anerkjennelse og gjennomføring av et tredjelandets fremgangsmåte for krisehåndtering

(1) For forsikringsforetak her i riket som er datterforetak av et morforetak hjemmehørende i et tredjeland, kan Finanstilsynet anerkjenne og gjennomføre dette tredjelandets fremgangsmåte for krisehåndtering. Det samme gjelder for filialer her i riket av forsikringsforetak hjemmehørende i et tredjeland. Finanstilsynet skal i vurderingen blant annet ta behørig hensyn til interessene til hver medlemsstat der forsikringsforetaket eller morforetaket driver virksomhet.

(2) Med fremgangsmåte for krisehåndtering, menes her tiltak i henhold til lovgivningen i et tredjeland med sikte på å håndtere en krise i et forsikringsforetak i et tredjeland eller et morforetak i et tredjeland som når det gjelder mål og forventede resultater, kan sammenlignes med krisehåndteringstiltak i henhold til dette direktivet.

(3) Ved gjennomføring av et tredjelandets fremgangsmåte for krisehåndtering, kan Finanstilsynet

- a. Utøve krisehåndteringstiltak over eiendeler som innehas i et forsikringsforetak eller et morforetak i et tredjeland, og som befinner seg i deres medlemsstat eller er omfattet av lovgivningen i medlemsstaten, samt over rettigheter og forpliktelser som et forsikringsforetak i et tredjeland har, når disse regnskapsføres av foretakets filial i medlemsstaten eller når krav knyttet til disse kan gjøres gjeldende der.
- b. Kreve eller gjennomføre overføring av aksjer eller eierinstrumenter når disse innehas av et forsikringsforetak i EØS som er etablert i medlemsstaten.
- c. Anvende fullmaktene i §§ 20A-27 til 20A-29 over en parts kontraktsrettigheter med et tredjelandetsforetak, dersom dette er nødvendig for å gjennomføre tredjelandets krisehåndteringsprosedyre.
- d. Oppheve eller begrense avtalemessige rettigheter som gir adgang til å heve eller fremskynde avtaler, eller som påvirker avtalefestede rettigheter, når slike rettigheter utløses av krisehåndteringstiltak rettet mot foretak i tredjeland eller deres konsern enheter. Dette gjelder bare dersom avtalens vesentlige forpliktelser fortsatt oppfylles.

(4) Finanstilsynet kan nekte å anerkjenne og gjennomføre tredjelandets fremgangsmåte for krisehåndtering som nevnt i første ledd dersom

- a. Tredjelandets fremgangsmåte for krisehåndtering vil ha negativ innvirkning på den finansielle stabiliteten her i riket eller i andre EØS-land.
- b. Et uavhengig krisetiltak i henhold til § 20A-14 overfor en filial her i riket eller et annet EØS-land av et tredjelandetsforetak er nødvendig for å nå ett eller flere krisehåndteringsmål.

- c. Kreditorer ikke vil få samme behandling som tredjelandskreditorer med tilsvarende rettigheter i henhold til tredjelandets framgangsmåter for krisehåndtering.
- d. Anerkjennelse eller gjennomføring av en framgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland vil få vesentlige finanspolitiske følger her i riket.
- e. Virkningene av en slik anerkjennelse eller gjennomføring vil være i strid med norsk rett.

(5) Når det er nødvendig av hensyn til allmenne hensyn, kan Finanstilsynet foreta krisehåndtering av et morforetak her i riket som har datterforetak i et tredjeland som er forsikringsforetak, når forsikringsforetaket oppfyller vilkårene for krisehåndtering i henhold til lovgivningen i dette tredjelandet. Finanstilsynet kan overfor morforetaket benytte ethvert krisetiltak som nevnt i § 20A-14.

(6) En anerkjennelse og gjennomføring av en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland berører ikke reglene om ordinær insolvensbehandling i henhold til nasjonal rett som, dersom det er relevant, får anvendelse i samsvar med dette direktivet.

(7) Første til sjette ledd gjelder kun dersom det ikke foreligger en internasjonal avtale med tredjelandet om gjennomføring av krisehåndtering som Norge er tilsluttet, samt etter at en eventuell slik avtale er trådt i kraft, i den grad anerkjennelse og gjennomføring av tredjelandets krisehåndteringsfremgangsmåte ikke omfattes av avtalen.

§ 20A-43 Filial her i riket av utenlandsk foretak

(1) Departementet kan vedta at filial av foretak etablert utenfor EØS, og som ikke er underlagt en fremgangsmåte for krisehåndtering i et tredjeland, skal krisehåndteres eller avvikles under offentlig administrasjon her i riket når allmenne interesser tilsier dette og når ett eller flere av følgende vilkår er oppfylt:

- a. filialen ikke oppfyller og heller ikke kan ventes å oppfylle de kravene til virksomheten som er fastsatt i konsesjonen eller følger av ellers gjeldende lov- og forskriftsverk, og det ikke er utsikt til at det innen rimelig tid blir truffet tiltak som vil sikre at kravene vil bli etterlevet,
- b. departementet må anta at det utenlandske foretaket ikke kan eller vil være ute av stand til å oppfylle sine forpliktelser her i riket, eller forpliktelser som utspringer av filialens virksomhet her, etter hvert som de forfaller, eller
- c. det er innledet insolvensbehandling av foretaket i hjemstaten.

(2) Ved krisehåndtering av filialen etter første ledd gjelder bestemmelsene i §§ 20A-10, 20A-13, 20A-15, 20A-23 til 20A-25 og 20A-27, samt tilhørende forskriftsbestemmelser.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for filial her i riket av forsikringsforetak etablert utenfor EØS, dersom Finanstilsynet har nektet å anerkjenne og gjennomføre tredjelandets fremgangsmåte for krisehåndtering.

(4) Når hensyn til finansiell stabilitet og andre hensyn som skal ivaretas etter finanslovgivningen, tilsier det, kan departementet bestemme at filialer etablert her i riket av utenlandske foretak, skal settes under krisehåndtering eller avvikles under offentlig administrasjon, og fastsette nærmere regler om dette i forskrift

VIII. Krisetiltaksfond for forsikringsforetak

§ 20A-44 Tilgjengelige midler

- (1) Midlene i Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak skal være tilstrekkelige for å dekke tap som nevnt i § 20A-31 tredje ledd på en effektiv måte. Finanstilsynet disponerer midlene i Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak. Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak skal utgjøre et beløp som minst tilsvarer fem prosent av summen av bruttopremieinntekter i livsforsikringsforetakene og skadeforsikringsforetakene.
- (2) Midler som er innbetalt fra forsikringsforetak, kan bare brukes til krisehåndtering av foretak med samme type tillatelse som nevnt i § 2-12.
- (3) Midlene i krisetiltaksfondet skal plasseres i likvide eiendeler med lav risiko. Bankenes sikringsfond skal forvalte midlene i krisetiltaksfondet.
- (4) Er Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak mindre enn minstekravet etter første ledd, skal manglende beløp dekkes ved garanti fra foretakene.
- (5) Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak kan etablere alternative finansieringsordninger i det omfang som er nødvendig for å dekke antatt likviditetsbehov. Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak kan også ta opp lån fra andre kilder dersom fondets midler ikke er tilstrekkelige til å dekke tap, kostnader eller andre utgifter, og tilleggsbidrag etter § 20A-45 annet ledd ikke er tilgjengelige eller tilstrekkelige.
- (6) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak, herunder om risikjustering av bidrag til fondet, bidragsplikt for små foretak og morselskap i finanskonsern, og Krisetiltaksfondet for forsikringsforetaks adgang til å yte lån til eller å ta opp lån i krisetiltaksfond i annen EØS-stat.

Alternativ 1

§ 20A-45 Bidrag fra foretakene

- (1) Norske foretak og filialer av foretak etablert utenfor EØS som nevnt i § 20A-1 første ledd bokstav a og c skal hvert år tilføre Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak et bidrag tilsvarende 0,17 promille av forsikringstekniske avsetninger hvis foretaket har tillatelse til å drive livsforsikringsvirksomhet her i riket, og 0,45 prosent av brutto forfalte premier dersom foretaket har tillatelse til å drive skadeforsikringsvirksomhet her i riket. Dersom fondet er større enn fem prosent av summen av bruttopremieinntekter i livsforsikringsforetakene og skadeforsikringsforetakene kan departementet bestemme at bidragene skal være lavere enn det som følger av første punktum.
- (2) Dersom Krisetiltaksfondet for forsikringsforetaks midler ikke er tilstrekkelige til å dekke tap, kostnader eller andre utgifter, skal foretakene tilføre et samlet tilleggsbidrag som er nødvendig for å dekke behovet. Tilleggsbidraget skal for det enkelte foretak per år settes som en faktor multiplisert med bidrag som fastsatt i første ledd, men slik at bidraget ikke overstiger tre ganger ordinært årsbidrag som fastsatt i første ledd. Finanstilsynet kan gi et foretak utsettelse på inntil seks måneder for innbetaling av tilleggsbidrag hvis dette er nødvendig av hensyn til foretakets likviditet og soliditet.
- (3) Finanstilsynet skal fastsette det enkelte foretaks bidrag etter første og annet ledd.
- (4) Dersom et foretak ikke har vært omfattet av bidragsplikten hele året, skal det ved beregningen av bidraget gjøres fradrag for den del av året foretaket ikke har vært omfattet. Har et foretak drevet virksomhet før foretaket ble bidragspliktig, kan Finanstilsynet fastsette et særlig innmeldingsbidrag tilsvarende opptil det bidraget foretaket ville måttet betale for hele året.
- (5) Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak fastsette at foretak etablert utenfor EØS som driver virksomhet her i riket, og som ikke er omfattet av første ledd, skal betale bidrag til Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak, og fastsette bidragene.

Alternativ 2

§ 20A-45 Bidrag fra foretakene

(1) Norske foretak og filialer av foretak etablert utenfor EØS som nevnt i § 20A-1 første ledd bokstav a eller c, og som har tillatelse til å drive livsforsikringsvirksomhet her i riket skal hvert år tilføre Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak et bidrag tilsvarende fem prosent av summen av utbytte (inkludert kundeutbytte), konsernbidrag og tilbakekjøp av egne aksjer. Dersom fondet er større enn fem prosent av summen av bruttopremieinntekter i livsforsikringsforetakene og skadeforsikringsforetakene kan departementet bestemme at bidragene skal være lavere enn det som følger av første punktum.

(2) Dersom Krisetiltaksfondet for forsikringsforetaks midler ikke er tilstrekkelige til å dekke tap, kostnader eller andre utgifter, skal foretakene tilføre et samlet tilleggsbidrag som er nødvendig for å dekke behovet. Tilleggsbidraget skal for det enkelte foretak per år settes som en faktor multiplisert med bidrag som fastsatt i første ledd, men slik at bidraget ikke overstiger tre ganger ordinært årsbidrag som fastsatt i første ledd. Finanstilsynet kan gi et foretak utsettelse på inntil seks måneder for innbetaling av tilleggsbidrag hvis dette er nødvendig av hensyn til foretakets likviditet og soliditet.

(3) Finanstilsynet skal fastsette det enkelte foretaks bidrag etter første og annet ledd.

(4) Dersom et foretak ikke har vært omfattet av bidragsplikten hele året, skal det ved beregningen av bidraget gjøres fradrag for den del av året foretaket ikke har vært omfattet. Har et foretak drevet virksomhet før foretaket ble bidragspliktig, kan Finanstilsynet fastsette et særlig innmeldingsbidrag tilsvarende opptil det bidraget foretaket ville måtte betale for hele året.

(5) Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak fastsette at foretak etablert utenfor EØS som driver virksomhet her i riket, og som ikke er omfattet av første ledd, skal betale bidrag til Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak, og fastsette bidragene.

§ 20A-46 Bruk av midler

(1) Krisetiltaksfondet for forsikringsforetaks midler kan brukes for å bidra til å utbetale erstatning for tap til eiere og kreditorer etter § 20A-31 annet ledd, direkte kostnader forbundet med krisehåndtering og forberedelser til krisehåndtering, herunder verddivurderinger.

§ 20A-47 Bruk av midler ved krisehåndtering av konsern

(1) Hvis et foretak driver virksomhet gjennom retten til etablering eller retten til yte tjenester i andre EØS-stater, skal den relevante finansieringsordningen i medlemsstaten der forsikringsforetaket har fått sin tillatelse til å drive virksomhet yte erstatning som nevnt i § 20A-31 annet ledd til aksjeeiere, begunstigede, skadelidte eller andre kreditorer.

§ 20A-48 Regress

(1) Når Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak har utbetalt midler etter §§ 20A-46 eller 20A-47, kan Finanstilsynet kreve at foretaket tilbakebetaler midlene.

§ 20A-49 Kapitalforvaltning og administrative gjøremål

(1) Bankenes sikringsfond skal forvalte midlene i Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak.

(2) Bankenes sikringsfond skal utarbeide årsmelding og årsregnskap for Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak som sendes til departementet og Finanstilsynet.

§ 20A-50 Klage på vedtak om bidrag til Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak

(1) Vedtak om foretakenes bidrag til Krisetiltaksfondet for forsikringsforetak kan påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven.

I kapittel 21 gjøres følgende endringer:

§ 21-1 første ledd skal lyde:

§ 21-1 (1) skal lyde

(1) Styret og daglig leder i et finansforetak som ikke er omfattet av § 20-1 første ledd *eller 20A-1 første ledd*, har hver for seg plikt til å melde fra til Finanstilsynet hvis det er grunn til å frykte at:

- a. det vil kunne oppstå svikt i foretakets evne til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller,
- b. foretaket ikke vil kunne oppfylle minstekravene til ansvarlig kapital eller andre soliditets- og sikkerhetskrav fastsatt i lov eller forskrift,
- c. det er intrådt forhold som kan medføre alvorlig tillitssvikt eller tap som vesentlig vil svekke eller true soliditeten.

I § 21-7 gjøres følgende endringer;

§ 21-7. Virkeområde

(1) Bestemmelsene i §§ 21-7 til 21-20 *gjelder pensjonsforetak* og holdingforetak som ikke er omfattet av § 20-1 første ledd bokstav b *eller § 20A-første ledd bokstav b*.

(2) Departementet kan i forskrift fastsette at bestemmelsene i §§ 21-7 til 21-20 skal gjelde tilsvarende også for filial her i riket *av pensjonsforetak*. I vedtak om offentlig administrasjon av filial som nevnt i første punktum kan det i tilfelle fastsettes nærmere regler, herunder unntak fra eller anvendelsen av bestemmelser i §§ 21-7 til 21-20.

(3) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler til utfylling og gjennomføring av reglene om offentlig administrasjon i §§ 21-7 til 21-16. Slike forskrifter kan fravike regler i §§ 21-7 til 21-16, reglene i konkursloven og tvangsfullbyrdsloven.

I overskriften til del III gjøres følgende endringer:

III. Særskilte regler *for pensjonsforetak*

I § 21-17 gjøres følgende endringer

§ 21-17. Virkeområde

Bestemmelsene i §§ 21-17 til 21-20 *gjelder pensjonsforetak*. For pensjonsforetak gjelder bestemmelsene i §§ 21-17 til 21-20 også for pensjonsavtaler som ikke bygger på forsikringsavtale.

I kapittel 22 gjøres følgende endringer

Ny § 22-5 første ledd skal lyde:

§ 22-5. Overtredelsesgebyr ved overtredelser av bestemmelser som gjennomfører kapitalkravsdirektivet og -forordningen mv.

(1) Finanstilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av bestemmelsene i kapittel 2, § 3-5, § 6-1, § 6-2 og § 6-5, § 6A-1, § 6A-5, § 10-6, § 12-1, § 12-27, § 12-29, § 13-5, § 13-7, § 13-8, § 13-10, § 13-12, § 14-3 femte ledd, § 14-5, § 14-12, kapittel 15, § 16-1, § 16-8, § 17-3, § 20-5, § 20-6, § 20-8, § 20-13 første og tredje ledd, § 20A-5, § 20A-6, 20A-9 første og tredje ledd og forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

III

I lov 2024-06-21-41 om Finanstilsynet (finansstilsynsloven) gjøres følgende endringer:

I § 1-4 gjøres følgende endringer

Tredje ledd skal lyde:

(3) Begrensninger i instruksjons- og omgjøringsmyndighet etter første og annet ledd gjelder ikke for Finanstilsynets oppgaver og kompetanse som krisehåndteringsmyndighet som nevnt i finansforetaksloven § 20-3 *eller* § 20A-3.

I § 5-1 gjøres følgende endringer

Første ledd skal lyde:

(1) Klage over vedtak truffet av Finanstilsynet skal behandles av Finanstilsynsklagenemnda. Dette gjelder likevel ikke klage over vedtak som nevnt i finansforetaksloven § 20-3 *eller* 20A-3 om krisehåndteringsmyndighet eller klage over vedtak etter gjeldsinformasjonsloven.

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansilsynet.no
finansilsynet.no

